

THE HISTORY OF THE UNITED STATES OF AMERICA

vis: aut cultura: ut dicitur aliquem ab officiis civilibus immunē: aut sine villo seminum munere. Sen-
em q̄ terre committunt: munera in ipsam collata vident. In agro, ligone, sarculo, est em̄ instrum̄
colendi terrā accommodatū. Gaucia, vulnerata. Cū em̄ terra prosciudif aratri: maxima tū
videt. Nullo cogente, nullo colente agros, q̄ em̄ agros colit: cogere ipsos videt: ut fructus emittit.
reos fetus, fructus arbuti: q̄ est arbor, admodū humilis poma ferens rubicūda. Edoutanaq;
tremā in montib⁹ fragra rubicūda ex herbulis colligunt. Verg. in Georg. 4. in senis fra tra. Con-
ma sunt rubicūda: q̄ propter duritiem nucleorū lapidosa a Vergilio dicunt. Zapa,
poma q̄ in rubis nascentia sunt nigra. unde et nomen, maurū namq; significat nigra.
scuntur ante mores Thylbes alba fuisse dicunt. In duris rubetis, asperis et spinosi
locus rupis et spinis confectus: ut oliuetū oliuis. Rubera vero est rana presentissimi v
uens, unde et nomen accepit. Et q̄ deciderant glandib⁹ quoq; inquit q̄ ex quercub⁹
tis cadebāt: vesebant illi boies primi. Ver erat eternū, nulle tunc inquit erant a
sephyl assidue flantes sine villo semine nascentes sic fouebāt flores: ut ver semper e
cebat lenibant: fouebant: ut neq; nimio calore neq; frigore arescerent. Nec renouat⁹ aget
opus erat agros renouare, cū singulis quibusq; annis sine villo cultu frumenta ferrent. est
periphrasis Nonale em̄ sine Nonalis viroq; em̄ modo dicitur Iarū est q̄ alternis annis
nino se b⁹. Lenebat, canescebat: et canus fiebat, nam agri fructus maturis quodāmod
de ita. Gaudio aristas, plenis granorū spicia. Aristas em̄ que sunt partes spicis plimū
de et nomen sumpserūt pro ipso spiciis posuit. Jam flumina nectaris ibant, Nectar portio
ma e dicit. Plaua mella, a colore dicunt. Plauus aut color: ut inq̄ Bellius: ex viridi albo rutilo cō
Stil ant, guttatum cadebant. De viridi Plice, spem pro genere posuit. Nam Plcem pro oī arbor:
plm Alex aut arbor: est glandifera Joui consecrata. Ea vero enumerat poeta quibus pami illi h
in felicem vivebant.

caurea quoq; etate nomib⁹ in hec quidē verba scriptū reliquit Jacobus Bononiensis.
a prima fara est etas: que vindice nullo.
nte sua sine lege fidem rectumq; colebat.
a metusq; aberant: nec verba minantia fipo.
Aere legebantur et.

Legebant putam⁹ corrigendū: et ligabant ab alijs repona. Ex illis autē poetis allucere ad le
ac in creis tabulis parietib⁹ affigebant: ut ait Seruius, illud Ver, exponens, fignit leg. a pio
reficit. Dic aut locus pene totus videt excerptus ex monumentis fabi Dictoris: cuius veri
Aurea etas primo oīu generis humani fuit: sic dicta: q̄ posterioribus seculis cōp. rati. que aq; an
inter metalla effulsit. Deinde subsequit. Principes qui iusti erāt et religionib⁹ dedi. Plure habiti dñj
on em̄ arbitria illo: ab equo: vel pps a iure innato discedebāt, nullo tūc vin. Jice aut metu: sed
one retinebant fidem et rectū. Pudo: ipse regebat populos: et ius principes. Et quib⁹ apparet h
de Aurea etate poera mutuari non ut vulgus sentit: ab Hesiodo: sed ex fabio Dictore scriptore ve
tissimo. Vactenus Bononiensis.

Dicit Saturno tenebrosam tartara misso. Ab ingeniosissimo poetarū Duidio
more status innocentie conditione elucidata: ad ipsius primi parentis et flebilem ca
et a delictarum horrore expulsionem transcurus poeta inulit. Dicit Saturno teneb
sa in tartara misso sub Jove missus erat. Saturni siquidem fabulosū velamine Ade
regitur historia. Fuit autem Saturnus Lacrantij in libro diuinaram institutionū: un
inuito Leli et Veste filius: cui Opim sororem veteres impere cō. abio. ex qua plures
scepit filios: quos aliqui ferūt omnes denotasse: et enelligio enomuisse. Nonnulli serua

fabule quinte primi libri argumentum.
Lacrantius.

Cum Saturno aurei seculi rectore celi arce delecto tene
ret Juppiter mundum: sic ipse mundus quatuor ac diuersa
tempora coarctauit: ut ver quod fuerat ante vnum semper ad
ferenam tranquillitatem continuum: in partem anni quar

ut suā originē amplaret: ei noīa Leli Terreg indidisse: cū alijs vocabulis prius vocat⁹. Patri siquidē
Giano: matri Veste nomen fuit. Dic Saturnus Opim sororem cōiugem habuit. Titan eius frater qui
nati maior erat: cum regnare vellet. Vesta mater eorum et sorores: Leres, atq; Opis: Saturno perlua
serunt: ut de regno fratri non cederet. Titan qui adeo eleganti facie ut Saturnus non erat: cū et matres
et sorores dare operas videret: ut Saturnus regnaret: concessit ut is ea lege regnū possideret: ut si quis
liberorum virilis sepius ei nasceretur: non eum educaret. Id ea ratione faciebat: ut ad suos natos regnū
rediret. Saturno igitur filiū qui primum natus est: nequaerunt.

Opisq;
Saturni

Veritas
Titan frat
Saturni
fabule
storia.

tam t angustissimum coegerit tps: vt hinc succederet ardor
estatis: t tertio sequeretur autumnus infida temperies: t post hec
totus annus rigida hyeme clauderet. q quatuor tpa veris ex
ordio qualitatem imitarent t ordinem seculorum.

Postq Saturno tenebrosa in tartara misso

Postq Saturno filios pcreatos atq educatos esse: suis q Titanes
patre suo Saturno atq Opem coprehedit: eosq in vincula coiecit. Juppiter cu pa
tros intellexisset: cu magno Creteniu exercitu Titanes expugnavit: patres vin
centiu restituit. Tu aut Juppiter patres a Titanib captos liberasset. Saturnus
bono filio regno pellendu. ea ob re ad euitanda sorte Joui infidias vt illu occideret. te
Juppiter copersit: arma in patre sumpsit. cuq nequissimè resistere Saturno: t iuperat
q psequeret a filio: ad vltimu in Italia venit. Et a Jano benigne suscept: Italia oem agro
nota tradere: t incoditā hominum multitudinē ad civile cultu traducere studuit. Tu
agrestib admiratiōi fuit: t mortuo diuinis tribuerit honores: t qm agriculturā eos
imaginē falce insignitā esse voluerit. De co ita meminit Vergilius.

De co ita meminit Vergilius.

Jouis fons: t regnis epul ademptis.

us indocuit abdiserum montibus alris.

posuit: legesq dedit. Latiumq vocari

uit: his quoniam latuisset tutus in oia.

a que perhibent illo sub rege fuere

la: sic placida populos in pace regebat.

tm aut apud inferos relegatū voluit. Lactatius: qm a Jone pulsus in Italia venisset q a Brecta in

est occasus solis propinquos: sc: apud inferos descendisse vt. Physica aut ratio sub hoc pcescos

clamine facile deprehendit: si ea q de Saturno poete fabulā: planete eiusdē nois tribuerim. Antiqui

tm mēlū: senē obuolurū capite: omatū falce: diachonē tenentē: ac filiu ei virilia amputatū: t a

repellentē scripserit. Saturni fidus t susci aspect: t frigide sicces coplectionis: mot

matitē: t ueris planetis t h alio: sit: tardi: t triginta scz annor spatio: zodiacū lustr

esse dicat. Et cu Saturnus. in capricorno t aquario frigiditatis: pluuiarū: grandinū: tempestatū

stristitiarū: metus: afflictionū: destructionū: ceterarūq calamitatū miseris mortalib inuisarū in

caltratiōe t pserum in canero significari. Cul malitia Juppiter inferior: planeta deueol pserūq

perat: t ab exaltatiōe t influētia desit. t eius metuendū effectū impedit. t ea ob rem t virilia ei ab

t a regno pulsū a Jone veteres voluerit. Jouis aut sub ei influētia genit: coplectiōe melācholi

in plurib sunt auari: malitiosi: inuidiosi: ingenio valētes: seductores: in piculis audaces: quersa tōis

te: supbi: simulatores: factatores: t cogitatiōis q plurime: atq pfundi pssili: tardi ad irā: s: irreuoca

a fere bonū nemini capientes: populatores: locor est pteea Saturnus operis ad agriculturā pri

o t viliū officio significato: q oia locū fabule dederit. Saturnus etiā Liceronis sentētia tēp: it

ficat. Saturnus siquidē co q saturet annis appellat est. Quatuor Saturni liberit: quatuor aut

tes: t quatuor elemēta tēporū obnoxia denotēt. Juppiter t ignē calidū t siccū: t estare significat.

no aerē humidū t calidū. aut veris temperiē representat. Aquā frigidā t humidā: ac autumnus dat

intelligere neptunus. Terrā siccā t frigidā. ac eiusdē coplectiōis hyeme a pluto accipim. Natos etiā

Saturnus deuotasse fingit. Tēpus edax oia cōsumit. quicqd em in tempore nascit: tēpore finitur. t oia

sicut vestimentū vt pfectus ille citharedus dauid cecinit: veterascit. Cōsumit siquidē eras tēporis spa

cia annisq pteritis infatigabiliter explet. quidij pclarissimo testimonio. Cūta sunt nihil est qd toto

pster in oib. Itē illud labit occulte fallitq volubilis etas. Vergili deniq. Sed fugit iterea fugit irē

vocabile tēpus. Annū etiā quo tēpus efficit: diacone caudā mordente: quē tener Saturnus: vt ipsius

in resolutionē expharēt significari veteres dixerit. Sēsu allegor. Saturnus pūmū parentem

incōgrue significat. Saturnus siquidē Leli t terre fuit fili. Adā pūmū hūane generatiōis parens.

ex limo terre: t ab eo q celis imperat inose scribere Jact est. Sub Saturno aurea fuere secula. Immo

centie felicitas sub Adam ante diuini pcepti trasgressionē floruit. Saturnus Opim oib opē ferentem

vrozem duxit. Adam matrē cunctorū viuētū. Tuā cōiugem habuit. Saturnus diacones manu tenent

describit. Callidus ille antiquus hostis Ade t innocētie t future felicitati inuidēs: oia fallacias t sibi

peculiares versutias ad eū decipiēdū tetēdit. Serpētis siquidē imagine callidus veterator latrō: vt

Ade immo: talitatē auferret: primo mulierē illeget dolo vt vetitū cibū sumeret. t p ea ipsi quocq homin

ni pnuat: vt dei legē puaricaret: t pceptū trascederet. qd fuerat vt ex arboze vna q fuit in medio parat

as paretib: t elicit t imperato: innocētia in qua cōdit erat pdidit. a deliciarū hortō in hac la

etiam vallis est eiet. Deuotasse filios Saturnus fingit. Adā t omne filior posteritatē eterne mori ob

uorā reddidisse: t iustitū originalē sua cipa pdidisse dicat. Vt etiā posteritatē ei deuotā: Adā sua culpa

facundia retulit. Sigm Jone cōcepit iras. t qd mores de de scripserat. Delebo hōiem quē creauit a facie
terre. nō tacuit. Nūc mihi qua totū Nere circūsonat oib: p dēdū est mortale gen. immedicabile vul
nus Ense recidendū est. In extremi iudicij vniuersalis die separabit deus malos de medio iustor. Sūt
mihi semidei. Deus vt sua sapientia nō solū variarū creaturarū pductione: sed eodē hōim gne demōstra
rer: varijs hōibus diuersa gta dona vnus atq idē dñs blues in oibus distribuit. Nā quodā dedit apo
stolos: quodā aut prophetas: alios vero euāgelistas: alios aut pastores t doctores: ad cōfirmationē
sanctorū in opus ministrū: in edificationē corporis tpi: donec occurramus in vniuersitate fidei t agnitio
nis filij dei. Quidius sub noim velamēto: hanc dei p dāra familiā ingeniosi
cōprehēdit: cū Jone bi
esse retulit. Sunt mihi semidei: sunt rustica numina fauni. Semidei siquid
stolici: t martires ob virtutis heroice excellentiā dicti sunt. Amplissimarū eter
maiores reliq hōibus (cū eoz cōem viuendi modū superaret) deo tñ min
lini existerent. Vira quidē eoz potius celestis q mundana p p tūm o
siquidē est q bonū facit habentē: t opus eius reddit bonū. Decet q tūc qm
phi tēstimonio debeat laus. Nec est que vt Aristoteli in ethicis placet: facit be
dicuntur dñj propter virtutis excellentiam. Nec hoc prophetam pteritū: q dñs
tus deniq homines filios deoz t aquile volanti sue euangelice hystorie capere
dit eis potestatem filios dei fieri. Non incongrue igitur deum dixisse cecinit
dei: sunt rustica numina fauni. Rustica etiam numina. faunos: monticolatq
Quidius. Nos deo bonorum oim largitor: eos sanctissimos rusticolas: in celis
mundanorū conuersatione erectis: beq beateq viuētē: t anachositas sylu
ferratū incolat tribuimus. De quibus Paulus scripsit. Circueitū in meliorib
tes: angustiar: afflicti: quibus dignus non erat mundus. In solitudinibus errantē. In mon
lucis: t in caernis terre. t hi omnes testimonio fidei probati inuenti sunt. De eis etiam p
ronq ad Paulinum presbyterum ita scribit. Habet vnum quodq ppositum: principes suos
duces imitantur. Lamillos. fabricios: Regulos: Scipiones. Philosophi proponunt sibi Py
Socratem. Platonem. Aristotelem. Poete emulantur Homerum: Vergiliū. Menandru. Terentium.
Historici Thucydide: Salustium. Herodotum: Liuiū. Oratores Lyfian: Socras: Dem
Zullum. Et vt ad nostra veniamus. episcopi t presbyteri habeant ad exemplū apostolicos
rum honorem possidentes: habere nīrant t meritū. Nos aut habeamus ppositi nostri p
lum t Antonij: Julianum: Dilonem: Machariū. Et vt ad scripturarū autoritatem redam: noster
princeps est bellas: noster Delysen: nostri duces filij prophetarū: qui habitabant in agro t solitudi
ne: t faciebāt sibi tabernacula prope fluena Jordani. quos Quad dei familias pertinere voluit. sunt
rustica numina fauni. Consiliūq vocat. Consiliū t multitudo dicitur ad consulendū congregata:
t ratio faciente alicuius rei aut non faciente. vt seruitiū t seruos t seruiriū ipsam significat. Conciliū
vero multitudinē tantū significat ad consulendū congregatam. Est via sublimis. lacteum circulum. de
scribit. per quem ad regā Jouis iter dñs esse vit. Cum vero circulum Bred Galactis vocant apo tu ga
lactos. hoc est a lacte. vnde t Latini lacteum appellant. Nam candidus esse videtur. de quo si qd plu
ra videre cupire legat. Macrobiū in Somniū scipionis. Lelo manifesta sereno. Scire. naz vt inqē. Ad
crobius: lacteus circulus vnus ex oibus oculis nostris conspicit. alij namq sola percipiuntur cogitatio
ne. Candore notabilis ipso. notatu t visu facilis: ob illius candorem. Magni tonantis. periphrasis est
Jouis. Deoz nobiliū. hoc est clarorū: q maiorū gentium dñj appellantur. vt inquit Macrobius. Sunt
aut duodecim numero: t nomine quidem mulierum fer. In nō. Vesta. Minerva. Ceres. Diana: Venus
Hiro: aut nomina toridem. Juppiter: Mars: Mercurius: Neptunus: Vulcanus: Apollo. Atia aule
celebantur. frequentantur. Taluis apertis. Ianuis patentibus. Value aut dicte sunt: q dum aperiūtur:
in se reuoluūtur. Jfores vero proprie dicunt: que foias aperiuntur. Plebs aut dicte sunt: q dum aperiūtur:
vocat multitudinem deozū minorū. A fronte. in fronte lactei circuli potentiores inquit dñj habitāt: ibiq
edes suas collocare. Videret aut Quidius alludere ad palatium Romanū: in quo imperatores cum
principibus habitāt. Si verbis andacia detur. hoc est si id asserere auderem. Palatia magni celi. hoc est
regiam celi. Palatium namq vnus est ex collibus Romanis: in quo magnifice imperatozū edes cōspi
ciebantur. Vnde factum est vt amplissimas quasq edes vulgus palatia vocet. Marinosque recessu. in in
teriore edium parte marmoribus incrustata. Leltio: ipse loco. sublimior: ceteris vbi reges sedere consue
uerant. Sceptroq innitens eburno. Sceptro ex ebore confecto inherens. Et quo colligimus reges quocq
apud antiquos nō sedētes: vt fere nunc sit ab ineptis t aris oratoz imperitis: sed stantes pūcipibus
ac ppsis orones habuisse. Sceptū aut bacul est: q pūsc reges vtebant. qualib nūc pontifices nri inniti
solēt. Sceptū vero impmīs Joui attribuit: vt q rex sit hōim atq deoz. Terri fca cesario. terrore incutiē
tem. Tōcussit terq quareq. Sepi cōmouit atq agitauit. Vocatū habitū significat Jone fuisse iratum
crebra em cōcussio capitis indignationē significat. cū qua magnā Jouis ondit potentia: q vna cū capite
totū mundū cōmouit. Talib modis. hoc mō irat atq indignat Juppiter est locut. No ego p mundi
regno. Hac oratione Juppiter ostendit genus humanū dignū esse quod perdat: cum dñj quocq ipsi
apud illum minime ab infidijs fiat tui: Nam Zycan ipsū Jonez deozū hominūq parentē inter
ficere conatus est. Attenos autem simul t beneuolos deos reddit: t rei magnitudinē ostendens: t aut
manū suā pro salute angium atq felicitū esse demonstrans.

Nō ego p: mundi regno. de mundi regno. Iuppiter cū gigātib⁹ grauiſſimū bellū geſſit: eoſq; tādēi p:bie
 grelo capia ſupauit. ⁊ ad inferos detruiſit: vt paulo ante dixim⁹. Quisq; angulipedū: quiſq; gigantū. nam
 angulipedes dicti ſunt gigātes: q; anguiuoſos pedes h̄re videi cēt: vt i quoro ſiſtor. Quid: ipſe narrat. qd
 ſignificat: vt ſcribit Macrobi⁹. niſi eos rectū niſi ſupernū cogitaſſe: toti⁹ vite eoꝝ greſſu atq; poſſu
 in inferna vergere. ⁊ centū brachia. centū man⁹. Vñ ⁊ gigātes centimanſia centū manib⁹ vocant. Allude
 re aut pot. vñ ad Euarē. gātē ⁊ Toy
 tū ⁊ Hyge illi fratres: q; Deſiodus in
 Theogonia ſinguloſ con man⁹ habuiſ
 le ait. Celo caprimo. q; tium reddere
 Iupitib⁹. Nā q; q; ſignat Iuppi/

Plæbs habitat diuerſa locis. ⁊ frōte potentes
 Cælicolæ clariq; ſuos poſuere penates.

Plæbs habitat diuerſa locis. 2 fröte potentes

Cælicolæ dariq; suos posuere penates.

Hic locus est: quē (si uerbis audacia detur)

Haud timeā magni dixisse palatia celi.

Ergo ubi marmoreo superi federe recessu:

Celsior ipse loco: sceptroq; innixus eburnos:

Terrificam capitis cōcussit terq; quaterq;

Cesariem, cū qua terrā: mare: sydera mouit.

Talibus inde modis ora indignantia soluit.

Non ego pro mundi regno magis anxius illa

Tempestate fui: qua centū quisq; parabat

Iniicere anguipedũ captiuo brachia celo.

Nam q̄q̄ ferus hostis erat: tamen illud ab uno

Corpore; & ex una pendebat origine bellum.

Nunc mihi qua totū Nereus circūsonat orbem:

Perdendū est mortale genus, per flumina iuro

Inferat: l'ub terras l'hygio labentia l'uco.

Enferocidendū est ne pars sincera trahatur.

Sunt mihi Semidei: untrustica numina Fauni.

Et nymphe: Satyriq; & monticolæ syluani.

...Thymus: ac (fami) boim scelerib? nōnent atq; inf. stent

intēgra a. sana τ incorrupta. *Τι ἀπαί.* in putredinē τ corruptio

Semidei, heroes alio noie vocant: maiores em hoib^a: ac dijs

pertra hunc optimi maximi p pte familia. Quidi* reliqua descri

carū filios tradidit, et his dicens Hiero, vnū meministi a beato

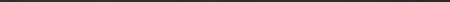
et bealdos sanctissimi viri Salati eremici agente via et
propterea iudicasse se mortalē: et ex accolis eremi unū ex his quos

hos Satyrosq; appellavit. Alij iynestres hoies putat. Nonnulli
autem iynestres putant sub eodē in humani cōia pncipē apparere.

Barbaros siquidē antiq̄ nemo:ū vocauere deos. τ̄ anto: est Bar

virtia cōpositū. Quā nō carmē qđ vario poemate p̄stabat: Sa

celera: est recte viuēdi exēplo tū diuini verbi gladio intus de

12 de Abril 1557
buenos ayres
y en la verbas
y en la de marmar

 $85/2 +$

180278

AE S C H I N I S
ET DEMOSTHENIS CON-
trariae Orationes in Ctesiphōtem, &
pro Corona, Ioachimo Perionio
Benedictino Cormœria-
ceno interprete.

AD D. OTHONEM CARDINALEM
CASTVLONIVM.

ESTELI

31984

L V T E T I A E,
Apud Michaelē Vascosanum, uia Iacobæa,
ad insigne Fontis.
M. D. L I I I I.
EX PRIVILEGIO REGIS.

PRIVILEGII SENTENTIA.

CAVTVM est auctoritate Henrici II. Francorum Regis, ne quis alius præter Vascosanum, hæc Aeschinis & Demosthenis contrarias orationes, Ioachimo Perionio interprete, ante decennium imprimat, nèue uendat. Qui secus fecerit, libris & poena in sanctione æstimata, mulctabitur. Lutetiae Parisiorum, vii. Idus Februarij 1553.

Ex mandato Regis, D. Renato Baillet libellorū supplicum in Regia magistro, presente.

Mahieu.

D. OTHONI CASTVLONIO

Cardinali, Ioachimus Perionius Benedictinus Cormœriacenus, S. P. D.

SI Aeschinis atque Demosthenis orationes duæ inter se contrariæ, Otho Cardinalis, à M. Tullio Cicero in latinum, ut ipse in libro de optimo genere Oratorū fateatur, conuersæ, extarent: non modò nō necessarius, sed etiam ridiculus labor is, quem olim, id est, ante annos duos & uiginti, in iis trāsferēdis suscepi, uideretur. Nā cum Cicero suo nomine parentem eloquentiæ, omnium doctorum consensu declararet, isque in forēsium & aliarum rerum usu, quæ his duabus orationibus tractantur, summa cum laude uersatus sit: equidem non dubito, quin, audaciæ ac temeritatis me docti homines iure cōdemnarent, si illud ipsum, illis eius extantibus, præstare uoluissē. Cum uerò eiusdē quem paulò antè dixi, librum legens, eas ab illo conuersas esse, nec extare cognoscerem, maximūque pro eo ac debui, ex tam excellentis boni & quasi thesauri amissione dolorē cepissē: sic existimaui, si illas ipse ad nostrorum hominum cognitionem conuerterem, uerbis locisque permultis utēs, quæ ille, ut diuturna meditatione, multaque lectione obseruauit, partim mutuatus, partim imitatus est in orationibus suis, neminem fore, qui hoc factum

A ij

meum iure reprehenderet: contraque doctos homines, & maximè Ciceronianæ dictionis imitatores ac studiosos futuros, qui maximam mihi gratiâ hoc ipso haberent, q̃ si minus planè, at certè aliqua ex parte Ciceronis illam in cōuertendis his orationibus formam atque figuram representarem. Equidem quantum studij, diligētiae, operæque adhibuerim, ut hoc efficere possem, non alienum erit exponere: alij quid fecerim, iudicabunt. Ego cum penè puer me ad illius imitationem contulissem, coniunctisq; paulò post Græcis literis cū Latinis, flagrante illa iuuenilis studij cōtentione, has duas potissimū orationes delegissem, quas primas omnium conuerterem: nō semel aut iterum, sed sæpius omnes Ciceronis orationes diligentissimè hoc cōsilio euolui, ut quos ipse locos ex his in suas transtulisset, quantum illa observatione pro meo ingenio assequi possem, notarem. Neq; enim mihi dubium erat, quin ipse, qui has duas nobilissimas appellaret, illaq; Demosthenis longè optimā diceret, ob eamq; causam utramq; è Græcis cōuertisset, ex eis plurima mutuatus esset & imitatus. Nec falsus sum opinione. Tot enim locos cū mutuatum esse cōperi, ut in paginae unius nostrarum marginem ex duodecim illius orationibus, plerunque uarios & contulisse me nunc uerè possum dicere, & propediem, ut spero, in Cōmentariis docturum esse pollicear. Eò etiam spectabat illa tā diuturna nostra coniungendis Græcis

his cum Latinis Ciceronis orationibus obseruatio, ut uerba Latina, quibus Græca Aeschinis ac Demosthenis quæ mihi obscura uidebantur interpretarer, offenderem: cuiusmodi multa me inuenisse scio, idque eos confessuros spero, qui antequàm Commentarij nostri edatur, nostras has legerint: eos dico, qui in Ciceronis libris multum diuque uersati sunt, ut de his rebus statuere possint. Non sum tamen nescius, multum inter meâ & Ciceronis interesse interpretationem. Nam, ut genus dicendi prætermittam, quod in illa eius splendidissimum fuit, in nostra eiusmodi quod ad illius quantum conniti tum potui, compositum sit imitationem: (multò autem plura me tū potuisse in hoc genere, quàm nunc possum, & sentio & fateor) ut, inquam, dicendi genus prætermittam, ille quidē magna libertate in uerbis usus est, quantum ex eius uerbis omnes intelligere possunt. Ait enim se eatenus uerba persecutum esse, ut ea non abhorreret à more nostro: quæ si è Græcis omnia non conuerterit, se tamē, ut generis eiusdem sint, elaborauisse. Ego rimidè hoc illius institutum sequi uolui, nec ulla ex parte, nisi illius imitatione, quòd difficile est scire, & constituere, quatenus uerba Græca à more nostro non abhorreant, cū pleraque alia, tum uel maximè ea quæ actionum & iudiciorum, magistratuūque sunt propria, præsertim hac ætate, quæ censores alienorum studiorum seueriores, quàm morum Catones olim

*id non igno
re etologiae*

A iij

nis. non enim tam multa dixit de rationibus nō rela-
tis, quā de eo, quod ciuis improbus ut optimus lau-
datus esset. Hanc mulctam Aeschines à Ctesiphonte pe-
tiit, quadriennio ante Philippi Macedonis mortem, sed
iudicium factum est aliquot annis post, Alexandro iā
Asiam tenente, ad quod iudicium concursus dicitur ē
tota Gracia factus esse: quid enim aut tam uisendum,
aut audiendum fuit, quā summorum oratorum in
grauissima causa accurata, & inimicitis incensa cō-
tentio: quorum ego orationes, si (ut spero) ita expresse-
ro, uirtutibus utens illorum omnibus, id est sententiis,
& earum figuris, & rerum ordine, uerba persequens
eatenus, ut ea non abhorreant à more nostro: (quā si
ē Gracis omnia conuersa non erunt, tamen ut generis
eiusdem sint, elaborauimus) erit regula, ad quam eorū
dirigantur orationes, qui Atticē uolunt dicere. Sed de
nobis satis. Aliquando enim Aeschinem ipsum Latine
dicentem audiamus.

AESCHINIS ORA-

TORIS IN CTESIPHONTEM

Oratio, Ioachimo Perionio Benedictino
Cormœriaceno interprete.

Vx hominum cōitio, Athe-
nienses, facta sit, quā orta con-
tentio, & in foro preces, qui-
bus quidam usi sunt, ut ne ea
quā honestas mōsque maioriū
fert, in Repub. ualeāt, uidetis.

Ego autem primū Deorū immortalīū benigni-
tate, deinde legū præsidio, fidēque & humanitate
uestra fretus, uenio, quod existimem uim cōitio-
nēmq; nullā plus apud uos, quā leges ac iura esse
ualituram. Vellem equidem, Athenienses, ut &

Senatus Quingētorum, ac conciones, rectē ab iis
qui præsunt gubernarētur, & leges quas Solon de
oratorum ordine descriptionēque tulit, ualere-
nt: ut liceret primū ei ciui qui atate omnes ante-
cederet, quemadmodum leges iubent, moderatē
ex hoc loco, remoto tumultu ac perturbatione,
ex usu rerum quo ualeret, consilium quod Reip.
maximē utile & salutare esset, dare: deinde uerō
ceterorum etiam ciuium qui uellet, ut quisque
atate antecederet, ita primus sententiam de qua-
que re separatim uicissimque dicere. Sic enim, ut
mea quidem fert opinio, & Resp. optimē admini-

B

fuit unus ex septem
pientibus grecis
terrens diphonia
uoca uatur

AESCHINIS ORATIO

straretur, & iudicia minimū fierent. Postea uero quā omnia quae antea praeclare se habere omnium consensus iudicauit, nunc conciderunt, & quidam facile sententias legibus contrarias dicunt, nonnullique alij qui non legitima ratione primū dicendae sententiae locum adepti sint, sed coitione sedeant, haec ipsa decreti uim & auctoritatem uolunt obtinere: si quis uero ceterorum Senatorum uerē ac iure primum locum dicendae sententiae obtineat, uestraque suffragia praedicet, ei isti qui patriam non iam communem, sed suam esse ducunt, nominis delationes minantur, dū & priuatos seruitute opprimunt, & ipsi sibi dominatū potentiāque uendicant, iudicia, ea quidē quae ex legibus fiunt, sustulerunt: ea autem, quae ex decretis & plebiscitis, cum ira iudicant: siluit uox illa praconis omnium quae in hac urbe sunt, pulcherrima & honestissima, Quisnam uult sententiam dicere eorum, qui maiores sunt annis quinquaginta? rursusque uicissim ceterorū Atheniensium. Oratorum uero petulantiam & impudentiam non leges, non Prytanes, non Proedri, non tribus quae praest, id est, decima pars Reipub. iam coercere possunt. Quae cum ita sint, cūque Reip. tempora talia sint, qualia uobis uidentur, pars una reliqua est Reip. si quid etiam intelligo, nepe iudicia de iniquē rogatis legibus. Quod si hac quoque tolletis, aut iis qui tollere & euertere conantur, concedetis: moneo ac praedico, uos imprudentes

nam sententia plin.
in episto decreta qui
us damnati erant pro
reueantur

eo egros praeulantes
uocati uti mones decem
iudicantur quia si
siles magistratus quia
prius iudicij quibus
recepti homines sedendi
loco sedeant uel septe
nos dies inperantur

praeulantes
uocati uti mones
decem iudicantur
quia si siles
magistratus
quia prius
iudicij
quibus
recepti
homines
sedendi
loco
sedeant
uel septe
nos dies
inperantur

IN CTESIPHONTEM. 2

prudētes sensim Rēp. in quorundā potestate esse redacturos. Tria enim Reip. genera esse scitis: unū in quo unus praest, alterum in quo pauci dominantur, tertium in quo populus summam rerum tenet. In eo autem Reip. genere quod unius, & in eo quod paucorum potestate regitur, omnia geruntur ex eorum qui praesunt, arbitratu & libidine: in eo uero, quod populus administrat, leges ualent. Nemo igitur uestrum ignoret, cum in forum iudiciū de uiolatis legibus adducitur, tum cum qui iudicaturus sit, de libertate sua laturum esse sententiam. Quapropter hoc primum cauit lator legum in iureiurando iudicum, Sententiam feram ex legibus: quod illud quidē probē intelligeret, cum leges in Rep. seruantur, saluam & incolumem esse Remp. Quae uos omnia memoria repetentes, eos qui contra leges decernunt, odisse debetis, nullūque crimen ac scelus eiusmodi leue, omniāque contrā singularia ducere: neque hoc ius quisquam uobis eripere debet, nec imperatorū patrocinia, qui quod iamdiu cum nōnullis oratoribus faciunt, Remp. euertunt: neque hospitum peregrinorūque preces, quos dum nonnulli aduocant, ex iudiciis elabuntur, ita contra leges Remp. administrant: sed ut unusquisque uestrum deforme & indecorum duceret, si eum locum qui sibi in acie constitutus esset, desereret: sic hoc tempore turpe existimatore, ei parti Reip. deesse, in qua hodie Reip. custodes ac defensores

defensiones et turulle

id. m. bello

AESCHINIS ORATIO

collocati estis. Illud etiam cogitare debetis, omnes hoc loco ciues, qui apud uos ciuitatem deposuerunt, uobisque Rempub. permiserunt, partim adesse huic iudicio, & audire, partim negotiis suis familiaribus impeditos abesse: quos uerentes, religionisque iurisiurandi qua obstricti estis, ac legum memores, si Ctesiphontem & quæ contraria sunt legibus, & falsa & inutilia Reip. decreuisse docuerō, abrogate, Athenienses, sententias quæ contrariæ sunt legibus: constituite ciuitati Remp. supplicium sumite de iis, qui contrā, ac leges & Resp. uestræque res & rationes postulant, Remp. administrāt. Quod si his animis uerba mea audietis, equidem uos sententiam iustā, religiosā, uobisque ac Reip. salutarem laturos esse confido. Ac de tota quidem accusatione satis multa à me dicta esse arbitror. Nunc de legibus, quæ de iis qui referēdis rationibus tenentur, latæ sunt, cōtra quas Ctesiphon hoc decretum fecit, pauca dicam. Superioribus enim temporibus cum nonnulli magistratus maximos magistratus gererēt, pecuniāque publicam tractarent, & in unoquoque eorum largitionibus corrumpentur: asciscētes conciliantēsq; sibi oratores tum ex Senatu, tum ex populo multo ex tempore, laudibus & prædicationibus rationes, quæ referendæ erant, præcurrebant. Quo fiebat, ut accusatores, ac multo etiam magis iudices, cū ratio eorum quæ quisque in magistratu gesserat, reposita esset, in maxima dubitatione uersarētur.

Com-

IN CTESIPHONTEM.

3

Complures enim eorum, qui rationibus referendis tenebantur, cum manifestò in peculatu tenerentur, conuicti eximebantur ex reis, nec iniuria. Erubescēbant enim, ut mihi quidem uidetur, iudices, si idem homo in eadem urbe, ac eodem fortassis anno, cum paulò antè de illo in theatro prædicari uisum esset, cum corona aurea à populo Atheniensi uirtutis ergò ac iustitiæ donari, paulò post, furti causa repetundarum damnatus, uideretur absolui. Itaque cōgebantur iudices, ferre sententiam nō de crimine quod uenisset in iudiciū, sed de populi uerecundia & pudore. Quod cum lator quidam legis prouideret, legem fert præclaram, uetantem eos qui rationibus referendis tenerentur, palam ac publicè corona donari. Atque hæc cum à latore legis tam prudenter prouisa & animo antecepta essent, causæ defensionēsq; inuenta sunt, quæ plus quàm leges ualent, quas nisi aliquis uobis proferret, imprudētes in fraudem inducemini. Earum enim nonnullæ quas afferunt ii, qui alios non relatis rationibus corona donant, natura quidem moderatæ honestæque sunt, si qua honesta est in iis, qui aliquid contra leges decernunt. Sed aliquam arcem opponunt infamiæ. Addunt enim aliquid ad decreta & plebiscita, tum denique cum rationibus referendis teneantur, corona donari oportere, cum rationem retulerit gesti magistratus. Atque Respub. quidem partem iniuriam accipit: laudibus enim & coronis

B iij

AESCHINIS ORATIO

actiones repetundarum occupantur: qui autem decretum fecit, hoc auditoribus ostendit, & significat, se quidem decreuisse contra leges, sed ex delicto suo pudore affici. Ctesiphon autem, Athenienses, uiolata lege quæ de iis lata est qui rationibus referendis teneatur, sublataque defensione quam ego uobis modo commemoravi, Demostheni in magistratu coronam decreuit, atque id cum rationes minimè retulisset. Affèrent, Iudices, aliam quandam defensionem ei quæ modo allata est, contrariam, eum qui ad munus aliquod Reip. creatus sit, non esse magistratū, sed curatorem. Magistratus uerò eos contendunt esse, quos sortitò in Theseiæ de Thesmothetæ deligunt, & quos populus solitus est suffragiis suis creare in comitiis, ut imperatores, præfectos equitum, & qui cū his sint magistratus: cætera, curatio nes plebiscito constitutas. Ego uerò his istorum defensionibus legē uestrā opponā, quam uos tulistis, quòd speraretis uos eiusmodi rationes facile repudiaturos, in qua perspicuè lator legis uno nomine magistratus appellat omnes eos qui suffragiis populi creantur, eosque homines qui eas potestates haberēt, præfectos publicorum munerū nominat. Demosthenes autē muris reficiendis præerat, quod munus est omnium maximum, & omnes qui muneri alicui publico præsumt amplius triginta dies, quique iudicum potestate locūque adipiscuntur. Atqui ij omnes qui muneri alicui

quā potestate alicui
qua sunt constituti
et consules et alij
cuiusque et prouincias
regunt

IN CTESIPHONTEM. 4

alicui præsumt, potestate iudicum utuntur. Quid hos facere iubet? non ministrare & parere, sed imperare, cum in foro approbati fuerint. Quoniā ij etiam magistratus qui sortitò creantur, non sine approbatione, sed cum approbatio antecesserit, præsumt, eos rationes apud scribam, sicut & cæteros magistratus, referre iubet. Atque ut ita esse perspicere possitis, leges ipsas recognoscite.

LEGES. Cum ergo quos lator legis magistratus nuncupat, eos isti curationes appellabunt, uestræ erit sapientiæ, Iudices, commemorare & opponere legem istorum impudentiæ, admonereque eos nihil esse apud uos loci Sophistæ astuto, qui se uerbis leges sublaturum arbitretur, sed quo quisque plus possit dicendo, eò maiore odio, si quid contra leges decernat, esse dignum. Debent enim idem & orator & lex dicere. Cum autem aliam uocē lex mittit, aliam orator, tum iuri legis permittenda est sententia, nō oratoris impudentiæ. Sed ad rationem & defensionem, quam ut inexplicabilem affert Demosthenes, pauca respondere libet. Dicit enim iste, Muris reficiendis curator præfui. Cōcedo. At minas centum præterea Reip. dedi, ex eoque opus maius effectum est. Cuius tādē rei rationem debeo reddere? nisi forte benignitatis & charitatis aliqua reddenda ratio est. Hanc ego rationem quā aqua utilique oratione diluam, quaeso audite. In hac urbe, Demosthenes, quæ tam uetus est & tanta, nemo est eorū

Legeratthemion
sum

Tateum uocabulum
quodam in appellatione
rei nūmarie quā
delegatorem ens
utebantur

AESCHINIS ORATIO

qui quoquo modo ad Rempub. accesserunt, qui non teneatur referendis rationibus. Quod ego docebo iis primum commemorandis, quos minime putetis. Sacerdotes enim tam mares, quam feminas rationibus referendis teneri lex iubet, & simul uniuersos, & singillatim unumquemque eorum qui solum mercedem accipiunt, & uobis Deos precibus placare student: nec priuatim modo, sed etiam publice genera hominum, tibicines, precones, ceterosque omnes. Rursus triremium prefectos rationes referre lex iubet, non qui Remp. administrarint, nec eos qui cum in tractandis uestris pecuniis multa abstulerint, & pauca recondiderint, tamen iactant se praterea dare & erogare, cum uestra uobis reddunt: sed eos qui patrimonia sua consensu omnium in liberalitate qua in uos usi sunt, consumpserint & effuderint. Non igitur soli classium prefecti, uerum etiam ex curie, quae maximae in hac urbe habentur, rerum gestarum rationem apud iudices uestros debent reddere. Primum enim Ariopagitas lex iubet profiteri apud eos qui rationibus praepositi sunt, eisque rationem referre consilium ac senatum, cuius in potestate sunt & homines omnes qui illic uersantur, & res maxime, sententiis uestris lex subiicit. An non igitur consilium Ariopagi corona donabitur? dicet quispiam. Nec hoc illis in more positum est. Quid ergo: nihil ne effundunt Ariopagitae, quod ad uestram gloriam pertineat? Certè. Sed satis eis non est, si

IN CTESIPHONTEM.

si quis apud eos iniuriam non faciat, quin etiam si quis peccauerit, in eum animaduertunt. At oratores uestri nimia licentia exultant, iam uero Senatum Quingentorum legissator rationem referre iubet, eorumque qui rationibus referendis tenentur, ita de fide dubitat, ut iam ab initio legum dicat, Magistratus qui rationes referre debeat, ne abesto. An quia magistratum gessi, mihi abesse non licebit? dicet quispiam. Sic profecto, ne publica pecunia ablata, fugam capestas. Quid quod eum quem rationes referre uult, nec facultates suas consecrare patitur, nec donaria dicare, nec adoptare, nec testamento sua legare, nec alia multa facere? Postremo, ut rem in pauca conferam, eorum qui rationibus referendis tenentur, facultates latores legis oppignerat, quoad rationes Reip. retulerint. Sit ita sane, dicet aliquis. Sed quid si quispiam sit, qui aliquem in Rep. dignitatis locum tenuit, cum nec ei quicquam abstulerit, nec eius effuderit? Eum etiam rationem referre apud rationum praefectos iubet. Sed quo tandem modo rationes Reip. referet is, qui nihil Remp. fraudarit, nec eius quicquam profuderit? Lex ipsa subiicit & docet, quae scribenda sint: uult enim hoc ipsum hominem profiteri, se nihil Reipub. nec abstulisse, nec effudisse. Nihil autem eorum quae in Repub. uersantur, solum liberumque est a rationibus. Quae omnia uera esse ex ipsis legibus cognoscite. LEGES. Cum igitur Demosthenes se cum summa contumacia

instrumentum ex l. me nostrae uoluntati continens testimonium
Ulpianus. j. inquit
testamentum est uoluntatis nostrae iusta sententia de eo quod post mortem fieri uoluerimus
etiam in lege priuata
sancta glossa si de testamentis

in qua locum publicum
etiam in lege priuata
sancta glossa si de testamentis

significat enim nam
cliam multitudinem
quid dicuntur qui
templo Maenis
reuerant quod iu
acuum exque
seimem habe
atur

AESCHINIS ORATIO

& temeritate rationē eorum, quæ ipse erogauerit, referre oportere neget, hoc illi opponite & suggerite. An nō te oportet Demosthenes, sinere præfectorum rationum præconem patrium & legitimum hoc præconium denūciare, Quis accusare uult? Patere eum ciuem qui uelit, hoc tecum agere, te non erogasse quidem, sed ex magna ui pecuniæ quam reficiendorum murorū causā habeas, pauca reposuisse, cum decem talenta in eam rem publicē acceperis. Noli præripere honoris cōtentionē, nec iudicibus sententias de manibus extorquere, nec te in gerenda Repub. legibus superiorem, sed inferiorem existimare. Hæc enim libertatem pop. in Rep. confirmāt. Atque contra communem defensionem & excusationem, qua isti utentur, hætenus à me dictum sit. Hoc autem iā uobis planum facere conabor publicis literis, Demosthenem uerē rationibus referendis obnoxium fuisse, tum cum iste decretum fecit, cum ille edilatatem, & eum magistratū qui reficiendis muris præest gereret, nec dum rationem rerum gestarū in alterutro horum duorum magistratuum retulisset. Ac mihi recita quo Archonte, quo mense, die, & qua in concione, suffragiis populi creatus est adilis Demosthenes, ut intelligatis eū ab isto decreto corona donatū fuisse in magistratu. Recita. RATIO DIERVM. Ergo si nihil iam præterea doceam, iure Ctesiphon condemnabitur. Conuincunt enim eum publicæ literæ, non accu

IN CTESIPHONTEM.

6

accusatio mea. Primum quidem, uiri Athenien. Antigrapheus erat in ciuitate suffragiis populi creatus, qui in quoque mense uestigalium populo rationem referebat. Propter autem eam fidem, quæ uobis cum Eubulo fuit, ij qui arario præpositi sunt suffragiis populi, ante Hegemoniam legem, Antigraphei magistratum gerebāt, itēque quæsturam & naualiū magistratum, armamentariumque edificabant. Erant etiam curatores uiarum, qui ferē totam urbis curam & diligentiam habebant. Atque hæc nec accusandi eos nec reprehendendi causā dico, sed illud uobis ostendere uolo, latorem legis, si quis eorū quæ in uno uel minimo magistratu gessisset, rationem referre debuisset, eum non sinere corona donari, antequam rationes retulisset. At uerō Ctesiphon Demosthenem, qui omnes magistratus Athenis gessisset, decreto corona donare minimē dubitauit. Ac Demosthenem quidem & muris reficiendis curatorem fuisse, cum iste decretum fecit, & publicam pecuniā tractasse, & stipē accepisse, quē admodum ceteros magistratus, iudicūque potestatem adeptum esse, ipse Demosthenes & Ctesiphon producti à me testes dicent. Nam Charōda Archonte tertio Cal. Maij in concione decretum fecit Demosthenes conuocandas esse tribus vi. & v. Non. Martij, imperauitq; in decreto, ut unaquæque tribus crearet eos qui reficiendis muris curatores essent, & quæstores, idque rectē ad-

C ij

*athenien-
sicius fuit
conuicias
fecit demo-
sthenem in
re publici
ca admi-
stratione
participa-
uens*

*dicatur cui admi-
nis in iustum f-
obseruet pecunia
quam in iustum p-
in iustum leuitari
collegium eorum*

*quis stotis dignitas
fuit præstare pro
ris quod admi-
pouet (latore)*

*quis uno uerbo de-
tur qui promul-
uit uel instituit
uel tulit legem*

*iam facere
historicus
qui tempore
primi dñi
floreuit
p sit æthi-
lo pica libris
dico bus item
ceteris si quis
canact a lla*

AESCHINIS ORATIO

modū, ut ciuitas corpora obnoxia habeat, à quibus rationem eorum quæ expensa essent, acciperet. Recita decreta. DECRETA. Certè. Sed huic rei opponet statim, se nec sortitò, nec suffragiis populi curatorem muris reficiendis creatum fuisse. Atq; in ea re & Demosthenes & Ctesiphon longam orationem ponent, sed ea qua usus sum, & breuis est, & aperta, facileque eorum fraudem dissipat & refellit. Sed pauca primū de his apud uos ante uolo dicere. Sunt enim, uiri Athenienses, magistratuum tria genera, quorum unum est omnibus notissimum, cuiusmodi sunt magistratus qui sortitò & suffragiis mandantur: alterum eorum qui aliquid publicè gerūt amplius triginta dies, & publicorum munerum præfecti: tertium lege definitum est: & si qui alij creantur, ac iudicū potestatem adipiscuntur, ita duntaxat, ut approbati magistratum gerant. Cum autem aliquis eos excipit magistratus, qui populi suffragiis creati sint, & qui sortitione, relinquitur, quos tribus earūque partes ex suo numero creāt, & deligunt tractandis publicis pecuniis, eos suffragiis creari, idq; tum denique accidit, cum aliquid ut his temporibus, tribubus imperatur & præscribitur, ut uallum & fossas agere, aut triremes facere. Ita autè esse ut dico, ex legibus ipsis cognoscetis. LEGES. Recordamini igitur id quod superiore mea oratione docui, latorem legis iubere tribules, tum denique magistratum gerere, cum in foro ap-

IN CTESIPHONTEM. 7

ro approbati fuerint. Tribus autè Pandionia magistratum & curatorem murorum Demosthenes declarauit, qui fere decem talenta ad eam rem ex publico accepit. Altera uerò lex uetat, ne magistratus, qui rationibus referendis teneatur, corona donetur. Vos quidem iurati estis, uos legibus in sententia ferenda obtemperaturos. Orator decreuit eum, qui rationes referre debet, corona donandum esse, nec excepit, postea quàm rationes retulerit, quod ego contra leges esse docebo, eoque testes simul & leges & decreta & aduersarios producam. Quo igitur pacto quisquam planius & apertius docere potest, alterum contra leges decretum fecisse? Atque illud etiam docebo, eum contra leges iubere decreto suo præconium ipsius corona fieri. Lex enim apertè iubet, si quem Senatus corona donet, eā in Senatu prædicari: sin populus, in concione, & nusquam alibi. Recita legē. LEX. Lex hæc Athenienses, præclara est. Neque enim, ut mea fert opinio, lator legis oratorē apud externos laudibus efferri censebat oportere, sed cōtentum esse, si ipsi in ipsa urbe à populo honos tribueretur, nec quæstum in decretis poneret. Ac lator quidem legis hoc modo. Quid autem Ctesiphon? Recita decretum. DECRETVM. Auditis Athenien. latorem legis iubere eū qui à populo corona donetur, apud populum in cōcione quæ in Pnyce habetur prædicari, non alibi usquā: Ctesiphontem uerò in theatro: non solum contra

noxiapud antiquos
ut ait festus proba
noxiapud antiquos
ut ait festus proba
noxiapud antiquos
ut ait festus proba

ostes atque etiam pri
cipis ipsi dicuntur
in impotestate sunt
in impotestate sunt
in impotestate sunt
in impotestate sunt

ipse for
di aut

proprium nomen
hæc autem hæc
gis filij qui patri
cessat in regno

seminore talentis
atque intelligemus
quod fuit minor
sexaginta sing
le autem minime d

mas atticas con
tinebant uale
nt itaq; talentum
milia drachmarum
et consulebatur

de casse

maxat decreto

AESCHINIS ORATIO

leges, sed etiam mutato loco, nō tantū cū in cō-
cione sunt Atheniēses, sed cum tragœdi nouas a-
gunt, nec in conspectu populi, sed Græcorum, ut
sciant quemadmodum uos, cui uiro honos tri-
buatur à nobis. Hæc cum iste tam perspicuè con-
tra leges statuerit, tamen resistet cum Demosthe-
ne, legibūque ipsis astutias afferet, quas uobis a-
periam, ne uos imprudentes circumueniamini.
Isti enim hoc non poterunt dicere, leges quidem
nō uetare cum qui à populo corona donetur, ex-
tra concionem nō prædicari, sed legis Dionysia-
cæ præsidio se defendent, utenturque fallentes au-
rium uestrarum iudiciū parte quadam legis, & le-
gem afferet quæ nihil ad hoc iudicium pertinet,
dicentque duas leges de præconiis latas esse in ci-
uitate: unam, quam nunc profero, aperte uetantē
cum qui à populo corona donaretur, non dona-
ri extra concionem: alteram autem legem esse di-
cent huic contrariā, per quā liceat coronæ præco-
niū donationemq; fieri in theatro cum tragœdiæ
aguntur, si populus scitū faciat. Itaque Ctesiphō-
tem dicent in scribendo hanc legem secutū. Ego
uerò his istorum commentis leges uestras, quæ
nobiscum faciunt opponam, id quod in tota ac-
cusatione semper conabor facere. Si enim hoc ue-
rum est, & si eiusmodi consuetudo in Rēp. uestrā
irrepsit, leges infirmas & irritas in ratis firmisque
scriptas esse, duāsq; de una re inter se esse cōtrarias;
quā hanc quisquā Remp. esse iam dicat, in qua ea-
dem

IN CTESIPHONTEM. 8

dem leges facere & nō facere iubeant? Nō ita est,
neq; uos unquā in tantā confusionē perturbatio-
nēq; legū deuenistis, neque hic locus neglectus
est à scriptore legum eo qui Rempub. constituit,
sed aperte Thesmothetis præscriptum est ut quo-
tannis publicè leges corrigant, cum diligēter ex-
quisierint & considerarint, sit ne lex aliqua alteri
contraria, aut irrita inter ratas & firmas: aut sicubi
leges plures una de quaque re scriptæ sint. quod
si quid tale inuenerint, eos iubent, cum id descri-
pserint & retulerint in tabulas, Eponymis propo-
nere, Prytanes uerò cum eorum qui eas leges tu-
lerint nomina ascripserint, concionem conuoca-
re: magistratus uerò iam qui præest, populi suffra-
giis rem permittere, aliasque leges abrogare, alias
relinquere, ut lex sit una de quaque re nō pures.
Recita leges. LEGES. Si ergo, Athenien. uera
esset horum oratio & defensio, essentq; leges duæ
de præconiis latae, certè, ut mea fert opinio, cū eas
Thesmothetæ reperissent, Prytanēsque scripto-
rū nomina ascripserint, necessariò lex altera ab-
rogata fuisset, aut ea quæ concessisset, aut ea quæ
uetuisset. Cum uerò nihil horum factum sit, pro-
fectò inueniuntur, non solum falsum dixisse, ue-
rum etiam id quod omnino fieri non potest. Vn-
de autem hoc mendacium afferant, ita docebo, si
antè qua de causa leges de præconiis in theatro fa-
ciendis latae sint, dixerō. Nam cum in urbe tragœ-
diæ agerentur, nonnulli qui populum in suam

*si perturbat
omniū mentes*

*quis esset
qui edidit
aut ca. d. 1. m.*

*dictur etiam
nec falsus sum
nomen*

AESCHINIS ORATIO

sententiam non adduxissent, ita prædicabant, hi quidem à tribulibus, alij à popularibus suis corona donari, alij uerò nonnulli cum uoce sua præconium subsecuti essent, seruos suos manumittebant, testésque eorum libertatis Græcos producebant. Quódque maioris inuidiæ plenum erat, quidam cum hospitia in exteris ciuitatibus nacti essent, hoc agebant, ut ita prædicaretur, eos à populo, si ita res ferret, Rhodiorum aut Chiorum, aut alicuius alius ciuitatis, uirtutis ergó & bonitatis, corona donari. Atque in his omnibus morem eum minimè sequebantur, quo ij corona donantur, qui aut à senatu uestro, aut à plebe hoc beneficiū accipiunt, cum uobis hoc persuasissent, & cum plebiscito, idque in magni beneficii parte posuissent: sed cū ipsi sine decreto & senatuscōsulto uestro delegissent, cui hunc honorem tribuerent. Quo quidem ex more eueniebat, ut & spectatores, Choragi, actorésque offenderentur, & ij qui præconis uoce in theatro commendarentur, maioribus honoribus afficerentur, quā ij quos populus corona donaret. Nam cum his locus cōstitutus sit concionis, in qua eos coronari oporteat, nō alibi usquā, illi in cōspectu totius Græciæ corona donabantur: & illi cū decreto & plebiscito, cū uobis in animū induxissent, hi sine plebiscito. Quæ cū lator legis cognosceret & quasi præsentisceret, legem, quæ nihil cum ea quæ de iis lata est qui à populo coronantur, consentit & conspirat, tulit, neque

IN CTESIPHONTEM. 9

neque eam abrogauit, (neque enim concio, sed theatrum turbabatur) nec legē superioribus contrariam scripsit, (non enim licet) sed de iis qui sine decreto sententiæque uestra à tribulibus & popularibus corona donarentur, & de iis qui seruos manumitterent, & de hospitem coronis: planēque uetat, nec seruum in theatro manumitti, neque à tribulibus aut popularibus prædicari cum qui corona donaretur, neque ab ullo, inquit, alio, aut præconi ignominia notam inuri. Cum ergo præscribat eos qui à Senatu corona donentur, in Senatu prædicari, eos autem qui à populo, in concione: eos uerò qui à popularibus essent & tribulibus, uetet in tragœdiis prædicari, ut nemo coronarum præconiorumque falsorum cupiditate ductus, laudem gloriāque adipiscatur: caueat etiā lege præterea, ne ab ullo alio, Senatu, populo, tribulibus, popularibusque absentibus prædicaretur: cū, inquam, hæc alicui eripiuntur, quid tandē præter hospitem coronas relinquitur? Atque ut ita esse intelligatis, magnum uobis argumentum ex ipsis legibus proferam. Ipsam enim aureā coronam, quicumque in theatro in urbe donetur, lex iubet sacram esse Mineruæ, eamque demit ei qui illa donatus sit. Ecquis uestrum populū Atheniensem tantæ illiberalitatis cōdemnare audeat? Neque enim non dico ulla ciuitas, sed nemo priuatus adeò generosi nobilisque animi expers esse potest, ut quā ipse coronam dederit, eam simul &

AESCHINIS ORATIO

prædicet, & auferat, & consecrat. Sed ex eo quod hospitalis est corona, consecratio, ut mihi quidē uidetur, nata est, ut nemo patriæ alienā beneuolentiam charitatēq; anteponens, deterior fieret. Illam autem coronam, quæ in concione præconis uoce donatur, nemo consecrat, sed eam accipi & retineri licet, ut nō solum is qui ea donatur, uerū etiam ij qui ab illo domi hoc quasi monumentū habēt, nunquam in populum malē animati sint: ob eamque causam lator legis adiecit, ne in theatro hospitalis corona prædicaretur, nisi populus scitum faciat, ut aliqua ciuitas cum uolet aliquem uestrum corona donare, legatos mittat, qui populum rogēt, quod maiorem gratiam is qui corona donatur, uobis qui præconium fieri concessistis habeat, quā iis à quibus corona donatus sit. Atque ut hæc uera esse intelligatis, leges ipsas audite. **LEGES.** Cum igitur ut uos capient, dicent ascriptum esse in lege, licere corona donare, si populus decreuerit, ueniat uobis in mētem, ut hoc addatis: Certē, si modō te aliqua alia ciuitas corona donet: sin populus Atheniēsis, tibi locus præfinitus est, in quo hoc fieri oporteat. Veritum est, ne extra concionem præconis uox in donatione audiatur: ut enim toto die dicas, quid sit, alibi nusquā, nūquā certe docebis, te legibus discernēdo paruissē. Restat mihi pars accusationis, quæ me maximē angit, causā ea quæ eū impulit, ut eū dignū, qui corona donaretur, iudicaret. In decreto

IN CTESIPHONTEM. 10

decreto enim hæc uerba addidit, Et præconem in theatro apud Græcos exponere, illū à populo corona donari uirtutis ergo atque pbitatis, & (quod maximum est omnium) quod semper & uerbo & re, de populo optimē meritus sit. Quæ deinceps oratio sequitur, & nobis simplex est, & uobis qui audietis, facilis ad iudicādum. Me enim qui accuso, hoc uobis demonstrare oportet, & falsas esse laudes quæ Demostheni tributæ sint, & eum nec coepisse uerbo antea, neque hoc tempore re ipsa semper populo usui esse: Quod si docuero, certē Ctesiphon iure condēnabitur. Omnes enim leges uetant, ne quisquam falsum in publicis literis decretisq; scribat. Reo autē his contraria docenda sunt. Vos nobis eritis orationum iudices. Verum ita se res habet, ut ego existimem, Demosthenis uitā considerare, opus esse longioris orationis. Quid enim attinet commemorare, aut ea quæ ei in uulneris actione acciderunt, cum in iudicium adduxit ad Ariopagum Dimomelem Pæanieum suum nepotē, etiam de capite? aut ea quæ in prætura Cephisodoti euenerunt, & in nauigatione in Hellestōtum, cū Demosthenes qui erat præfectorū triremium unus, imperatorēq; in naui circumagebat, & corū qui eidem mensæ, iisdem sacris & sacrificiis adhiberētur, hisque beneficiis ornatus est, propterea quod patris eius amicus esset, non dubitauit in re capitali accusator esse? aut ea etiam quæ in Midiana controuersia &

AESCHINIS ORATIO

colaphos quos in scena cum ædilis esset, accepit? & quemadmodum triginta minis uēdidit simul & contumeliā qua affectus est, & populi sententiā, qua in Dionysij, Midiam cōdemnauit? Hęc quidem atque alia eiusdem generis pratermittēda mihi uidentur, non quò uos prodam aut fallā, aut actionē ad gratiam instituerim, sed quòd uerear, ne mihi à uobis hoc loco occurratur, me uera quidem dicere uideri, sed uetera, & nimiū uulgaria. Quare Ctesiphon, cuius maxima scelera ita sunt iis qui audiunt credibilia & nota, ut accusator mentiri minime uideatur, sed uetera & confessa dicere, is ne aurea corona donari, an uituperari debet? & tē ne, qui falsa & legibus contraria decernere ausus sis, iudicia contemnere oportet, an ciuitati pœnas pendere? Deinceps de publicis criminibus apertius dicere conabor. Etenim Demosthenem audio, posteaquam ab eis ratio redita fuerit, enumeraturū uobis tria Reip. tempora, in quibus ipsi magistratus gesserint, quorū primum, ut equidem audio, tempus illud numerat, quo cum Philippo pro Amphipoli bellum gessimus, idque definit pace quæ facta est, & societate quam Philocrates Agnusius scripsit, & iste cum illo, quemadmodum docebo. Alterum ait fuisse, cum in pace fuimus, uidelicet ad eum diem, quo pacē Reip. ipse orator sustulit, bellūmq; decreuit. Tertiū id, quod in bello usque ad cladē ad Chæroneā acceptā cōsumpsimus. Extremū, hoc quod adest.

IN CTESIPHONTEM. II

adest. His autē enumeratis, me, ut audio, accersitū interrogabit, quod horum quatuor temporum suorum accusem: & quando ipsum dicam nō oprimē de ciuitate meritum in gerenda Rep. Ac si respondere nolim, sed clam abeam, accessurum se ad me iactat, mēque cum ostenderit, in hunc locum ducturum, coacturūque respondere. Ut igitur neque iste uim faciat, & uos provideatis, ego tibi respōdeo Demosthenes, presentibus iudicibus, ceterisque ciuibus, qui circumstant, & Græcis, quibus studio fuit huic iudicio adesse (ui deo autem non paucos adesse, sed tantam multitudinem, quanta nullius memoria unquam ullo in iudicio publico fuerit) respōdeo, inquam, hęc à me quatuor tempora quæ diuisisti, tibi obiici. Ac si & Dij me adiuuent, & iudices ex æquo nos audiant, & ego potuero ea scelera, quæ à te commissa scio, memoria tenere: spero me planum futurum iudicibus, salutis ciuitatis Deos causam fuisse, eosque qui humanos se ac moderatos tractandis gerendisque Reip. negotiis ac rebus prebuerunt, malorum autem omnium quæ uidimus, causam Demosthenem attulisse. Atque eum dicendi ordinem seruabo, quem istum seruaturum esse audio: dicamque primum de primo tempore, deinde de secundo, tum ad tertium ueniam, postremo de statu harum rerū disputabo. Me ad pacem refero, quam tu & Philocrates decreuistis. Vobis enim, uiri Athenienses, licuisset priorem

D. iij

AESCHINIS ORATIO

illam pacē facere cū cōmuni Græcorū conuentu,
si nōnulli uos siuissent expectare legationes, quas
illis temporibus in Græciam miseratis, ut omnes
ad conuentum Græciæ cōtra Philippum celebrā-
dum sollicitaretis, & progrediētibus temporibus,
principatum Græcis cōcedentibus obtinere: qui-
bus maximis commoditatibus priuati estis De-
mosthenis & Philocratis opera, eorūque corru-
ptelis ac nundinationibus, quibus corrupti sunt,
q̄ in Remp. uestram cōiurassent. Quod si aliqui-
bus uestrum qui repente audierint, incredibilis
hæc oratio inciderit, sic in reliqua audienda uos
præbete, ut cū expensarum pecuniarum longo
tempore rationem sedentes ducimus. Afferimus
quidem interdum domo falsam de rationibus o-
pinionem, sed tamen postea quā summa facta
est, nemo uestrum est adeo difficilis & morosus
natura, qui non abeat cum hac confessione & as-
sensione, id uerum esse, quod ratio ipsa tollat. Sic
etiam hoc tempore audite, si qui uestrum ex su-
perioribus temporibus domo hanc opinionem
deferūt, Demosthenem nihil unquam unā cum
Philocrate Philippi causa dixisse. Quicumque eo
animo est, is neque damnet, neque absoluat antē
quā audierit, (neque enim equum est) sed si me
breuiter tempora commemorātem audiatis, de-
cretūque producentem, quod cum Philocrate
scripsit Demosthenes, & si ipsa ueritatis ratio do-
ceat, Demosthenem cū plura scripsisset decreta
cum

IN CTESIPHONTEM.

12

cum Philocrate de prima pace & societate, tū tur-
pissimē Philippo assentatum esse, Philippique le-
gatos non expectasse, auctoremque fuisse ciuita-
ti, ne pacem cum communi Græcorum conuen-
tu faceret, ac Cersobleptem Thraciæ regem ci-
uitatis socium & amicū Philippi libidini dedi-
disse: si inquam hæc uobis probauero, æquam &
honestam postulationem afferam uobis, ut mihi
concedatis eum in primo quatuor illorum tem-
porum nō rectē Remp. gubernasse. Ab eo autem
dicendi exordium capiam, quod maximē asse-
quimini. Scripsit Philocrates licere Philippo huc
faciales & legatos de pace & societate mittere.
Hoc decretum contra leges fecisse accusatus est:
uenit iudicij tempus. Accusabat Lycinus qui reū
fecerat. Defendebat Philocrates, defendebat etiā
unā Demosthenes, absolutus est Philocrates: po-
stea Themistocles Archon factus est. Hic Sena-
tor Demosthenes in Senatum uenit, nec sorte co-
opratus, nec allectus & suffectus, sed coitione ut
omnia & dicat & faciat Philocratis causa, quem-
admodum res ipsa declarauit. Alterum enim de-
cretum facit Philocrates, quo decem legatos deli-
gi iubet, qui ad Philippum eant, petantque ab eo
ut huc legatos cum imperio de pace mittat. Ho-
rum fuit unus Demosthenes, qui cum illinc re-
diisset, laudator pacis fuit, eaq; cæteris legatis re-
tulit, solūsq; ex Senatoribus decreuit idem quod
Philocrates, fœdus ineundum esse cum faciali ac

AESCHINIS ORATIO

legatis Philippi. Ille enim facultatem dedit huc facialem & legatos mittendi: hic ineudum cum illis fœdus decreuit. In iis autem quæ deinceps dicam, peto, ut perattentos uos mihi præbeatis. Agebantur enim non cum aliis legatis, qui postea à Demosthene multis in rebus in fraudem inducti sunt, sed cum Philocrate ac Demosthene, idque non sine causa, quippe qui & legationis munere fungerentur, & decreta facerēt: ac primum quidem, ne legatos expectaretis qui à uobis missi erant ad concitandos in Philippum socios, ut ne cum cæteris Græcis, sed priuatim pacem faceretis: deinde ut non solum pacem, uerumetiam societatem esse statueretis cum Philippo, ut si qui multitudini uestræ studerent, in summam desperationem adducerentur, cum uos ipsos & ad bellum hortari, & domi non pacem modò, sed societatem quoque decretis fecisse animaduertent: tum autē ut Cersobleptes Thraciæ rex ne in fœdere cōprehenderetur, neque eum societas & pax attingeret. iamque in eum exercitus educebatur. Atque his in rebus is qui emebat, nihil sceleratè faciebat, (licebat enim ei ante iusiurandum & fœdus suis rebus cōsulere) ij autem qui fidem suam precio addicebant, ciuitatisque iura prodebant, magno odio erant dignissimi. Demosthenes enim qui hoc tempore Alexandri se esse inimicū, & tum Philippi fuisse profiteretur, hospitiumque Alexandri mihi obiicit, decretum facit, quod ciuitatis

IN CTESIPHONTEM.

13

uitatis cōmoda & tempora clam tolleret, ut magistratus concionem sexto Non. Februarij conuocarent, cum Aesculapij sacrum esset, & is qui perficeret adesset, ipso die sacro, in quo id post hominum memoriam nunquam factum fuerat. Quā autem causam affert? ut, inquit, si iam Philippi legati adsint, populus primo quoque die de mittendis ad Philippum legatis consilium capiat. Quo quidem facto suo, cum nondum legati adessent, & concionem ante tempus conuocauit, & temporum uestrorum occasiones præcidit, & rē præcurrit, ut non cum cæteris Græcis in legatorum uestrorum reditu, sed soli pacē faceretis: post uerò, Athenienses, Philippi legati uenerūt, cū uestri ad sollicitandos Græcos in Philippum abessent. Tum aliud decretū facit Demosthenes, quo sancit, non solum de pace, uerumetiam de societate uobis capiendum esse consilium, non expectatis uestris legatis, sed statim post Bacchanalia quæ in urbe aguntur xii. & xi. Cal. Martij. Quod ut ita esse intelligatis, audite decreta. DECRETA. Cum igitur Bacchanalia, uiri Athenienses, præterijissent, conuocatae sunt conciones, quarum in prioribus xii. Cal. Martij recitatū est commune sociorum decretum, cuius uobis capita paucis exponam. Etenim principio quidē scripserūt uobis de pace tantū consiliū esse capiendū, societatisque nomen præterierunt, non obliuione quidem, sed quia pacem etiam ipsam magis necessariam, quàm honestio-

E

AESCHINIS ORATIO

rem existimarēt. Deinde rectē Demosthenis corruptelae remedium attulerunt, cum ascripserunt in decreto, licere ei qui uellet Græcorū intra menses tres in tabula unā cum Atheniensibus ascribi, comprehendique in fœdere: quo facto suo, duo quæ maximum pondus afferunt, prouiderunt. Primum quidem, quod tres menses tempus satis longum esse Græcorum legationibus docuerūt, deinde quod Græcorum amicitiam huic urbi in communi concilio conciliauerunt, ut si fœdus uiolaretur, nō soli, neque imparati, id quod nobis Demosthenis scelere usuuēnit, bellum gereremus. Atque hæc ipsa uos ex ipso decreto cognoscite.

DECRETVM SOCIORVM. Huic ego decreto assentiri me profiteor, eosque omnes, qui in priore concione uerba fecerūt, è qua populus cū hac opinione discessit, ut diceret, pacē fore: de societate uerō satius esse propter Græcorum sollicitationē nihil omnino statuere, eamque fore cum Græcis omnibus. Nox interposita est, postridie in concionē conuenimus: tum Demosthenes locū superiorem occupat, nullique alij dicendi cōcessa potestate, ea dicit quæ pridie dicta essent, nihil conducere, nisi Philippi legatis idem uideatur, nec se pacem sociis absentibus agnoscere. Non enim oportere (etenim uerbū quo usus est meminisse propter molestiam dicentis simul & nominis) disungere societatem à pace, nec Græcorum cūctationes expectare, sed aut bellum eis gerendum,

aut

IN CTESIPHONTEM.

14

aut priuatim pacem esse faciendā: ad extremūque accersito in locum superiorem Antipatro, ex eo aliquid quæsiuit, cum antea ei præscripsisset, & quid diceret, & quid contra ciuitatem statueret ac iudicaret: atque is tandem hæc obtinuit, cū & oratione Demosthenes coëgisset, & Philocrates decretum scripsisset. Quod autem eis reliquum erat, ut Cersobleptem & Thraciæ locum proderent, id fecerunt vii. Cal. Aprilis, antequam posteriorem legationem eam, quæ de fœdere mittebatur, Demosthenes obiret. Bis enim in Macedonia munere legationis functus est orator iste, qui & Alexandri & Philippi inimicum se profitetur, cū ne semel quidem ei, qui hoc tēpore Macedones repudiandos esse censet,liceret. In concione autem, eam dico quæ vii. Cal. Aprilis conuocata est, sedens, cū coitione facta Senator esset, Cersobleptem unā cum Philocrate prodidit. Clam enim & Philocrates in decreto cum aliis literis falsō addidit, & Demosthenes censuit, dādum esse iusiurandum legatis Philippi, certo die à sociorum cōsiliariis, cum nullus Cersobleptis consiliarius cōfederit. Cum autem scripsit, dādum esse fidem ab iis qui essent in consilio, Cersobleptem qui non fuit in cōsilio, à fœdere exclusit. Atque ut uerum me dicere sciatis, recita mihi nomen & eius qui hæc scripsit, & eius qui cum præset, censuit.

DECRETVM. PROEDRVS. Præclara res est, Athenienses, præclara negotiorum rerūque pu-

E ij

AESCHINIS ORATIO

blicarum custodia. Est enim immutabilis, nec in Rep. iis qui ad hostes transeunt, cōcidit, sed populo quotiescunque uult, facultatem dat eos perspicendi, qui cum multo antè improbi fuerint, mutatione facta bonos se existimari uolunt. Restat nunc, ut istius assentationem exponam. Nā cum annum continuum Demosthenes in consilio fuisset, nullos unquā legatos in primum locū cōsidendi accersisse uisus est, sed tū demū ac primum eos illic appposito puluino, circumstratāque ueste punicea collocauit, atque ut primū illuxit, in theatrum duxit, ut etiam propter turpem assentationē exploderetur. Cūmq; Thebas abirent, cōduxit eis tria paria mularum, cum quibus illos Thebas pramisit, quo facto suo ciuitatem deridendam propinauit. Vt autē in proposito permaneam, recita mihi decretum quod de primo loco ad considendum factum est. **DECRETVM.** Iste quidem Atheniēses, qui tantus assentator repperitus est, cū primus à speculatoribus qui à Charidemo missi erant, de Philippi morte nuncium accepisset, cōficto Deorum somnio, mentitus est, quasi non à Charidemo rem audiuisset, uerū à Ioue & Minerua, in quos postero die peierans, noctu dixit & secum sermonē conferre, & futura predicere. Septimōq; die post mortē filiē, antequā eā luxisset, eiq; funeris officium persoluisset, coronatus & albat, immolabat bouem, & contra leges faciebat, ea amissa, quæ sola ac prima patrem

cum

IN CTESIPHONTEM. 15

cum appellauerat. Non calamitatem obiicio, sed mores exquiro & confidero. Qui enim liberos odit, parēnsque improbus est: is nunquam bonus Reipub. gubernator esse potest. Et qui res charissimas & coniunctissimas minimè diligit, nunquā uos alienos pluris faciet: quiq; priuari improbus est, nūquā publicè bonus erit: & qui domi malus est, is nunquam fuit in Macedonia in legatione probus ac bonus. Non enim ingenium & animū, sed locum tantummodo mutauit. Quid igitur cum impulerit, ut in rerum mutationē uenerit, (hoc enim alterum tempus est) & quæ tandē causa fuerit, cur Philocrates cū eadem in Rep. gesserit quæ Demosthenes, reus lesæ maiestatis factus sit, Demosthenes uerò aliorum factus sit accusator, & quamobrem nōs in has miseras & calamitates iste impurus coniecerit: operepreciū est iam cognoscere. Vt enim primum intra Pylas Philippus peruenisset, Phociorūque urbes nec opinato euertisset: Thebanos uerò, ut tum uobis uidebatur, contrā ac tempora commodāque uestra flagitarent, corroborasset, uos ex agris metu coacti bona uestra importauistis: legati uerò qui de pace missi erant, cū omnes in maximis criminibus uersabantur, tum uel maximè Philocrates & Demosthenes, propterea quod non solum legationis munere fungerentur, uerum etiam decreta scripsissent. Intercessit autem eodem tēpore Demostheni cum Philocrate quædam dissensio,

E iij

AE SCHINIS ORATIO

de iis ferè rebus, de quibus etià uos dissidere eos
suspicati estis. Orta porrò eiusmodi pturbatione
unà cū iis morbis q̄ ei innati sunt, iā tū cœpit de
iis sententiā dicere, quę deinceps incidebāt, cū me-
tu quo etià eum obrectatio ea quę ei erat cū Phi-
locrate ex corruptelę malo orta, adhortabatur: spe-
rauitq; si collegarum in legatione ac Philippi ac-
cusator existeret, forè, ut & Philocrates planè pe-
riret, & ceteri legati in periculo uersarentur: ipse
uerò in honore esset ac precio, fidēque sibi apud
populum, cum amicorum proditor esset atque
improbis, conciliaret. Quod cum animaduerte-
rent otii & quietis Reip. inimici, non inuiti fece-
runt, ut eum ad locum superiorem accerferent,
eūmq; unū in ciuitate integrum appellarent, ipse
uero eo ex loco principia eis belli ac tumultus
dedit. Iste est, uiri Athenienses, qui primus Ser-
rhium, Doriscum, Ergiscen, Murgiscen, Ganum,
& Ganiden oppida inuenit, quorum ne nomina
quidem antea noueramus. Atque eò rem dedu-
xit, ut si Philippus legatos nō mitteret, cum ciui-
tatem contemnere: si mitteret, speculatores, non
legatos mittere diceret. Si cui ciuitati quæ æquo
iure ac pari uteretur, controuersias decidendi po-
testatem permittere uellet, non esse eam nobis ac
Philippo æquum iudicē cōfirmabat. Allonesum
ille dabat: iste si daret, censebat non accipiendam
esse, sed tantum si redderet, in syllabis posita con-
trouersia. Ad extremum corona donatis, iis qui
cum

IN CTESIPHONTEM. 16

cum Aristodemo in Thessaliam & Magnesium
contra fœdus & pacem exercitum eduxissent, si-
mul & pacem diremit, & calamitatem bellūmq;
conflauit. At enim muris æneis & adamantinis,
ut ipse ait, regionē uestram muniuit Eubœorū
Thebanorūque societate. Atqui his rebus, uiri
Athenienses, imprudentes tribus incōmodis atq;
iniuriis maximis affecti estis. Quoniam propere
ad exponendam maximam Thebanorum socie-
tatem, ut ea quæ consecuta sunt dicam, primū
de Eubœis loquar. Nam cum uos, uiri Atheniē-
ses, multas grauēsque iniurias à Mnesarcho Chal-
cidenſi Calliæ & Taurosthenis patre, quos iste
nunc accepta pecunia Athenienses esse audet scri-
bere, accepissetis, rursumq; à Themisone Eretriē-
si, qui uobis in pace Oropum abstulit: eas ultro
obliti, posteaquam in Eubœam Thebani descē-
dissent, ut urbes imperio ac ditioni suæ subiicere
conarētur, quinto die eis & nauibus & pedestri-
bus copiis auxilium tulistis, atque ante tricesimū
diem Thebanos fœderatos dimisistis, subactaq;
Eubœa & oppida & Respublicas reddidistis. Re-
cteque ac merito fidē eis habuistis, quod nō pu-
taretis rectum esse fide data & accepta, ulciscendi
libidinem commemorare. Cūque tanta à uo-
bis beneficia Chalcidenses accepissent, tamen pa-
rem uobis gratiam non retulerunt, sed ut primū
in Eubœam Plutarcho opem laturo uenistis, prin-
cipiō quidem amicos uobis se esse simulauerunt.

AESCHINIS ORATIO

Postea uerò quā celerrimo cursu Tamynas peruenissemus, Cotilæumque montē qui uocatur, superauissemus: tum Callias Chalcidensis, à quo modò Demosthenes mercede conductus pignora capiebat, cum cerneret exercitum ciuitatis in quendam iniquum difficilēque locum inclusum, ex quo nisi cōmissa pugna, nec euadendi locus, nec auxiliij spes ulla erat, nec terra, nec mari: contractis ex tota Eubœa copiis missoque à Philippo exercitu, adiuncto Taurosthene fratre, qui nunc omnes appellat & irridet, conductis Phociorum externis uiribus, infesto exercitu in uos impetum fecit, ut hæc omnia euerteret. Ac nisi primū aliquis Deus castra seruasset, deinde milites uestri & pedites & equites uiros se fortes præstitissent, atque in ipsa acie & conflictu eo qui apud Tamynas cōmissus est, in pugna superiores fœderatos hostes fudissent ac fugassent: periculū fuisset, ne ciuitas in summū dedecus miseriamque incideret. Non enim aduersæ res quæ in bello incidunt & opprimunt, in maximis malis habēdæ sunt: sed cū quispiam cū aduersariis ipso indignis in discrimen descendēs, quod uult non consequitur, tum denique duplex calamitas uerè ducitur. Sed tamen eiusmodi acceptis iniuriis & calamitatibus, rursus cum eis in gratiā rediistis: Callias uerò Chalcidensis cū ei omnia remisisset, nec ita multò post rediit ad se atque ad suos mores, uerbo Euboicum conuentum in Chalcidem

IN CTESIPHONTEM. 17

dem cōuocans, cū re uera Eubœam contra uos arcem muniret, præcipuāque sibi tyrannide parte uendicata, cuius se Philippum adiutorē accepturum speraret, in Macedoniam se contulit ad Philippum, eiusque sodalium & gregaliū unus nominabatur. Cum uerò Philippum uiolasset, illinc fuga elapsus se Thebanis permisit atque tradidit, quibus etiā relictis, plures se in formas quā Euripus, cuius erat accola, uertens, in Thebanorum Philippique inimicitias odiūmq; incurrit. Incertus autē quid sibi factū opus esset, cū iam ei bellum indiceretur, unam hanc sibi salutis spem relictam animaduertit, si cum populo Atheniensi fœdus eiusmodi iceret, ut si quis in eum impetū faceret armāque ferret, ipsi qui socius nominatus esset, uos auxilium opemque ferretis. Quod quidem planē euenisset, nisi uos prohibuissetis. Quæ cum ille cogitaret, misit huc legatos Glaucerem, Empedonem, & Diodorum eum qui sexies stadium cursu expleuerat, qui populo spes inaneis, Demostheni sociisque eius argentū afferret. Tria autem sunt quæ precio redemit: primū, ut societas quæ uobis cum eo erat, certa firmāque esset. Nihil enim medium relictum erat, si populus cōmemoratis superioribus sceleribus & iniuriis, societatem non probasset, sed necesse erat alterutrū, ut aut ex Chalcide fugeret, aut captus interiret, tantæ copię in eum & Philippi & Thebanorum comparatæ erāt. Deinde pecunia ei allata est, qui

focietatem in eam rem probasset ac scripsisset, ne Chalcidenses Athenis in conuentu adessent. Tertio, ne pecunias conferrent. Quarum rerum quas uolebat atque instituerat, nullam non est Callias consecutus, sed Demosthenes qui se tyranni inimicum esse simulat, quemque Ctesiphon optimè ait dicere, & ciuitatis opportunitates uendidit ac prodidit, & in societatis fœdere scripsit, nos Chalcidensibus opem laturos esse, cum uerbo tantum commutato pro his boni omnis causa ascripsisset, Chalcidenses auxilium laturos, si quis infesto exercitu in Athenienses impetum faceret. Primum autem locum in consiliis & conuentibus, tributaque quæ plurimum in bello ualitura erant, planè uendidit, cum honestissimis nominibus turpissimas res scribès appellaret, uobisque dicendo persuaderet, hanc urbem primum iis qui semper egerent, Græcorum auxilium ferre: deinde posteaquàm beneficia collata essent, societates facere debere. Atque ut hæc ita esse intelligatis, Calliæ scriptum & societatem sume, & recita decretum. **DECRETVM.** Nondum hoc acerbum & graue est, quòd opportunitates tantæ, confessus, & tributa uendita sint: sed quod dicturus sum, multo uobis grauius indigniusque uidebitur. Tanta enim Callias quidem Chalcidensis petulantia & auaritia fuit, Demosthenes autem quem laudat Ctesiphon, tam fordidus, ut tamen decem talenta quæ Oritani Eretrienſesque ad bellum conferebant, uidenti-

dentibus, sentientibus, spectantibus uobis, clam eripuerint, & hos ciuitatum confessus ac conuentus primò à uobis submouerint, deinde Chalcidèum etiam conuentum qui Euboicus dicitur, trastulerint. Quo autem pacto, quibusque sceleribus & facinoribus eò peruenerint, hoc iam operæ precium est cognoscere. Venit enim ad uos non iam per legatos, sed ipse per se Callias: cumque ei Senatus datus esset, orationem à Demosthene compositam habuit. Commemorauit enim se uenire ex Peloponneso, coëgisſeque tributum decem talentorum contra Philippum, exponebatque quantum quæque conferre oporteret: Achæos quinque, Megareses sexaginta talenta: omnes uerò Eubœæ urbes quadraginta: ex his uerò pecuniis terra & mari copias suppeditaturas: esse porro multos alios Græcos, quos uelit conferre pecunias, ut nec pecuniarum, nec militum sit penuria. Atque hæc quidem esse perspicua & aperta. Dixit autem alias etiam rationes esse obscuras, earumque testes esse nonnullos nostrorum ciuium: ad extremum Demosthenem nomine appellauit, rogauitque ut assentiret. Iste uerò cum perdisſet, amplissimis uerbis Calliam ornauit, reque occultam se scire simulauit. Legationem uerò quam in Peloponneso obiisset, & eam quam ex Acarnania, uelle se uobis referre dixit. Orationis autem eius hæc summa fuit, omnes Peloponnesios prestò esse, omnemque Acarnanas à se contra Philippum conscriptos esse: collationem uerò pecuniæ satis esse ad ceterum actuarias cele-

AESCHINIS ORATIO

res naues explendas & decem peditum milia, & equites mille. Præsto etiam præterea fore urbanas copias, ex Peloponneso quidem supra duo milia: armatorum ex Acarnania totidem. Delatum autem uobis esse ab his omnibus principatum. Hæc autem omnia non ita multò post fore, sed ad X V I. Calend. Nouembris: denunciatum enim esse à se ciuitatibus, ut omnes Athenas consilij capiendi causa ad X V I I. Calend. eiusdē mensis conuenirent. Nam hoc propriè, non communiter iste facit. Alij enim cum mentiuntur, incerta & obscura conantur dicere, quòd pertimescant ne refellantur. Demosthenes uerò cum mentitur, primū peierat, exiliūque sibi imprecatur: deinde ea quæ certo scit nō esse futura, audet prædicere, ac supputare quando euentura sint: quorūque corpora nunquam uidit, eorum dicit nomina, in quo & uos audiendi sensu priuat, & eos qui uera dicunt, imitatur. Itaque grauissimè reprehēdi debet, quod cū improbus sit, bonorū signa adulterat. Cūque dicendi finem fecisset, dat scribæ recitandum decretum, quod cū Iliadē longius erat, tum uanius orationibus quas habere solitus est, uitæque quam egit, plenum uerò tum expectationum quæ nunquam futuræ sunt, tum exercituum qui nunquam comparabūtur. Abductis ergo uobis procul à furto suo, suspensisque uana spe animis uestris, tum decretum facit, quo legatos in Eretriam deligi iubet, qui Eretrienſes ro-

gent.

IN CTESIPHONTEM.

19

gent (ij enim rogandi nimirum erant) ut ne iam uobis decem talenta penderent, uerū Calliæ: rurſusque alios deligi legatos qui Oreum mittantur rogatum Oritanos, ut eundem ipsi & Athenienſes amicū inimicūque existiment. Deinde eum apparet in decreto ad furtum addidiſſe, ut legati peterent ab Oritanis, ut quinque talenta non uobis, sed Calliæ darent. Atque ut hæc ira esse perpiciatis, detracta iactatione, detractis etiam trimibus & arrogantia ex decreto, illud recita, furtūque commemora, quod scelestus & impurus iste fecit, quem ait Ctesiphon in hoc decreto, semper de populo Athenienſi & re & uerbo optimè meritum esse. **DECRETVM.** Ergo triremes, exercitum, plenam lunam, & cōuentus uerbo audiuiſtis: decem autem talenta quæ socij ad bellum conferebant, re uera amiſiſtis. Reliquū est autem, ut doceam, Demosthenem precio habuisse addictam sententiam quam scripserit, cūque talentum ex Chalcide à Callia accepisse, talentum ex Eretria à Clitarcho rege, talentum ex Oreo. Itaque in his prædis manifestò deprehensus est, propterea quòd Oritani Repub. utuntur & gubernantur, omniāque decretis publicisque literis gesserunt. Exhausti enim eo bello quod cū Philippo prorsus nescirent: mittunt ad eum Gnosidemum Charigenis filium, eius qui aliquando multum Orei potuerat, qui ab eo peteret, ut talentum ci-

E iij

AESCHINIS ORATIO

uitati remitteret, eique polliceretur se Orei æneam statuam esse posituros. Iste uerò respondit Gnosidemo, nihil se paruissimo ære egere, talentum uerò se per Calliam exacturum. Coacti autē Oritani, cum in difficultate nūmaria essent, ei publica & uectigalia pro talento oppignerauerunt, usuramque Demostheni corruptelæ ac sordium drachmam libræ in singulos mēses contulerunt, quoad caput sortemque persoluisent: idq; populi scito decretūq; gestū est. Recita mihi Oritanorū decretum. **DECRETVM.** Decretū hoc, uiri Atheniēses, macula est & dedecus ciuitatis, reprehensio non infirma eorum quæ in Repub. gessit Demosthenes, denique aperta Ctesiphontis accusatio. Etenim qui adeo turpiter fidē suam & sententiam precio addictam habuit, fieri nō potest, ut unquam uir bonus fuerit, quod ausus est iste in decreto ascribere. Hic iam tertium & extremū tempus constitutum est, atque adeo omniū acerbissimum tempus, in quo Demosthenes res Græcorū & ciuitatis afflixit ac perdidit, uiolato Delphico templo, sancitæque cum Thebanis iniqua ac nullo modo equa societate. Initium autem dicendi faciam ab iis quæ in Deos impiè sceleratēque fecit. Est enim, uiri Athenienses, ager qui Cirrhæus appellatus est, & portus qui nunc sceleratus & detestabilis dicitur. Hunc agrum quondam Cirrhæi & Acragallidæ incoluerunt, genera hominum maximis sceleribus inquinata, qui
impias

IN CTESIPHONTEM.

20

impias sceleratæque manus templo Delphico donariisq; eius attulerunt, Amphictyonēsque uio-
larunt. Cum autem ea quæ gesta erant, acerbè gra-
uitēque tulissent, primum ac maximè, ut ferunt,
maiores uestri, deinde ceteri Amphictyones, deū
consultuerunt, quodnam supplicium de istis homi-
nibus sumi oporteret: tumque respōdit, geri bel-
lum oportere æternum diu noctūque cum Cir-
rhæis & Acragallidis, eorūque agris uastatis, &
ipsis seruitute oppressis, consecrari agrum Apol-
lini Pythio, Dianæ, Latonæ, Mineruæque proui-
dæ, ita ut ne quid deinceps operis fieret: agrūmq;
ipsum nec ab ipsis, nec ab aliis coli. Oraculo autē
accepto, Amphictyones scitum fecerunt Solone
pronuntiantē sententiam, uiro qui & ferendis le-
gibus multum poterat, & in poësi philosophiāq;
educatus erat, educendum esse ex oraculo Dei in-
nefarios sceleratōsque homines exercitum: com-
paratisq; & coactis copiis satis magnis ex Amphic-
tyonibus, seruitute homines oppresserunt, por-
tus tenuerunt, urbemque eorū diruerunt, eorūq;
agrum ex oraculo consecrarunt, & præterea fidē
dederunt iurati, nec se agrum sacrum culturos esse,
nec alterum passuros, contrāque se Deo ac terræ
sacræ auxiliū laturos esse manibus, pedibus, om-
nibusque uiribus. Nec uerò contenti fuerunt hoc
iureiurando, sed diris etiam deuouerunt, execra-
tione sunt eū qui contrā faceret, his uerbis, Si quis
inquit, hæc uiolarit, uel priuatus, uel gens, uel ci-

AESCHINIS ORATIO

uitas, Apollini, Dianæ, Latonæ, Mineruæque prouidæ sacer esto, & imprecantur ut eis nec terra fructus ferat, nec mulieres liberos parētibus similes pariant, sed monstra, nec pecora pullos lege naturæ edant, eisque eueniant & belli & caufarum, & iudiciorū calamitates, internecionēque deleātur & ipsi, & domus, & genus illorum omnium, nec unquā, inquit, ritē ac piē sacrum faciūto Apollini, Dianæ, Latonæ, aut Mineruæ prouidæ, nec earum sacra grata & accepta sunt. Atque ut hæc ita habere intelligatis, recita mihi Dei oraculū: audite imprecationem, recordamini iusiurandū, quo se maiores uestri unā cum Amphictyonibus obstrinxerūt. ORACVLVM. IVSIVRANDVM. IMPRECATIO.

Non prius hanc urbis capte uastabitis arcem,
Ante Deæ delubra cremabitis Amphitrites,
Et resonans demerget sacra ad littora fluctus.

Hæc cum execratio iusiurandūque & oraculum intercessissent, quæ etiam nunc extant, tamē Locrenses, Amphissei, aut potius uiri inter eos primarij scelestissimi, agrum ararunt, portūque illum sacrum & detestabilem rursus edificatū incoluerunt, ac portorium ab iis qui nauigant, exegerunt, eorūque oratorum qui Delphos uenerūt, nōnullos pecuniis corruperunt, in iis Demosthenem. Cum enim à uobis Pylagoras creatus esset, accepit mille drachmas ab Amphisseis, ut ne ullā ipsorum mentionē in cōuentu Amphictyónico faceret.

INTCTESIPHONTEM.

21

faceret. Pacti etiam erant ei, se in posterum tempus ipsi Athenas missuros esse quotannis uiginti pondo sacre pecuniæ, ob eamque causam Athenienses Amphisseis omni ratione auxilium esse laturos. Itaque sepius quā antea, accidit, ut quēcunque aut priuatū hominem, aut potestate præditum, aut ciuitatem liberam attigit, eum mala grauissima oppresserint. Attendite igitur quæ calamitas & fortuna Amphisseorum scelus impietatemque oppresserit. Theophrasto enim Archōte cum Hieromnemon Diognetus Anaphlystius esset, uos Pylagoras delegistis Midiam illū Anagyrracium, qui multis de causis uellem uiueret, Trasyclem Lesbium, meque secūdum hunc tertium. Accidit autem, ut nos prospero cursu Delphos ueniremus, statimque Diognetus Hieromnemon febre iactaretur, quod idem Midie quoque contigit. Alij Amphictyones cōsidebāt. Nobis uerò nunciabatur ab iis qui studium suū in Rempub. ostendere cupiebāt, Amphisseos qui tum à nobis abalienati essent, Thebanosque studiosē colerent & obseruarent, decretum fecisse contra hanc urbem, quo populo Atheniēsī multa indicta erat quinquaginta talentorum, propterea quod aureos clypeos in nouo templo antequam perfectum esset, reposuissemus cū hac inscriptione, Athenienses cum à Medis & Thebanis post pugnam, quam contra Græcos commiserant, reuertissent. Sacerdos autem uenit ad nos,

G

AESCHINIS ORATIO

agit nobiscum, ut in conuentum ueniamus, & aliquid apud Amphictyones pro ciuitate dicamus. Venio studiosius in curiam, incipio loqui, ceteris Pylagoris concedentibus. Amphisseus quidā nefarius homo, & (ut mihi uisum est) nulla doctrina præditus, qui fortassis etiam à malo genio ad peccandum impulsus erat, uociferatus est, cuius omnis oratio hāc habuit primò sententiam, Si sapuissetis, uiri Græci, nunquam per hos dies populi Atheniensium nomen hoc loco auditum fuisset, sed ut detestabile ex templo exactum esset. Simul etiam Phociorū societatis, quā Crobylus ille faciendam decreuit, mentionē fecit, multaque alia & graua in hāc ciuitatem commemorauit, quæ ego nec tum audire sustinebā, nec hoc tempore libèter recordor. Quæ cum audiuissem, sic commotus sum, ut nunquam magis in uita. Ac cætera quidem uerba præteribo: uenit autem mihi in mentem commemorare quæ Amphissei in terram sacram impiè sceleratèque fecerunt, & illinc stans Amphictyonibus demonstrauit. est enim subiectus fano Cirræus ager, facileque cerni potest. Videtis, inquā, uiri Amphictyones, agrum hunc ab Amphisseis cultum, & figulinas stabulæque exædificata. Cernitis oculis detestandum portum, munitum & paratum. Nolitis hos uos ipsi, nec alijs testibus uobis opus est: scitis, inquā, istos portoria exercere, acciperèq; ex sacro portu pecunias. Iubebam etiam eis recitari

IN CTESIPHONTEM.

22

tari Dei oraculum, iusiurandum religionemque maiorum, imprecationem quæ facta & decreta esset, me quidem pro populo Atheniensis, & pro corpore, liberis, familiæque mea auxilium laturū esse ex iureiurando & Deo, & terræ sacræ tum pedibus, tum manibus, tum uoce, iisque omnibus, quibus potuero, urbemque uestram quantum ad Deos attineret, ab omni piaculo liberaturū. Vos iā quid deceat, uideritis. Cœpta iā sunt ea quæ ad omnes pertinent: aris sacra præsto sunt. A Diis ea omnia quæ uobis & publicè & priuatū usui sint, petitura estis. Videte igitur, qua uoce, quo animo, quibus oculis, quo ore precaturi sitis, si istos detestandos, dirisque deuotos, inultos esse patiamini. Neque enim obscurè, sed planè & apertè constitutum est imprecatione supplicium in eos qui impiè fecerint, & in eos qui passi fuerint: denique in imprecatione ascriptum est, Nec ritè ac piè sacra faciant ij qui supplicium non sumpserint, Apollini, Dianæ, Latonæ, aut Mineruæ prouidæ. Quæ ego, multaque præterea alia posteaquā dixi, atque ex conuentu discessi: clamor magnus atque turba orta est Amphictyonum, sermoq; erat non iam de clypeis, quos nos pro donariis posuimus, sed iam de Amphisseorum supplicio & pœna. Cū uerò iam aduersperasset, præco ex loco superiore imperauit, ut Delphorum & liberi & serui, qui ætate processissent, prima luce conuenirent cum dolabris & secuiibus ad locum, qui Thytiū illic

G ij

AESCHINIS ORATIO

diceretur. rursūque idem præco iussit, ut Sacerdotes & Pylagoræ ad eūdem locum Deo, terræq; sacræ opitulatum uenirēt. Si qua autē ciuitas non adesset, fore ut templo arceretur, eam omnes execrarentur, dirisque deuouerēt. Postridie manē ad eum quem dixi locum uenimus, & ad Cirraicū agrum descēdimus, dirutōque portu, ædibūque incensis reuertimur. Cū hac ageremus, Locri, Amphissei, qui procul Delphis sexaginta stadiis habitant, armati impetum in nos faciunt: ac nisi cursu agrē Delphos cōfugissemus, periculū fuisset, ne interiremus. Postero die Cottyphus qui sententias decreto suo confirmabat, concionem Amphictyonum conuocat. Concionem autem appellant, cū non solum Pylagoras & Hieromnemes conuocant, sed eos etiā, qui unā sacra faciunt ac Deū colunt. Tum uerō Amphisseorū accusationes querelæque permultæ factæ sunt: magna etiam nostræ ciuitatis laudatio fuit. Omnis autem orationis hic terminus fuit, decernunt ut ueniant Hieromnemes ad Pylas ad constitutū tēpus ante proximā Pylæā cū decreto, ex quo de Amphisseis supplicium sumeretur, quod Deū, sacram terram, Amphictyonēque uiolassent. Atque ut hac uera esse intelligatis, uobis decretum scriba recitabit. **DECRETVM.** Cum decretū hoc à nobis primum in Senatu expositum esset, deinde in cōcione plebi, populūque ea quæ gessimus, comprobauisset, cunctāque ciuitas supplicationem

IN CTESIPHONTEM.

23

cationem facere decreuisset, ac Demosthene propter depositum Amphisseorum contradicente, ego palam apud uos refellerem: posteaquā homo intellexit se palam & apertē ciuitatem in errorem non posse inducere, uenit in Senatum, remotisque priuatis hominibus, sententiā in concione pronunciat, in eoque scriptoris imperitia abutitur. Atque hoc ipsum in concione agebat ut ederetur, atque populi scitū fieret, cum dimissā iam esset cōcio, & ego abessem: (neque enim unquam passus essem.) multique dimissi essent. Eius autem decreti hæc summa fuit, Placere Hieromnemonā Atheniensium, & Pylagoras qui perpetuō hunc magistratum gererent, proficisci ad Pylas & Delphos iis temporibus, quæ à maioribus constituta essent. Nomine quidem honestē, re autem uera turpiter: uetat enim ne in conuentum qui apud Pylas agitur, ueniamus, cū necessariō ante illud tempus agi debeat. Rursūque in eodem decreto multo & apertius & molestius caput ascribit, Hieromnemonā inquit Atheniensium & Pylagoras eos qui semper eo munere fungantur, placere non coniungi cum iis qui eō conuenerint, nec sermonis, nec rerum, nec decretorum nec rei ullius societate. Quid est autē, Non iungi societate? uerū ne dicam, an quod auditu iucundissimum est? Verum dicam. Quod enim ad uoluptatem dicitur, ciuitatē in has calamitates miseriasque coniecit. Non finit mentionem fieri re-

G. iij.

AESCHINIS ORATIO

ligionis & iurifurandi, quo se maiores uestri ob-
strinxerunt, nec imprecationis, nec uerò oraculi.
Nos quidem, uiri Athenienses, ex hoc decreto re-
manimus, alij uerò Amphictyones ad Pylas cō-
uenerunt prater unam ciuitatem, cuius ego uti-
nam nec nomen exprimam, nec calamitates si-
miles ullum Græcorum opprimant. In conuentu
decreuerunt bellum in Amphisseos, imperato-
rēque delegerunt Cottyphum Pharsalium qui
tum sententias edebat, cum Philippus in Mace-
donia non esset, nec in Græcia, sed in Scythia tam
procul abesset, quem statim Demosthenes à me
in Græcos tractum audebit dicere. Profectique
prima expeditione per humanos se ac clementes
Amphisseis præbuerunt. Nam pro grauissimis
sceleribus eos pecunia mulctarunt, easque præ-
dixerunt se Deo ad constitutum tempus conse-
craturos. Ac nefarios quidem homines, eosque qui
facinorum auctores extitissent, expulerunt: eos
autem qui religionis causa in exilium missi fue-
rant, reduxerunt. Cum uerò nec pecunias Deo red-
derent, & nefarios reduxissent, bonosque quos
Amphictyones restituerant, cieciissent: tum deni-
que in Amphisseos iterum exercitum eduxerunt,
multoque post Philippus ab expeditione, quam
in Scythiam instituerat, rediit, cum iam nobis re-
ligionis principatū Dij tradidissent: Demosthe-
nes uerò eum suo scelere & nundinatione impe-
diuisset. An non prædixerunt, non antè denun-
ciauerunt

IN CTESIPHONTEM.

24

ciauerunt nobis Dij, prope humana uoce locuti,
ut caueremus: Equidem nullā unquā urbem uidi
quæ sapius & Deorum benignitate seruata sit, &
quorundam oratorum culpa ac scelere concide-
rit. An non satis erat ad præcauendum, signum il-
lud euident quod in sacris ostensum est, mors sa-
cerdotū? Nōne de his Amyniades prædicebat &
denunciabat, ut Deos uereremur, mitteremúsque;
Delphos consultum Deum, quid faciundum es-
set? Demosthenes uerò contradicebat, quod Py-
thiam quasi cum Philippo facere contenderet, cū
imperitus esset, eaque potestate & licentia quam
ei dabatis, abuteretur? Nōne ad extremum sine
ulla immolatione hostiæ milites ad certum peri-
culum eduxit? Atqui nuper hoc ausus est dicere,
Philippum propterea in fines nostros impetū nō
fecisse, quod ei prospera sacrificia non fuissent.
Qua ergo poena, quo supplicio dignus es, Græciæ
perniciēs? Si uictor in uictorum agrum nō uenit,
quod exta bona ei non essent: & tu qui res futuras
non præuideras antè quàm litasses, milites eduxi-
sti: utrum corona donari debes propter Reipub.
calamitates, an exterminari? Quid enim malorū
quæ nec sperabantur, nec expectabantur non ui-
dimus? Neque enim humanā quidem certè uitā
egimus, sed ut posterī inopinata & mira de no-
bis dicant, nati sumus. Nōne Persarū rex is qui
Athon perfodit, qui Hellespōtum coninnat, qui
terram & aquam a Græcis petiit, qui aude in epi-

AESCHINIS ORATIO

stolis se omnium hominū ab ortu ad occasum,
dominum iactare, nūc non de eo, an sit aliorum
dominus, sed iā de corporis salute decertat? Eos-
dēq; uidemus hac gloria, & principatu in Per-
sam dignos iudicatos, qui etiam templum Del-
phicum liberauerunt. Thebæ autem urbs finiti-
ma, uno die ex media Græcia sublata sunt: qua-
rum incolæ si minus de summa rerum rectè con-
sultauerunt, at certe non humano cōsilio, sed di-
uinitus Deorum negligentiam amentiamque
habuerunt. Lacedæmonij uerò miseri & calami-
tosi, qui sola horum facinorum contagione, ab
initio in templo capiēdo, olim Græcorum prin-
cipatum sibi uendicare uolebant, nunc obsides
daturi, & calamitatis documentum edituri, ad
Alexandrum legatos missuri sunt, ea conditione
quiduis ut perpeti uelint, quod illi collibuerit,
eiusque qui uicit, & antea iniuriis affectus est, hu-
manitate iudicabuntur. Hæc uerò urbs, quæ quō-
dam commune erat Græcorum perfugium, ad
quam antea ueniebant legati ex singulis Græciæ
urbibus, salutis causa: non iam hoc tempore
de Græcorum principatu, sed de patriæ finibus
dimicat, idque nobis accidit, ex quo Demosthe-
nes in Rempub. ingressus est. Rectè enim ac præ-
clarè de hominibus istiusmodi Hesiodus dicit,
quodam loco multitudinem instituens, ciuita-
tibusque dans consiliū, populares improbos non
esse admittendos. Recitabo ego uersus. Sic enim
existimo,

IN CTESIPHONTEM. 25

existimo, pueros nos poëtarum sentētiās, propter-
eā ediscere solitos, ut eis uiri corroboratis iam æ-
tatibus utamur.

Sæpe mali culpa Respublica concidit omnis,
Quē peccare iuuat, quē & stultas necere fraudes:
Iuppiter his clades summo demittit Olympo,
Atq; famē, & pestē, populus quibus iterit omnis,
Perdit ue arma uirosque simul, uel mœnia delet:
A ut naues pelago Neptunus deprimit alto.

Quod si detractō poëtae uersu, sententiās consi-
deretis, existimo uobis uisum iri, nō Hesiodi uer-
sus esse, sed Oraculum in eas res, quas in Rep. ges-
sit Demosthenes. Nam & mari & terra exercitus,
& urbes istius rebus gestis funditus direptæ euer-
sæque sunt. Nec uerò opinor aut Phrynondam,
aut Eurybatum, aut ullum alium unquam eorū,
qui olim scelesti & facinorosi fuerint, eiusmodi
magum, aut præstigiatorē fuisse: qui, ô terra, Dij,
Dæmones, & homines qui uerum audire cupitis,
audet dicere ora uestra spectans, Thebanos non
tempore coactos, nec metu perculsos, nec uestra
gloria adductos nobiscum fecisse societatem, sed
Demosthenis concionibus. Atqui multas ante
istum legationes Thebis obierūt uiri, quibus ma-
xima eum illis necessitudo erat: primus hic impe-
rator Thraſybulus Collyteus, uir summa fide
Thebis, ut nemo alius, deinde Thraſo Archicus
Thebanorum hospes, Leodamas Acharnaneus,
qui non minus dicēdo potest, quàm Demosthe-

H

AESCHINIS ORATIO

nes, & mihi quidem certè suauior orator uidetur: hic etiā Archidemus Pelex, qui & dicendo ualet, & multis se periculis in Rep. Thebanorum causa obtulit, popularis Aristophō Azenicus qui diu-
rissimè crimē subiit patrocinijs Bœotorū, denique Pyrande Anaphlystius orator, qui etiā uiuit. Sed tamen nemo unquam eos potuit ad amicitia uest-
strā deducere. Quæ autē sint causæ, scio, sed nihil eas attinet dicere, ppter eorū calamitates, uerūta-
men posteaquā eis Philippus Nicæā eripuisse, & Thes-
salis tradidisset, bellūq; quod antea ex Bœo-
tia abduxerat ac summouerat, per Phocidē iterū
ipsis Thebis intulisset, & ad extremū Elatia capta,
muro eā cinxisset, presidiumq; imposuisset, tū deni-
q; cū in summū discrimē deducti essent, Athen.
acciuērūt, uosq; educti estis, & Thebas introistis
armati & equites & pedites, prius quā Demosthe-
nes unā tantū syllabā de societate decreisset. Occa-
sio autē Thebas uos intromisit, & metus, & socie-
tatis usus, nō Demosthenes: quādoquidē dū hæc
fierent, tria omniū grauissima scelera in uos De-
mosthenes cōmisit, primū quod Philippus uerbo
nobiscū bellum gerebat, re autē uera cum The-
banis, ut res ipsa declarauit, grauiore inimicitias
exercebat. Quid plura attinet dicere? hæc quæ tā-
ta sunt, tamque grauiā, celauit: cum uerō simu-
laret fore ut societas fieret, non temporum bene-
ficio, sed suis legationibus primū auctor fuit
populo, ut ne iam uideret, quibus conditionibus
facienda

IN CTESIPHONTEM.

25

facienda esset societas, sed satis esse, si modò fieret.
Quod cum obtinuisset, cunctam Bœotiam The-
banis prodidit, quod ascripserit in plebiscito, si
qua ciuitas à Thebanis deficeret, Athenienses
Bœotis qui Thebis essent, auxilium esse laturos.
Quo quidem facto suo res uerbis commutauit
suo more, quasi futurū esset, ut Bœoti qui re ma-
le accepti essent, uerborum quibus Demosthenes
uteretur compositione contenti essent, ac non po-
tius iniuriis contumeliisq; commouerentur.
Deinde uobis qui longius à periculis aberatis,
duas partes sumptuum qui in bello faciendi e-
rant, imposuit: Thebanis uerò tertiam, cū in his
omnibus fidem sententiāque suā precio ad-
dictam haberet. Ac mari quidem imperium cō-
mune fecit, sumptus autem proprios ac uestros:
terra uerò, nisi delirare placet, Thebanis detulit,
ut non esset integrum Stratocli imperatori uestro
confecto bello, militum salutem consulere. Atque
hæc non ego reprehendo, ceteri autem prætereū-
t: sed & ego confirmo, & omnes reprehendunt, &
uos uniuersi scitis, nec commouemini. Eo enim
animo in Demosthenem estis, ut quoniam eius
criminibus aures uestre iam calent, non magnā
in accusando habeā expectationē: sed non ita fie-
ri decet, contrāque grauius & acerbè hæc sunt fe-
renda omnia, supplicisq; uindicanda, si modo
reliquam Reip. partem retinere uultis. Alterū sce-
lus multò etiam hoc grauius admisit, quod curiā
H ij

AESCHINIS ORATIO

urbis huius, atq; Remp. occultè fustulit, transtu-
litque Thebas in Cadmeam, communicatis cum
Bœotorum principibus rerum nostrarum consi-
liis. Tantàmque sibi ipse potentiam comparauit,
ut iam ex loco superiore dixerit legationem se o-
biturū inuitis uobis, quocunque uideatur. Quòd
si quis imperatorum contradicat & intercedat,
magistratus seruitute à contradicendo abducere
assuefaciens, iudicium se tribunali contra præ-
torium constituturum esse dixit. Plura enim uos
à se dixit ex tribunali beneficia accepisse, quàm ab
imperatoribus ex prætorio. Cum uerò stipendiū
merens in externorum militum exercitu, uacuis
inanibúsque regionibus militares pecunias fura-
retur, & decem milia externorum militum Am-
phisseis mercede conduxisset, sepe testificāte me,
ac miserabiliter clamante in concionibus, militi-
bus qui cōducti erant abductis, periculis ciuitatē
imparatam obiecit. Quid enim Philippum per
hæc tempora à diis immortalibus precatum esse
existimatis? nōne ut seorsum cum urbanis copiis,
seorsum Amphissæ cum externis dimicaret? dif-
fidentésque suis rebus Græcos tanta clade acce-
pta nācisceretur? Et cum tot tantorūmq; malorū
causam Demosthenes dederit, non ei satis est, nō
pendere pœnas Reipub. sed agrè fert etiam se co-
rona aut ea non donari? Nec ei satis est in conspe-
ctu uestro præconis uoce laudari, sed nisi in con-
spectu Græcorū prædicetur, hoc uerò eum angit.
Adeò

IN CTESIPHONTEM.

27

Adeò improbum ingenium cum magnam licē-
tiam facultatēque nanciscitur, publicas calami-
tates inuehit. Tertiū ac superioribus grauius est
quod dicturus sum. Cum Philippus Græcos mi-
nimè contemneret, nec ignoraret (neque enim e-
rat nescius) se de rebus omnibus breui exiguaque
diei parte certaturum, ob eamq; causam societa-
tem facere uellet, legatōsque missurus esset, ac no-
stri imperatores Thebis impendens periculum
formidarent, nec iniuria, (nō enim orator rei mi-
litaris expers, & qui ordinem deseruit, eos admo-
nebat, sed bellum Phocicum quod decennio ge-
stum fuit, perpetuò docebat) eū hæc, inquam, ita
esset, Demosthenes, qui intelligeret, suspicaretur-
que principes Bœotorū priuatim pacem facturos
esse, cum aurum à Philippo sine ipso accepissent:
ipse uitam hanc nō uitalem esse ducens, si euipia
sententiam suam precio non addictam habuis-
set, in concionem uenit: in qua cum nemo dice-
ret faciendam esse pacem cum Philippo, aut non
faciendam, quasi existimaret, si hoc præconium
antè Bœotia magistris equitum denunciaret, fo-
re ut ipsi partes largitionum reseruarētur, Miner-
uam testatus est, quam Phidias scilicet eò fecit, ut
ex ea questum Demosthenes faceret, atque peie-
raret. Si quis censeret, pacem cum Philippo faciē-
dam esse, eum se in carcerē esse ducturū criminibus:
in quo Cleophontis rationē in gerenda Rep. imi-
tatus est, qui bello Lacedæmonico Remp. perdi-

H iij

AESCHINIS ORATIO

disse dicitur. Cum uerò eū magistratus qui Thebis erant, non audirent, militesque uestros remississent, ut de pace consilium caperetis, tum omnino amens effectus est, progressusque ad subsellia, Græcorum proditores Bœotorū magistratus uocauit, censuitque plebiscitum faciendum qui nūquam hostes aduersos uidit, placere mitti Thebas legatos, qui transitum in Philippum peterēt. Veriti autē magistratus qui Thebis erant, ne proditores Græcorum esse uiderentur, de pace cogitare destiterunt, & ad prælium se compararunt. Operę precium est hoc loco recordari & commemorare uiros bonos, quos iste cū inauspicatō ad certum ac non dubium periculum eduxisset, ausus est fugacibus pedibus, & qui ordinem deseruissent in mortuorum sepulchrum conscendere, ex eoque illorum uirtutem summis laudibus ornare. Tū ne omnium hominū ad magnas præclarasque res ineptissime, & ad dicendi temeritatem summa omnium admiratione apposite, audebis intuens horum ora, dicere te ob Reip. calamitates corona esse donandum? Quod si uos istum dicentem feratis, certē unā cum mortuis uestri memoria delebitur. Suscipite mihi exigui temporis cogitationem, non in foro, sed in theatro: & fingite uos cernere progredientem præconem, idque quod ex decreto prædicabitur, ac reputate, existimetis ne propinquos corū qui è uita excesserūt, plures lachrymas profusuros ob tragædias, heroicæque

IN CTESIPHONTEM. 28

heroicæque mala, quæ postea euenient, an ob ingratum immemorēque huius urbis animum ac uoluntatē? Quis enim homo Græcus aut etiā institutus liberaliter, non molestē acerbēque ferat, cū recordatur in theatro, si nō aliud, at illud certē, cū hoc ipso die olim, ut nunc, agendæ essent tragædiæ, florerētque magis hæc ciuitas, ac melioribus clarioribusque ducibus uteretur, præconem productis pupillis, quorum patres in prælio cecidissent, iuuenibus armis decoratos, pronūciare solitū pulcherrimum illud præconium quod maximē ad uirtutem hortaretur, Hos adolescentes quorum patres in prælio occubuerint uiri boni, publicē ad annos pubertatis altos educatosque esse, nunc armatos à populo ad sua feliciter alendos dimitti, uocarique ad publicos honores? Ac tum quidem hæc pronunciabat, non hoc tempore, sed producto eo qui liberis orbitatis causa fuit, quid tandem dicet, aut quid loquetur? Etenim si ea quæ decreto præscripta sunt, commemorabit, nō turpitudine quam ueritas indicat, tacebitur, sed præconis uoci aduersari uidebitur. Hūc uirū (si modo iste uir est) à pop. Athen. corona donari uirtutis ergo, qui sit improbiissimus, ac fortitudinis quæ uirū decet, causa, qui uir non sit, quique ordinē deseruerit. Nolite per Iouē aliosque Deos immortales, quæso uos Athenienses, nolite trophæum de uobis ipsis statuere in Liberi patris scena, nec pop. Athen. in conspectu Græcorum.

AESCHINIS ORATIO

dementiae condemnare, neque calamitosiſſis miſe-
riſque Thebanis commemorare grauiſſima ma-
la, quos iſtius ſcelere fuſos & fugatos in urbem
ueſtram recepiſtis, quorū ſana, liberos, ſepulchra
Demoſthenis nundinatio & regium aurū afflixit
ac perdidit. Sed quoniam corporibus non inter-
fuistiſ, mentibus ſaltem conſpiciſte eorum cala-
mitates: ponite uobis ob oculos captam urbem,
murorum ruinas, incendia ædium, mulieres, pue-
ros qui ad ſeruitutem ducebātur, ſenes homines,
ſenes mulieres ſerò libertatem obliuiſcentes, ſlen-
tes, ſupplices à uobis petentes, non ut cōmouea-
mini ſuppliciis, ſed ut in eorū auctores animad-
uertatis, detiſque operam, ut nullo modo Græciæ
peſtem corona donetis, fortunāque potiùs, que
hominis comes eſt, uitetis atque caueatis. Neque
enim ciuitas, aut uir quiſquam unquam honeſtè
abſolutus eſt, qui iſtum in conſilium adhibuit.
Vos uerò, uiri Athenienſes, nō pudeat, in eos qui
Salaminaſ traiciant legem tuliffe, ſi quis eo-
rum imprudens traiciendo nauem deprimat, ei
nō licere deinceps traicere, ut nemo temere Græ-
corum corpora ſubmergat: eum uerò qui Græciā
& hanc urbem funditus euerterit, ſinere iterum
Rempub. gubernare? Sed ut aliquid de quarto tē-
pore & de hoc ſtatu rerum dicā, illud uobis ſug-
gerere uolo, Demoſthenem non ſolum ordinem
in prælio deſeruiffe, uerūetiam triremem ciuita-
tis, & Græcos uānales habuiſſe. Cū autē ſaluus
&

IN CTESIPHONTEM. 29

& incolumis nec opinatō in urbem rediiſſet, pri-
mis quidem temporibus, ſubtimidus homo fuit,
uenienſque ſemimortuus in concionem, è ſupe-
riore loco, ut ſe cuſtodem pacis crearetis, impera-
bat. Vos autem primis illis temporibus, ne ad ple-
biſcita quidem Demoſthenis nomē inſcribi paſ-
ſi eſtis, ſed hoc Nauſieli conceſſiſtis: nunc uerò
demum ut corona donetur, poſtulat. Poſtea ue-
rò quā Philippus exceſſit è uita, & Alexander
rerum potitus eſt, rurfus portenta fingens, tem-
pla Pauſaniæ ædificauit, Senatui cauſam fauſto-
rum latorūque nuntiorum & ſacrificij aſcri-
pſit, cognomen Alexandro ignaui impoſuit, au-
ſusque eſt dicere, eum non moturum eſſe ex Ma-
cedonia. Præclarè enim cum eo agi dixit, ſi Pel-
læ deambulet, & uiſcera Macedoniae rueatur. At-
que hæc ſe dicere confirmat, non quòd coniectu-
ra aſſequatur, ſed quòd certò ſciat, Virtutem ſan-
guine conſtare, cū ipſe ſanguine careat, æſti-
mētque ac metiatur Alexandrum non ex Ale-
xandri natura, ſed ex ſua ignauia. Iam uerò cū
decreuiſſent Theſſali infeſtum exercitum in hāc
urbem educere, primūque adoleſcens commo-
tus eſſet, nec iniuria, propterea quòd ad Thebas
exercitus erat, legatus à uobis creatus iſte, ex me-
dio Citharone fuga huc elapſus eſt, cū nec do-
mi nec militiæ bonum ſe præbeat. Quòdque om-
nium grauiſſimum eſt, cum uos iſtum non pro-
dideritis, nec paſſi eum ſitis condemnari in Græ-

AESCHINIS ORATIO

corū conuētū: ipse tamē uos nūc prodidit, si modò uera sunt quæ ferūtur. Nā (ut maris accolæ narrant, & legati qui ad Alexandrū missi sunt, & res fide digna est) Aristiō quidā est Plataicus Aristobuli Pharmacopolæ filius, si quis fortē etiā uestrū nouit. Hic adolescens cū ita natus esset, ut formalis præstaret, diu in Demosthenis ædibus habitauit. Quid autē faceret aut pateretur, cū crimē dubiū est, tū res haudquaquam mihi honesta dictū est. Is qui, ut ego audio, qualis sit, & quānam uitā egerit, incertū est, in Alexandri comitatu est, eiq; ad illū aditus patet: ei autē cum Demosthenes ad Alexandrum literas dedisset, licentiā quandā nactus est, rediitque cum illo in gratiam multis assentionibus. Ex quo quā res causæ similis sit, cōsiderate. Etenim si quid horum cogitasset Demosthenes, hostiliq; ut ipse iactat, animo in Alexandrū esset, tria ei tempora data sunt pulcherrima, quorū nullo usum eum uidemus. Primū illud, cū Alexander nō ita multò antè imperiū adeptus, rebus suis nō cōstitutis & cōpositis, in Asiam infesto exercitu uenit, Persarūque rex & classe, & pecuniis, & exercitu terra polleret, nōsque cupidē in communem societatem propter pericula quæ ipsi impenderent, asciuit: fecisti ne tū Demosthenes, ullum uerbum, aut aliquod decretum scripsisti? Vis te faciam? & timuisse, & tuo more fecisse? At Reipub. tempus oratoris ignauiam neque fert neque desiderat. Postea uerò quā Darius omnes

IN CTESIPHONTEM.

30

omnes uires comparauisset, Alexander uerò in Cilicia rerum omnium egēs esset, ut tute dixisti, ac propediem futurum esset, ut, quemadmodū tua oratio significabat, à Persico equitatu circumueniretur, tuāque insolentiam urbs non caperet, atque epistolas quas digitis suspenderas, gestans circunuolares, uultūque meū quibusdam ut obtupescentis & diffidentis ostenderes, ac me auro coronatum diceres, fertisque redimitum, si quis casus Alexandrum opprimeret: ne tum quidem quicquam egisti. At in aliud tempus commodius hæc reiiciebas. Itaq; his omnibus omis de hoc rerum statu disserā. Lacedæmonij quidem externæque copiæ pugna uicerunt, deleueruntque milites qui Corragum obsederant: Elij autem cum eis defecerant, Achæique omnes, præter Pellenēos, cunctaque Arcadia præter Megalopolin, quæ oppugnabatur, quotidieque eam speciem opinionemque afferebat, ut caperetur: Alexander uerò Septentriones, omnemque prope orbem terrarum superauerat: Antipater longo tempore exercitum cōgerat: quid futurum esset, incertū erat. Hic nobis Demosthenes, expone quid tum egeris, aut quid dixeris: ac si uis, concedo tibi hunc locum, quoad peroraueris. Quoniam autē taces, tibi ignosco, quod nihil habeas quod dicas, quæ uerò tum dixisti, ea nunc dicam. Non meminitis eius dura, odiosa & intolerabilia uerba, quæ uos o ferrei æquo animo audiuitis, cum diceret

I ij

AESCHINIS ORATIO

ex loco superiore, Colunt & tractāt quidam Rēp.
refecerunt nonnulli populi palmites, rerū nerui
succisi sunt, *φορμαβέσμεθα*, id est, deducimur in an-
gustum locum, nonnulli quasi acus nos inserunt
& traiciunt. Hæc, belua, utrum uerba, an porten-
ta sunt? Deinde cū uersans teipsum in subselliis
diceres, quasi Alexādro aduersarere, Fateor me res
Lacedæmoniorum concitasse, fateor me Thessa-
los & Perhæbos ad defectionē impulsisse. Tu ut
uicum deficere cogas? Tu ut te moueas, & acce-
das non dico in urbem, sed domū, proposito pe-
riculo? Sed sicubi pecuniæ profunduntur, illic
assidebis, uiri autem munere & officio non fun-
gēre. Si quid fortuitò, casu ac temerè eueniat, hoc
tibi affinges, tibi que euentum rei ascribes. Si me-
tus aliquis proponatur, fugies: sin bono animo
simus, dona petes, & ut corona donēre. Sit sanè
eiusmodi. At popularis est. Si uerborum quibus
utitur ornatum spectetis, iterum circūueniē-
mini: sin mores eius, ac ueritatem, nō circūuenie-
mini. Vos rationem ab eo reposcite hoc modo.
Equidem uobiscum unā considerabo ea, quæ in
uiro natura populari & moderato inesse debent,
& ex cōtraria parte ponam uobis ob oculos qua-
lem cum esse oporteat, qui non populo, sed pau-
cis locupletibus in Repub. consultum uelit. Vos
collatis his inter se, considerate, nō utrius oratio-
ne utatur, sed utrius uitam imitetur. Credo equi-
dem uos omnes concessuros, hæc in populari ho-
mine

IN CTESIPHONTEM.

31

mine inesse oportere: primū libertatem quam
ab utroque parente acceperit, ut ne propter ge-
neris obscuritatem, leges oderit, quæ popularem
ciuitatis statum conseruant & tuentur. Deinde
beneficium aliquod ei à maioribus in populum
extare debet, aut certè, id quod maximè necessa-
rium est, nullas inimicitias cum illo exercere, ne
maiorum aduersis rebus consultum uolens, co-
netur malè de Repub. mereri. Tum natura fruga-
lis, & parcus in quotidiano uictu esse debet, ne
propter profusos sumptus, sententiam suam con-
tra Remp. alteri precio addictam habeat: præterea
bene animo constitutus esse, multūq; ualere di-
cendo. Præclare enim res se habet, cū animus
ea sibi proponit quæ sunt optima: ars uerò & ora-
tio dicentis, eorū qui audiunt, mentes quocūque
uult, impellit. Aliter enim, semper orationi bona
constitutio anteponenda est. Postremò forti ani-
mo cum esse oportet, ne propter magna pericula
& prælia Reipub. deesse cogatur. In eo autem qui
ad paucorū opes spectet, omnia his diuersa inesse
debent. Quid rursus commemorare attinet? Cō-
siderate quid horū inest in Demosthene. Ratio
autē sit penes bonos omnes. Istius pater fuit De-
mostenes Pæanieus, uir liber, (neque enim men-
tiendum est) quæ autem à matre & auo materno
ipse habuerit, dicam. Gylo fuit ex figulis. Is pro-
dito hostibus Nymphæo Pōti oppido, tū cū
hæc urbs illud oppidum teneret, fuga ex urbe ela-

plus est, cum capitis damnatus, iudicium nō expectasset, atq; Bosphorum peruenit. Ibi à tyrannis dono accipit nobiles hortos, ducitq; uxore locupletē illam quidem, & multo auro refertam, sed genere Scytham, ex qua filias duas suscipit, quas ille huc cum multis pecuniis misit. Earum alterā cuiusque nuptui tradiderit prætereo, ne plures offendā. Alterā duxit, cōtemptis ciuitatis legibus, Demosthenes Pæanicus, ex qua uobis curiosus & sycophanta natus est Demosthenes. Itaque à materno auro inimicitias in populum habet, capitis enim eius maiores condēnastis, à matre uerò Scythia est, barbarus, græcus sermone: ex quo fit, ut improbitatē in hac urbe nō didicerit & hauserit, sed in eam attulerit. In uita autē quotidiana qualis est? Extritemis præfecto scriptor orationum, patrimonio ridiculē profuso, extitit. Cū autem in his rebus parum fidus uisus esset, quod orationes aduersariis enuntiaret, ad subsellia se cōtulit, acceptaque maxima ui publici argēti minimam parauit, modo quidē regni aurum sumptum suū nominauit, sed ne hoc quidem ei satis multū est. Nullæ enim opes improbis moribus nimix unq̄ fuerūt. Quodque in primis dicendum est, uictū ille parat, & suppeditat, non ex suis fructibus, sed ex nostris periculis. In animi autem constitutione dicendique facultate, quem se præstare solet? Ornate dicit, malē uiuit. Sic enim utitur & corpore suo, & liberorum procreatione, ut me pudeat dicere

dicere quæ gesserit. Iam enim interdum grauer uidi offendere animos auditorum eos, qui aliena flagitia aperte dixerunt. Deinde quid Reip. accidit? Honestæ oratio, uita turpissima. De fortitudine autem breuis mihi restat oratio. Si enim ignauum ac timidum se esse inficiaretur, aut uos ignoraretis, negotium mihi oratio afferret. Cum uerò & ipse palam in concionibus confessus sit, & uos sciatis, restat ut leges quæ de his latæ sunt, cōmorem. Solon quidem uetus ille scriptor legum eadem pœna dignum esse putabat oportere, & eū qui non militaret, & eum qui locum atque ordinem in acie deseruisset, & eum qui timidus ignauusque esset. Sunt enim etiam ignauix actiones. Quamquam mirabitur quispiam uestrum, esse iudicia de iis quæ natura hominibus tribuit constituta. Sunt. quid ita? ut unusquisque uestrum pœnas legum uehementius quàm hostes timens, melius pro patria dimicet. Ac lator quidem legis, eū qui non militet, timidum & ordinis desertorem arcet à uase aquæ, qua se aspergunt qui intrant in curiam, nec sinit corona donari, neque uult ei aditum patere ad tēpla publica. Tu uerò eum quē leges à corona arcent, nos coronare iubes, tuoque decreto eū qui nihil te attingit, per tragædos uocas in Orchestram in Liberi sacrarium, eum qui per ignauiam tēpla prodidit. Atque ut ne uos à proposito aberrare cogam, cū popularē se esse dicet, eius non orationem, sed uitam spectate, ac

AESCHINIS ORATIO

non quē se esse dicat, sed qui sit, cōsiderate. Quoniam autem coronarum & donorum mentionē feci, dum licet, prædico uobis, uiri Athenienses, nisi hæc dona ingentia, coronasque quæ temerè donantur, tollatis, nec eos qui honore afficiuntur, gratiam uobis habituros esse, nec ciuitatis huius res ad pristinam dignitatē posse reuocari. Nā nec improbos unquam meliores redderis, & bonos in summam adducetis desperationem. Quod uerum esse, magnis me uobis argumentis probaturum esse confido. Si quis enim de uobis quærat, utrū præclarior uobis his tēporibus Resp. uideatur esse, an maiorum nostrorū memoria? omnes fatebimini, maiorū nostrorū memoria. Viri autē essent ne tum præstantiores, an his temporibus? tum præstantes fuisse, nunc multò inferiores esse dicetis. Dona uerò, coronæ, præconia, & uictus publicus in Prytæneo, utrū tum plures essent, an his temporibus. tum quidem ea quæ præclara sunt, rara apud uos, uirtutisque nomen in precio & honore fuisse concedetis, nunc autem res ipsa neglecta est, atque more, nō consilio ducti ad coronandum uenitis. Non igitur absurdum aut alienum iis quidem qui ita reputent, esse uidebitur, si nūc plura sint dona, res uerò huius urbis tū plus quā nunc, ualuerint: nec si uiri his temporibus deteriores sint, tum uerò meliores. Quod ego uobis demonstrare conabor. Existimatis ne, uiri Athenienses, aliquem in ea futurum fuisse sententia,

ac

IN CTESIPHONTEM.

33

ac uoluntate, ut se in Panathenæis ludis, aut in alio aliquo certamine eorum quibus proposita est corona, & in Pancraticis aut in aliis grauioribus, unquam exerceret, si corona donata fuisset non fortissimo cuique, sed ei qui fauore eò peruenisset? Nunquam profectò in certamen descendere uoluissent. Nunc uerò, ut ego arbitror, propter & raritatem, & rem dignam, de qua digladietur homines, & honestatem & memoriā nominis sempiternam, quæ uictoria paritur, uolunt nonnulli corporibus fortunæ commissis, maximisque calamitatibus ac miseriis perlatis se in uitæ discrimen offerre. Existimate igitur uos ipsos præfectos esse ludorum, in quibus propositis præmiis de ciuili uirtute certetur: illudque cogitate, uos si præmia paucis, & iis qui digni sint, & ex legū præscripto proponatis, multos qui in uirtutis certamen descendant, esse habituros. Sin ei qui uelit, & iis qui ambitione & fauore eò descenderint, fore, ut bona etiam ingenia corrumpatis. Atque ut me uerum dicere intelligatis, multò etiam planius hoc uobis faciam. Vter tandem præstantior uir uobis uidetur esse, Themistocles qui imperator fuit, tū cum nauali prælio, quod ad Salaminam gestum est, regem Persarum uicistis, an Demosthenes qui ordines deseruit? Miltiades is qui ea pugna, quæ ad Marathonem commissa fuit, barbaros superauit, an ne iste? ii ne qui populum secedentem re-duxerunt, & Aristides is qui iustus appellatus est,

K

AESCHINIS ORATIO

quique dissentiens à Demosthene cognomen habuit? Quanquā equidem non arbitror æquū esse iisdem diebus istius beluæ ac illorum uiro- rum mentionem facere. Doceat nunc Demosthenes sua oratione, ubi scriptum sit, quempiam horum uiro- rum donatū esse corona. Ingratū ne erat populus? non: sed magno animo præditus, atque illi qui nō sunt eo honore affecti, hac ciuitate dignis- simi. Neque enim honorem in literis putabant esse oportere, sed in eorum qui beneficium acce- pissent, memoria & recordatione, quæ ad hunc diem, cum immortalis sit, permanet. Quæ autem dona, quæ præmia acciperent, opere præcium est exponere. Fuerunt nonnulli illis temporibus, qui cum diuturno tempore magna etiā pericula per- tulissent ad Strymonem amnem, Medos prælio uicerunt. Ij cum huc redissent, præmium a popu- lo petiuerunt: magnisque eos honoribus, ut tum uidebatur, populus affecit, tres ex lapide statuas eis in porticu statuarum statuit, uetuitque ne eo- rum nomina ascriberentur, ut nō imperatorum, sed populi inscriptio esse uideretur. Quod uerū esse ex ipsis uersibus intelligetis. Inscriptum est e- nim in prima statua,

Ergo magnanimi hi quoque erāt, qui fortiter olim

A d fluuij Medos littora Strymonij:

Durāque urgentes fame, sic bellōque minaci

Ante omneis hostiles reperere dolos.

In se-

IN CTESIPHONTEM.

34

In secunda autem.

Hæc ducibus claris ultro dedit Attica proles,

Virtute & meritis præmia digna dedit.

Quæ si quis uideat, magis inflammabitur ipse,

Ut post ob patriam dura subire uelit.

In tertia autē statua inscriptū est,

Quodā cū Attidis simul hac ex urbe Menestheus

Prædiuinum per Troia rura putat,

Quæ quidē Homerus ait Danaū quādoque fuisse

In bellōque ducem, unā egregiūque uirum.

Sic nec Athenæis indignum aut turpe uocari,

Et belli ritē, uirtutis & esse duces.

Estne alicubi scriptum nomē imperatorū? haud-
quaquam, sed populi. Considerate animis uestris
porticum uariam: Omnium enim præclararum
rerum factorūque monimēta in foro propo-
sita sunt. Quæ est orationis meæ sententia? Hic pu-
gna quam ad Marathonem commisimus, depi-
cta est. Quis tandē fuit imperator? Sic rogati sen-
tentiam, omnes Miltiadem respondebitis. Atqui
nomen eius ibi non est ascriptū. Quid? hunc ho-
norem non petiuit? petiuit, sed populus non tri-
buit: at cōcessit ei hoc primò, ut loco nominis, mi-
lites ad pugnam adhortās, pingeretur. Ac in Me-
troo quidem propter curiam uidere licet, quem
honorem eis tribueritis, qui populum à Phyla fu-
gentem reduxerint. Erat enim Archinus Cœleus
is qui plebiscitum fecit, & obtinuit, unus eorum
qui populum reduxerant. Censuit autem primū
K ij

AESCHINIS ORATIO

eis dādas esse ad sacra & donaria mille drachmas, idque minus est quā decem drachmæ uiritim. Deinde unumquemque eorum corona donari frondea, non aurea. Erat enim tum frondea corona in honore & precio: nunc uerò etiam aurea cōtemnitur. Nec uerò id temerè fieri uult, sed Senatū diligenter accuratēque exquirentem, quot ipsorum ad Phylam obsessi fuerint, tum cū Lacedæmonij & triginta tyranni inuadebant in eos qui Phylam occupauerant, non quot ordinē deseruerint apud Cheroneā, cū hostes irruissent. Quod ut intelligere possitis, uobis decretum recitabitur. **DECRETVM** de honore habito Phylanis. Recita etiam illud quod Ctesiphon fecit causa Demosthenis, qui maximarum calamitatū Reip. causam dedit. **DECRETVM.** Hoc quidem decreto honos qui tributus iis est, qui populum reduxerunt, obscuratur. Si hoc pulchrum est, illud turpe. Si illis pro dignitate honos tributus est, iste ut indignus immeritò corona donatur. Quanquam cum audio dicturum, me nō rectè facere, q̄ cum cū maiorum uirtutibus conferam. Neque enim Phylamōnē pugilē, Olympicis ludis corona donatum esse, quod Glaucum ueterem illum pugilem uicerit, sed eos qui ipsius etate in certamen descenderent. Quasi uerò ignoremus pugilibus inter ipsos certamē esse, iis autem qui petāt coronam, cum uirtute, cuius etiam causa corona donantur. Debet enim praco à mendacio

IN CTESIPHONTEM.

cio abhorre, tum cū apud Græcos in theatro sua uoce aliquem prædicat. Noli igitur hoc nobis commemorare, te Patæciōne meliūs Remp. administrasse, sed te uirtutem secutum esse, hoc commemora, & ita demum gratiam à populo repute. Sed ne uos à proposito aberrare cogam, recitabit uobis scriba epigramma, quod inscriptum est iis qui populum reduxerunt.

EPIGRAMMA.

His ob uirtutem dabat Attica terra coronas,
Sanguine qui primi causa fuere suo,
Ne iam regnantes urbem hanc ditione tenerent,
Olim qui misero continuere iugo.
Eos ob eā causam honore affectos esse dicit poëta, quod illorum qui contra leges, Reip. præfuerant, potestatem dissoluissent. Erat enim etiam tum in ore omnium, tum denique populi sublatam esse libertatē, cū nonnulli actiones de uiolatis legibus sustulissent. Nā ut ego à patre meo, qui annos quinque & nonaginta expleuit, omniumque in Repub. laborum particeps fuit, audiebam, (sepe enim mihi, cum erat otiosus, exposnebat) cū nuper populus reuersus esset, si quis accusationē uiolatarum legum in iudicium attulisset, in eodem scelere & nomen ipsum fuisse, & factum. Quid enim scelestius homine qui cōtra leges & dicat & faciat? Nec uerò tū ut ille mihi narrabat, eodē modo, quo hoc tempore, audiebant iudices, sed multo erant acerbiores iis qui

AESCHINIS ORATIO

contra leges decreuissent, quàm accusator ipse, ac plerunque scribam reuocabant, rursusque recitare iubebant leges atque decreta: conuincebanturque ij qui contra leges quid decreuissent, non si leges omnes transilissent, sed si unam modo syllabam præterissent. At quod nunc fit, ridiculum est maximè. Scriba enim cùm id quod est contra leges recitat, Iudices ut si carmen sortilegorum, aut rem alienam audirent, animum in alia re defigunt. Iam uerò Demosthenis fraude turpem consuetudinem in iudiciis comprobastis. Mutata enim & conuersa sunt huius ciuitatis iura omnia. Accusator enim causam dicit, reus autem accusat. Iudices uerò interdum quid in iudicium ueniat, ignorant: quarum autem rerum non est eorum iudicium, de iis sententiam ferre coguntur. Causam ita dicit reus, si fortè aliquando rem attingat, ut se non ea quæ legibus præscripta sunt, scripserit dicat, sed eiusmodi, quæ cùm alius ià antea scripserit, absolutus est: id quod hoc tempore, ut audio, Ctesiphonti animos tollit. Ausus est autem apud uos aliquando gloriari Aristophon ille Azinius, se cum in iudicium de uiolatis legibus uocatus esset, quinquies & septuagies absolutum esse. At non Cephalus uetus ille, qui maximè popularis fuisse uidetur, non ita, sed ex rebus contrariis gloriam aucupabatur, cùm diceret, plurima unum se ex omnibus decreta fecisse, nec ullo unquam iudicio legum uiolatarum esse liberatum, rectèque mihi gloriari

IN CTESIPHONTEM.

36

gloriari uidetur. Vocabant enim alij alios in iudicium quod contra leges fecissent, non ij modò qui Rēp. gerebāt, uerum etiā amici amicos, si quid sceleratè in Rēp. fecissent. Quod hinc cognoscite. Archinus enim Cæleus diem dixit Thrasylulo Stirino, q̄ cōtra leges decreuisset, ut unus eorum qui cū ipso populū reduxisset, corona donaretur, obtinuitque causam, cùm recens beneficia in eū ille contulisset, quorum rationē iudices non duxerunt. Existimabant enim quemadmodū tum eos expulsos Thrasylulus reduxisset, sic eosdem manentes ab illo qui contra leges aliquid censuisset, eiici. At nunc nō ita, sed contrā fit: Boni enim imperatores uestri, nonnullique eorum qui uictum cū qui publicè in Prytaneo præbatur, inuenerūt, à uobis postulāt, ut eis qui cōtra leges quid decreuerūt, absoluatis: quos quidem ingratos esse iure ac meritò iudicare possitis. Si quis enim in Rēp. honoribus affectus, in eiusmodi urbe, quā & dii & leges seruent, iis opem ferre audeat, qui contra leges scribunt ac censent: is profecto Rēp. à qua honoribus auctus & ornatus est, tollit funditus. Quæ igitur defensio uiro iusto, aduocato, & moderato ostēditur? Ego dicā. In treis parteis diuiditur dies, cū actio legum uiolatarū in iudiciū adducitur. Infunditur enim prima aqua accusatori, legibus ac Rēp. secūda aqua reo, eiūsq; aduocatis. Cùm uerò prima sententia reus uiolatarum legum non absoluitur, tū denique tertia iam aqua

AESCHINIS ORATIO

supplicij magnitudinisque odij uestri significan-
da causa infunditur. Ergo qui in poena & suppli-
cio sententiam petit, is odium uestrum deprecatur:
qui uero prima oratione sententiam petit, is
iusiurandum ac religionem petit, legem petit,
Rempub. petit: quorum nihil fas est cuiquam pe-
tere, nec si petatur, alij concedere. Iubete igitur eos
pati uos primam sententiam legibus ferre, deinde
ad poenam peruenire. Equidem Athenienses,
parum abest, quin dicam, lege sancendum esse
duntaxat in uiolatarum legum actionibus, ne li-
ceat nec actori, nec reo, aduocatos patronosque ad-
hibere. Neque enim incertum infinitumque ius
est, sed definitum uestris legibus. Vt enim in ar-
chitectura, cum scire uolumus quid rectum sit,
quid non rectum, regulam adhibemus qua inter-
noscat: sic in actionibus uiolatarum legum iu-
ris regula proponitur, haec tabella, hoc decretum,
legesque pro aliis latae. Quae tu postea quam in-
ter se consentire, sibi que constare ostenderis, de-
scende: Quid te attinet Demosthenem aduocare?
Cum autem praetermissa iusta defensione, uetera-
torem uerborumque artificem aduocas, auditorum
iudicium fallis: huic urbi iniuriam facis, Reip.
euertis. Quae est igitur harum rationum declina-
tio? Ego dicam. Cum apud uos Ctesiphon princi-
pium quod ipsi ab isto compositum est, pronun-
ciabit, deinde commorabitur, nec defendet: com-
monefacite eum, ut sine tumultu tabellam acci-
piat,

IN CTESIPHONTEM.

37

piat, legesque cum decreto conferat & recognoscat.
Quod si uos audire nolit, neque uos illum audite.
Neque enim eo huc conuenistis, ut reorum non iustas
defensiones audiretis, sed eorum qui recte uellent
defendere. Si uero praetermissa iusta defensione
Demosthenem aduocet, primum ac maxime nolite
ueteratorem ac callidum istum hominem, qui se
dicendo leges sublatum esse sperat, audire, nec hoc
quisquam uestrum in uirtute ponat, Quisquis
quarente Ctesiphonte an accersat Demosthenem,
primus clamabit, accerse, accerse: in te perniciem
que tua uocas, in leges uocas, in Reip. interitum
uocas. Quod si forte eum uobis audiendum
censeatis, iubete Demosthenem eundem ordinem
in defendendo seruare, quem ego hic in accusando
seruauerim, (ut hoc etiam uos admoneam) qui
nec priuatam Demosthenis uitam primum
exposui, nec ullius publicorum scelerum primo
loco mentionem feci: cum profecto magna mihi
copia ad dicendum suppetere, aut certe unus
ex omnibus maxime inopia & penuria laborassem.
Sed primum leges protuli, quae ueterarent
eos corona donari, qui rationes non retulissent:
deinde oratorem conuici ac reprehendi, qui decreuit
ut Demosthenes non relatis rationibus corona
donaretur, nec protulit aut ascripsit, posteaquam
rationes retulerit, sed in eo plane & uos & leges
uestras contempsit ac pro nihilo putauit, easque
rationes & causas, quae his om-

L

AESCHINIS ORATIO

nibus opponendæ sunt, commemoravi: quas etiã uos, ut memoria teneatis, peto. Secundo uobis loco, leges quæ de decretis latæ sunt, protuli, quæ apertè planèq; uetant, ne tum cū quisquā publicè corona donatur, extra concionem prædicetur. At orator qui reus est, non leges modò uiolauit, sed tempus etiam præconij & locum, cū iubeat nō in concione, sed in theatro prædicari, nec tum cū Athenienses in concione erunt, sed cum tragædi in theatrum prodibunt. Quæ cum dixi, pauca de priuatis sceleribus dixi, plurima autem de publicis criminibus dico. Eundē uos Demostheni ordinem præscribite, quem in defendendo seruet, ut primò ad legem de iis, qui nō retulerint rationes, respondeat: deinde ad eam, quæ de plebiscitis lata est: tum (id quod primum ac maximum est) ad eū locū, quo eum dignum esse nego ullo honore. Quòd si à uobis petat, ut se quo uelit ordine uti patiamini, polliceaturque se extrema oratione diluturum esse uiolatarum legum crimen, nolite cōcedere, uobisq; persuadete hoc ad tollendum supplantandūque iudiciū ualere. Neque enim uult ullo loco ad crimen uiolatarum legum respondere: sed cū iuris præsidis omnibus careat, hoc agit, ut aliarū rerum interpositione & cōmemoratione accusationis uos capiat obliuio. Ut ergo in gymniciis ludis uidetis pugiles inter se de statione & loco dimicare, sic uos totum diem de ciuitate & orationis ordine cū eo decernite: neq;
eum

IN CTESIPHONTEM.

38

eum patimini uerba extra causam, crimēq; uiolatarum legum digrediendo facere, sed insidētes & insidiantes in eo audiendo, cogite eum de re ipsa uerba facere, digressionēsq; eius & ambages uerborum obseruate. Sed ea me iam uobis æquū est prædicere, quæ uobis usuuenient, si hoc modo audiatis. Inducet enim ueneficū quendā, marsupiorum excisorē, & qui Rēp. lacerauit. Iste flet facilius, q̃ alij rident: peierat autē unus ex omnibus facilimē. Nec uerò mirer, si in eos qui circumstant mutato animo dicet, cū hoc iactabit, eos qui paucis Rempub. tenentibus student, quorum ab ipsa ueritate numerus expletus sit ad accusatoris subfelia, populares uerò ad illa rei uenire. Quæ cū ipse commemorabit, hoc illi respondete ad uerba quæ ad seditionem excitandam accommodata sunt, Si eodem quo tu animo fuissent ij qui populum à Phyla reduxerunt, nunquam Respub. cōstituta esset. Nunc uerò illi, cū magnis malis & calamitatibus oppressi fuerimus, tamē Remp. seruauerunt, honestissimo ex disciplina uerbo usi, non oportere meminisse iniurias. Tu uerò ulcus Reip. infligis, maiorique tibi curæ sunt quotidianæ orationes, quàm huius ciuitatis salus. Cū uerò periurus ad eam fidem, quæ iureiurādo cōstat, confugiet, hoc illi subiicite, Qui peierare solet, semperque petit ut sibi iurati fides habeatur, in eo alterutrum inesse oportere, quorum neutrū sit in Demosthene: ut aut dij uani sint & inanes,

L ij

AESCHINIS ORATIO

aut non iidem auditores. De lachrymis autē contentionēque uocis qua utetur, cū a uobis quaeretur, Quō me uertam, Athenienses? Eiecistis me ex Repub. non est quō me conferam: Vos contrā ei respondete, Populus uerō Atheniensis quō confugiet, Demosthenes? aut quam ad sociorum fidem? ad quas pecunias se conferet? quid tu profers, quod causa populi in Repub. gesseris? Nam ea quibus tibi rationibūque tuis consuluisti, omnes cernimus. Relicta desertaque urbe, ne in Piræo quidem habitas ut putas, sed ex ciuitate discedis: uictum tuæ ignauiae suppeditaui regium aurum, publicæ nundinationes. Quorsum hæ lachrymæ? quis iste clamor? quid sibi uult ista uocis contentio? nōne reus est Ctesiphon? causa autem non est non æstimata. Tu uerō nec de facultatibus, nec de uita, nec de dignitate & estimatione contendis. Sed quid ei curæ est? Coronæ aureæ, & præconia in theatro contra leges: quem oportuit, si populus amens, aut eorum quæ constituta sunt oblitus, tam alieno tempore corona donare uellet, progredi in concionem, cū his uerbis, Viri Athenienses coronā probo, tēpus autē in quo præconis uoce laudor, improbo. Neque enim equum est, me ob eam rem corona donari, quæ huic urbi luctum fœdēque attulit. Sed hac oratione, ut mihi uidetur, uteretur uir qui uitam uera cum uirtute egisset: ea autem qua usurus es, piaculum quod uirtuti inuidet, utatur.

Non

IN CTESIPHONTEM.

39

Non enim hoc quidem certē primum quisquā uerebitur, ne Demosthenes uir magno altōque animo præditus, & bellicis laudibus excellens, si id quod uult minimē cōsequatur, cū domum reuerterit, mortē sibi ipse consciscat, qui adeo cupiditatem gloriæ de qua uobis certamen est, ridet ac contemnit, ut paruum caput istud referendis rationibus obnoxium, quod iste contra omnes leges coronandum censuit, milies inciderit, horumque mercedē uulnera & colaphos acceperit, cū iniuriarū consultō factarū actionem intendit. Itaque eum puto colaphorū quos ei Midias infregit, insignia etiam nūc uestigia habere. Homo enim non caput, sed pecuniā nactus est. De Ctesiphonte autem qui populi scitum fecit, pauca in animo est dicere: multa uerō prætermittam, ut periculum faciam, possitis ne eos qui singulari sunt improbitate, ut etiam nemo uos moneat, internoscere. Quod in utrumque eorum conuenit, & apud uos exponi debet, id dicam. Circumcursant per forum, uerāsque de se mutuō opinionones habent, sermonēsque non falsos iactitant. Ctesiphon enim non sibi suęque causæ timere ac diffidere se dicit (sperat enim fore, ut idiota ignarusque uideatur) sed Demosthenis in Rep. fortides fidēque, quam precio addictam habuerit, se timere dicit, & stuporem atque ignauiam. Demosthenes autem, quantum ad ipsum attinet, bono se animo esse dicit: sed Ctesiphontis improbi-

L iij

AESCHINIS ORATIO

tatem atque lenocinium uehementer pertimescere. Ergo qui se mutuò sceleris condemnant, cos nullo modo uos qui communes iudices estis, criminibus absolvere debetis. De iis autem conuiciis quæ in me iaciet, pauca dicā. Audio enim dicturum esse Demosthenem à se utilitates Remp. à me sæpe detrimenta cepisse: Philippumque & Alexandrum, horum etiam causam & crimen in me collaturos esse. Est enim callidus uerborum artifex, ut ne satis habeat, si quid apud uos gessi in magistratu, aut si aliquas conciones habui, eas reprehendere, sed ipsum etiam otium quod in uita teneo, in crimen uocat, meamque taciturnitatem culpat. Atque ut ne quæ locum uacuum calumnia prætermisisse uideatur, meas etiam in gymnasiis cum adolescentibus exercitationes reprehendit, & contra hoc iudiciū principio orationis suæ quandā causam affert: atque ait, me in hac actione intendenda, non Reipub. utilitatem aut dignitatem secutum esse, sed ut me Alexandro ostentem, propter eas inimicitias quas cum illo exerceat. Atque etiā, si diuis placet, à me quæsiturus est, ut audio, quamobrem summam rerum ab ipso in Rep. gestarum uituperem, cum singula non impedierim, nec accusarim, sed interposito tempore cum ad Rempub. non crebro accessissem, actionem intenderim. Ego uero nec Demosthenis exercitationes æmulatus sum, nec me mearum pudet, nec ea uerba quæ apud uos feci, non facta esse uelim, nec si eedem conciones

à me

IN CTESIPHONTEM. 40

à me quæ ab istis habitæ essent, uiuendum mihi putarem. Silentium uero meum Demosthenes, moderata uitæ ratio peperit. Paruo enim contentus sum, nec maiora turpiter expeto. Itaque & dico & taceo arbitrato meo, non coactus iis sumptibus, quos natura desiderat. At uero tu, uidelicet accepta pecunia, taces: ea consumpta, uociferaris. Et dicis non arbitrio tuo, nec quæ uis, sed cum iis præscribunt, à quibus conductus es. Non cum pudet, cum ea sibi arroganter sumit, & tribuit, in quibus mentitus inuenitur. Adducta est enim in iudicium causa contra hoc decretum, quam me tu non Reip. causa, sed ut me Alexandro ostentarem adduxisse dicis, tum cum & Philippus superstes etiam erat, antè quàm Alexander imperium accipisset, & tu nondum somnium de Pausania uideras, nec cum Minerva ac Iunone noctu cõgrefsus eras. Quis igitur fieri potest, ut ego me ante hac in Alexandri animum insinuarem, si non idem ego & Demosthenes somnium uidimus? In me etiam reprehendis, quod non assidue, sed interuallo temporum me ad Rempub. conferam: atque hoc tu institutum nos latere putas, hæc non ex populari statu ciuitatis, sed ex alio Reipub. genere transferes. In iis enim ciuitatibus quæ sunt in potestate paucorum, non is qui uult, sed is qui potest, accusat. In iis autem, quæ populi imperio reguntur, unusquisque arbitrato suo. Ac interuallo quidem temporum dicere, hominis est in Rep. & eius

temporibus seruientis & commodis consulentis : nullum autem diem intermittere , mercenarij. Nam quod ais , te nondum à me in iudicium uocatum esse , nec reum factum , nec scelerum poenā dedisse : in eo tu uel auditores obliuiosos putas , uel teipsum fallis . Nam ea quidem quæ in Amphisseos impiè nefarièq; fecisti , & sordes tuas Eubóicas cū fidem tuam precio addixisses , quoniam tempora , quibus à me manifestò aperteque demonstrata sunt , præterierunt , fortassis populum oblitum existimas . Rapinas autem tuas quæ ad triremes & trierarchos pertinent , quod unquam tempus obscurare & regere poterit ? cū lege à te lata de trecentis nauibus , tibi persuasisses fore ut Athenienses te præfectum classis crearent : tum enim cōuictus es à me , quinque & sexaginta naues ueloces à trierarchis abstulisse . Quo quidem tempore , plures tu naues ciuitatis huius auertisti , quàm cū Athenienses pugna nauali , quæ ad Naxum commissa est , Lacedæmonios urbemque uicerunt . Sic autem criminibus poenas & supplicia quæ tibi debentur , interclusisti , ut periculum non tibi qui peccasti impendeat , sed iis , qui inuestigant . Cū tu diu quidem Alexandrum ac Philippum crimina in hanc ciuitatem iacere patèrè , nonnullòsque ciuitatis temporibus impedimento esse diceres , in quo semper quod aderat tollebas , & futura pollicebare : tum demum nomen tuum deferre constitueram . Sed confinxisti

Anaxini

Anaxini Oritani eius , qui merces Olympiadi emebat , prehensionem , cūque tua manu interfecisti , cū eum capitis sententia tua damnasses , apud quem Orei habitabas , quicum in eadē mensa edebas , bibebas , iisdem sacris usus eras , cui dextram dederas , instituta cū illo amicitia & hospitio : hūc , inquam , talem hominē necasti . Cūque de his omnibus in conspectu omnium Atheniensium à me conuictus esses , appellatusque hospitii interfector , non scelus inficiatus es , sed id respondisti , ex quo clamor populi consecutus est omniumque hospitem , qui in concione erant . Te enim hospitali mensæ ciuitatis salem anteponeere dixisti . Taceo epistolas falsas , captos speculatores , quæstiones ob crimina adhibitas , quasi ego cum nonnullis nouis rebus studere uellē . Hoc etiā de me , ut audio , quæret , qualis tādē sit medicus is , qui agroto dum agrotat , non consulat : eo autem mortuo ueniēs ad funus , exponat propinquis ea , quæ si ille adhibuisset , conualuisset è morbo . Non autem ex te ipse quæris , cuiusmodi futurus sit magister populi , qui & populo assentari possit , & tempora quibus Resp. seruari poterat , uendat , & prudentes ac sanos criminando dare consilium prohibeat , declinatisque periculis , & Rep. grauissimis malis oppressa , ob uirtutem , ut corona donetur , postulet , cū & uirtutis omnis expers sit , & omnium malorū causam attulisse uideatur ? Quærat etiam ab iis qui calumniis

M

AESCHINIS ORATIO

ex Rep. expulsi sunt illis temporibus, cum seruari poterat, quamobrem ipsius scelera non prohibuerint? Ij tandem aliquando respondebunt, se, cum bellum gereretur, non potuisse per otium de tuo supplicio agere aut cogitare, praesertim cum pro salute Reip. tum legationem obirent. Postea uero quam non satis tibi fuit poenas non dedisse, sed dona etiam postulas, in quo deridendam Graecis hanc urbem praebes, tum obstiti, crimenque in iudicium uocaui. Audio etiam Demosthenem dicturum, quod acerbissimè fero. Ingenium enim meum morèsque meos Sirenibus comparat. Ait enim, ut ab illis non demulcetur auditores, sed interficiuntur, ob eamque causam eorum quae dicta sunt, musica & cantus minimè probatur: sic facultatem exercitationemque dicendi qua ualeo, morèsque meos auditoribus obfuisse. Equidem nemini omnino hunc de me dicendi locum conuenire arbitror, propterea quod turpe est, cum qui alterum accuset, non posse criminis factum docere. Quod si necesse esset aliquem ad hunc locum descendere, non Demostheni hac conueniebat oratio, sed imperatori, qui optimè de Rep. meritis esset, nec ulla dicendi laude excelleret, ob eamque causam aduersariorum ingenio inuidisset, quod ipse nihil eorum quae gessisset, exponere se posse intelligeret, accusatorem autè cerneret ea etiam quae non egisset, posse, ut egerit, audientibus explicare. Cum uero primus homo sit ex uerbis conflatus & compositus,

IN CTESIPHONTEM. 42

situs, isque & molestis & accuratis, deinde ad simplex uitae genus, & ad res gestas confugiat, quis tandem cum ferre possit? cui linguam, ut tibiis, si quis detraxerit, nihil erit reliqui. Miror autè ego uos, Athenienses, querere à uobis, quidnam in causa ex albo expungenda secuturi sitis. Vtrum decretum, quod legibus sit consentaneum? At nulla unquam legibus magis fuit contraria sententia. An quod cum, qui decretum fecit, indignum poena putetis? At si istum absoluat, nulla erit apud uos reddenda uitae ratio. Illud uero nonne acerbum est, quod cum antea coronis aureis referta esset orchestra, quibus populus donaretur à Graecis, propterea quod hospitum coronis hic dies tributus sit, nunc uos Demosthenis ratione, coronis, omnique laudatione ac praedicatione priuamini, & iste praconis uoce laudabitur? Ac si quis Tragicus poeta eorum qui post prodibunt, faceret in Tragœdia, Therpsitè à Graecis corona donari, nemo uestrum ferat, quod cum dicat Homerus ignauum & sycophantam fuisse: uos uero cum istum tale hominem corona donatis, non putatis uos tacitis Graecorum sententiis explodi? Maiores enim uestri res preclaras & illustres Reipub. tribuere solebant: humiles ac paruas, perniciosos oratoribus. At Ctesiphon uos putat oportere dedecus & ignominiam Demostheni detrahere, & Reipub. ascribere. Vos beatos esse, sicuti etiam estis, ducitis, cum res pulchras praclarasque geritis, & fortunam uo-

AESCHINIS ORATIO

bis defuisse, Demosthenemque de uobis bene meritum esse iudicatis. Quodque est omnium absurdum alienumque maximè, in eodè foro eos, qui de largitione conuincuntur, ignominia notatis: eum uerò qui quæstui Rempub. habuit, corona donatis. Et iudicibus censoribusque Dionysiorum ludorum, si non rectè choros inflexos, & in orbem ductos iudicent, mulctam dicitis: uos qui non inflexarum chorearum iudices constituti estis, sed legum & uirtutis quæ Remp. attingit, dona non ex legibus, nec paucis & dignis, sed ei qui ambitione contenderit, impertietis? Deinde è foro discedit eiusmodi iudex, qui & se imbecillum, & oratorè fortè esse sibi aliisque persuaferit. Priuatus enim uir in Rep. quæ est in populi potestate, legi sententiæque dominatur, quæ cum alteri tradit, suam ipse potentiam euertit funditus. Præterea iurisiurandi quidem religio, cui in sententiâ ferenda obtemperat, cum offendit & excruciat: (siquidem eius culpa, peccatum & error nimirum natus est.) gratia autem eius, quam cui in iudicando gratificabatur, incerta euenit. Sententia enim obscura & occulta fertur. Mihi quidem uidemur utrumque perfecisse, Athenienses, ut & feliciter omnia gereremus, & Rempub. in certum discrimen satis inconsideratè deduceremus. Nam quòd uos his temporibus multi paucis Reipub. iura & præsidia traditis, non laudo: quòd ætate nostra oratorum improborum & temerariorum copia non extitit,
præ-

IN CTESIPHONTEM.

43

præclare nobiscum agitur. Superioribus enim temporibus hæc urbs eiusmodi ingenia tulit, quæ nullo negotio ita populi opes libertatèque euerterunt (capiebatur enim assentationibus) deinde cum euerterent, non ij quos metuebat, sed ij quibus se ipse tradebat. Nonnulli uerò atque ij ex triginta fuerunt, qui amplius mille & quingentos ciues indicta causa necauerunt, antè quàm cur interficiendi essent, audiissent: nec propinquos sepulturis funeribusque suorum interesse patiebantur. Quid? non eos, qui in Repub. uestra uersantur, imperio uestro coercetis? non eos qui nunc animos tollunt, abiectos & in ordinem redactos ablegabitis? non recordamini, neminem unquam prius in populi exitium incubuisse, quin plus posset quam iudicia? Libenter uerò considerem in conspectu uestro cum eo qui decretum fecit, quibus pro beneficiis & meritis Demosthenem corona donari uelit. Si enim ais id, unde initium decreti fecisti, quòd fossas quæ circum muros sunt, rectè curauit, ualde miror. Auctorem enim fuisse, ut hæc rectè & accuratè perficerentur, maiorem habet reprehensionem: Neque enim decet eum qui uallum muris circundederit aut fossis, aut sepulchra excitari, qui quidem rectè in Repub. uersetur, præmia postulare, sed eum qui aliqua in re de Repub. bene meritus sit. Quòd si ad alteram decreti tui partem uenias, in qua ausus es scribere, eum esse uirum bonum, semperque & uerbo &

M iij

AESCHINIS ORATIO

re, de pop. Athenien. optimè meritum esse, detracta de decreto arrogantia & insolentia, res ipsas persequere: doce quod inducis. Prætermitto largitiones quib. se ab Amphisseis & Eubœis corrumpi, tentarique fidem suam facilè passus est. Cum uerò societatis, quam cum Thebanis fecimus, auctore Demosthenem esse uis, & ignaros decipis: & eos qui sciunt & sentiunt contumeliis afficis. Cū enim & tempus, & horum gloriam & existimationem qua societas facta est, obscurasti, hoc nos fugere posse speras, te Demostheni huius urbis tribuere & ascribere dignitatem. Quanta autem hæc sit arrogantia & audacia, magnò equidem argumento docere conabor. Persarum quidem rex non multo antè tempore, quàm in Asiam impetū Alexander faceret, epistolam populo & magnæ cōtumeliæ plenam & planè barbaram misit, in qua cū alia eaque ualde in scitè exposuit, tum in ea extrema scripsit his ferè uerbis, Ego uobis aurum nō dabo, nolite à me petere: non enim accipietis. Atque idē qui iis periculis & malis oppressus esset, quibus nunc etiam dstringitur, non postulantibus Atheniensibus, ipse ultro trecenta talēta pop. Athen. misit, quæ prudēter nō accepit. Aurū autē, & tēpus & metus, & sociorū penuria, attulit: quod idē Thebanorū etiā societatem fecit. Tu uerò Thebanorū infelicissimāq; societatis nomen semper cōmemorādo, tēdio nos enecas & offēdis: septuaginta autē talēta, quæ

IN CTESIPHONTEM. 44

quæ cū cepisti, regio nos auro priuasti, taces. Non inopia quidem pecuniæ, propter quinque talenta externi milites Thebanis arcem non tradiderunt, sed quòd Arcades omnes nouem talentis argenti illecti, educti erant, ducēsque parati auxilium ferre, res effecta non est. Tu uerò es locuples, tuisque uoluptatibus suppeditas. Et, ut in summam omnia cōferam, aurum regium penes istum est, apud uos pericula. Opera precium est etiam eorum inscitiam & ineptias cognoscere. Si & Ctesiphon Demosthenem aduocare ausit, ut apud uos dicat, & iste ex hoc loco se ipse laudibus afficiat: profectò ea res indignissima erit omnium, quæ unquam uobis contigerunt. Etenim si eos qui uerè uiri boni sunt, quorumque multa & præclara facinora scimus, cū suas ipsi laudes cōmemorant, non ferimus: si homo qui Reip. labes extitit, de se ipse prædicet, quis quæso hæc audire sustinebit? A re igitur impudentissima, Ctesiphō, si sapias, abstinebis, tēque ipse defendes. Neque enim hoc quidem certè afferre potes, te nihil possē dicēdo. Nam perabsurdum & alienum sit, te, qui nuper passus sis te ipsum legatum ad Cleopatram Philippi filiam creari, ut unā cum ea dolorem ex Alexandri Molossorū regis morte cōmunicares, nūc negare aliquam in te inesse dicēdi facultatē. Itāne uerò mulierem alienam lugentem consolari potes, te qui precio decretum feceris, nō defendes? Aut eiusmodi est is, quē corona donandum

AESCHINIS ORATIO

decreuisti, qui minimè iis in quos beneficia contulit, notus sit, nisi quis tibi adsit? Interroga igitur iudices, an norint Chabriam, Iphicratem, Timotheum: & quare ab eis, quamobrem honoribus eos affecerint, statuâsq; posuerint. Vniuersi enim tibi respondebunt, Chabriæ se statuisse statuum, propter pugnam naualem, quæ ad Naxum gesta est: Iphicrati, quod cohortem Lacedæmoniorum interfecisset: Timotheo, quod Corcyram nauigando lustrasset: itémque aliis, quod à quoque eorum multa & egregia facinora in bello gesta essent. At Demosthenem si quis à uobis quaerat, cur iisdem honoribus ornaturi non sitis, meritò respódeatis, q̃ largitionibus corruptus sit, q̃ ignauus sit, quod exercitum deseruit. Vtrum uerò istum honore, an uos ignominia afficietis, eosque omnes qui pro uobis in prælio mortui sunt? quos putare debetis mæstos tristésque futuros, si istum corona donabitis. Etenim indignum sit, Athenienses, si ligna, si lapides & saxa, si denique ferrum, res mutas & sensu carètes, cum quempiam ruina opprimunt & necant, exterminamus: & si quis sibi ipse mortem cōsciscat, manum quæ hoc perfecerit, distractam à reliquo corpore sepelimus. Demostheni uerò qui & ultimam expeditionem decreuit, & milites prodidit, honorem habebitis. Nónne cōtumelia mortui afficiuntur, uiui in summam desperationem adducuntur, cum cernunt uirtuti quidem præmium mortem esse propositam, sed

memo-

IN CTESIPHONTEM.

45

memoriam illius deferri atque obliuione obrui? Quod si uos consulant adolescentes, quod ad exemplar uitam exprimere debeant, quid tandem censeatis? Hoc enim probè nostis, non palæstras, aut gymnasia, aut musicam solum erudire adolescentes, sed multò etiam magis publica præconia. Præconis uoce in theatro pronunciatur, esse aliquem qui ob uirtutem, fortitudinem ac beneuolentiam corona donetur, cum homo sit flagitiosus & perditus: quod cum adolescens uidet, corrumpitur. Pœnas dedit quispiam improbus & leno, ut Ctesiphon: ceteri exemplum sumunt, & corriguntur. Sit etiam aliquis qui contra iura & honestatem aliquid decreuerit, domumque reuersus filium moneat: ille quidem certè iure ac meritò patri non morem gerit, sed iam tum admonitio, offensio, molestiaque iure nominatur. Tanquam igitur non solum iudicetis, sed etiam obseruemini, sic ferte sententiâ, quam defendatis apud ciues, qui nunc illi quidem absunt, sed rogaturi uos sunt, quæ uestra fuerit sententia. Neque enim hoc ignoratis, Iudices, talem Remp. uisum iri, qualiscunque is sit, qui prædicetur. Turpe est autem, uos non maioribus uestris, sed Demosthenis ignauia similes uideri. Quo tandem pacto hæc infamia uitari potest? Si ab iis qui cum suspectis sint moribus, sibi communia humanitatisque ac comitatis plena nomina affingunt, caueatis. Beneuolentia enim, & popularis libertatis nomen in medio posita sunt,

N

AESCHINIS ORATIO

ad eaq; uerbo sepe cōfugiūt ij, qui reuera procul ab eis absunt. Ergo si quem nacti eritis oratorem, coronarum hospitem & praconiorū apud Græcos cupidum, facite, ut eius etiam oratio, quem admodum praescripto legis praconia, ex uita moribūque spectetur. Cui autem hæc non suppetant, nolite ei laudationem decernere, sitque uobis curæ Respub. quæ iam è manibus uestris elabitur. An nō indignum uobis illud uidetur esse, qd Senatus populūque Athen. contemnitur, epistolæ uerò & legationes in priuatas domos ueniunt, non quorumlibet hominum, sed eorū, qui in Asia & Europa primas tenent? Et quibus leges pœnam capitis constituunt, ea nonnulli non negant à se facta, sed palàm ac publicè fatentur, epistolāsque alij aliis recitāt: quorū alij ut Reip. custodes, uos ora sua intueri uolunt: alij ut ciuitatis cōseruatores, honores postulāt. Populus autem malorum euētu in desperationem deductus, tanquā senio cōfectus aut amētiē cōuictus, nomen solū Reip. retinet ac uendicat, facta aliis concessit. Deinde ex cōcionibus disceditis nō consiliis captis, sed tanq̃ ea, quæ ex collatis pecuniis restāt, distribueritis. Atq; ut ita esse intelligatis, ex hoc probationē perspicite. Extitit quidam (acerbè autē fero, quod sæpe calamitates Reip. cōmemorē) in hac urbe priuatus homo, qui cū solū in Samū nauigare conatus esset, ut pditor patriæ statim ab Ariopago morte mulctatus est: Alius etiam de plebe homo

IN CTESIPHONTEM.

46

homo, cū in Rhodū nauigasset, quòd terrorē ac metum, non ut uirum decebat, inieciisset, in iudicium adductus est, parēsque sentētiās tulit: quòd si una modo defuisset, expulsus aut interfectus esset. Comparemus id quod nūc agitur. Orator omnium malorum auctor, aciem in castris deseruit, ex urbe abiit, is petit ut corona donetur, seq; praconis uoce laudari putat oportere. Non cum amandabitis & ablegabitis, ut cōmunem Græcorū cladem atque calamitatē? aut comprehensum, ut piratā & prædonē bonorū, nomine Reip. causa nauigantem, punietis? Recordamini, quo in tempore sententiam feratis. Propediē Pythia agitur, & concilium commune Græcorū. Flagrat inuidia & infamia his temporibus propter Demosthenis res gestas in magistratu, hæc ciuitas. Videbimini autem unū idēque sentire, quod ij qui communem pacem uiolant, si istum corona donaueritis: sin contra feceritis, Remp. criminibus liberabitis. Nolite igitur de hac ciuitate cōsultare, ut de aliena, sed tāquam propria: neque honores qui ambitione contenduntur, tribuite, sed diiudicate, beneficiāque populi apud præstantiores collocate: & cū non auribus modò, uerū etiā oculis uos ipsos cōspexeritis, uidete quinam uestrum auxilium sint Demostheni opēmque laturi: uē ne qui cū per ætatem liceret, cum eo uenati sunt aut se exercuerunt? At non apros unquam uenatus est, nec firma corporis cōstitutio ei studio aut

N ij

AE SCHINIS ORATIO

cura fuit, sed eas semper artes exercuit, in iis que studiis uersatus est, quibus praeditus, in eos qui opes nacti erant, impetum faceret. Sed obseruata eius arrogantia, cum diceret Bizantium ex Philippi manibus extortum a se, tum cum legatione fungeretur, Acarnanas in defectionem sollicitatos, suisque concionibus terrorem Thebanis iniectionem esse: (uos enim eo stultitiae imperitiaeque prorupisse existimat, ut haec etiam uobis speret se in animum posse inducere, quasi uero eum tanquam suadam, non sycophantam in Rep. educaueritis.) cum uero extrema iam oratione patronos eos, quos habuit omnium largitionum socios aduocabit, putate uos cernere in hoc loco, ex quo nunc istas uerba facio, eos omnes qui de uestra Repub. bene meriti sunt, ut eorum scelere obsistant: Primum Solonem illum qui praestantissimis legibus Rempublicam decorauit, sapientem uirum, & latoris legis optimum, modestum, ut cum decet, a uobis petentem, ut ne Demosthenis uerba plus apud uos, quam iusiurandum uestrum legesque possint: Deinde Aristidem, qui tributum Graecis praescripsit, cuiusque mortui filiae publice collocatae sunt, moestum afflictumque ob contumeliam iustitiae qua afficiatur, querentemque a uobis, an non uos pudeat, cum patres uestri Arthemium Zelitenum, qui in Graeciam ex Medorum regno aurum attulisset, cum in hanc urbem uenisset, quanquam populi Atheniensis hospes esset, tamen propemodum discerpse-

IN CTESIPHONTEM.

47

scerpserint, illumque praconis uoce ex urbe & ex omni ditione Atheniensium eiiciendum expellendumque censuerint: uos Demosthenem qui non ex Medorum imperio aurum asportarit, sed addicta precio fide, religione ac sententia, etiam nunc possideat, aurea corona uelle donare: Postremo Themistoclem, eosque qui apud Marathonem occubuerunt, & qui apud Plataeas, ipsa denique maiorum uestrorum sepulchra an non gemitus editura putatis, si is qui se cum barbaris contra Graecos fecisse, confessus est, coronabitur? Nam quod ad me attinet, o terra, sol, uirtus, prudentia, & disciplina, qua res pulchras a turpibus interno-scimus, auxilium tuli, & dixi. Ac si praclare & satis dignum pro scelere accusaui, dixi ut uolui: sin secus, ut potui. Vos uero & ex iis quae dixi, & ex iis quae praetermisi, ipsi quod iustum & utile sit, pro Repub. iudicate.

N iij

DEMOSTHENIS
PRO CTESIPHONTE DE CO-
rona Oratio, Ioachimo Perionio Benedictino
Cormœriaceno interprete.

Hoc à diis deabúsq; omnibus,
Athenienses, precor, primùm,
ut eam uoluntatem, quã sem-
per habui erga Remp. uosque
omnes, in hac causa in me re-
tineatis: deinde, ut id quod ad
uos, religionem, dignitatẽq; uestram maximè
pertinet, ne aduersarium (profectò enim miserũ
esset hoc ipsum) in consilium de eo adhibeatis,
quem me in hac causa ordinem seruare oporteat:
sed leges ac iusiurádum, in quo præter cetera quæ
æqua sunt, hoc quoque rectè scriptum est, ut uter-
que pari animi æquitate audiatur. Quod quidem
non eò ualet solum, ut ne quid huc præiudicati
afferatis, aut parem utrique beneuolẽtiã ad au-
diendum impertiatis, sed eò etiam, ut utrunque
suum dicendi ordinem seruare patiamini. Equi-
dem ad reliquos labores, quos in hac causa plures
ac maiores suscipio, quàm Aeschines, etiam duas
& magnas illas difficultates assumo: unam, quòd
non de re simili parique contẽdo. Aliud enim est,
me uoluntates uestras hoc tempore non retinere:
aliud istum, causam suam apud uos non obtine-
re. Verùm mihi quidem (sed nolo grauius quic-
quam

PRO CTESIPHONTE. 48

quam initio meę orationis dicere) Iste autem,
id quod illi necesse minimè fuit, accusat. Alterã,
quòd hoc natura comparatum est, ut libenter ho-
mines conuitia & crimina audiant, quæ in alterũ
iaciuntur: eos autem qui de se ipsi dicant, acerbè
ferant. Quorum, quod sine uoluptate audiri non
potest, isti permissum est atque concessum: quod
omnes solet offendere, id relictum mihi. Ac si,
ut hoc ipsum uitem, de rebus à me gestis non di-
xero, nec crimina diluere potuisse uidebor, nec
quare dignus honore sim, docere. Sin autem ad
ea commemoranda, quæ & priuatus & in magi-
stratibus gessi, aggrediar, multa mihi de memet-
ipso dicẽdi imponetur necessitas. Equidem dabo
operam, ut id minimo cum fastidio faciam. Sed
tamen cùm ipsa causa hanc à me orationem flagi-
tet, eius inuidiam istũ qui eiusmodi causam in-
troduxit, æquum est sustinere. Hoc autem omnes
uos, Iudices, mihi confessuros esse arbitror, com-
mune hoc mihi iudicium esse cum Ctesiphonte,
nec minori mihi curæ quàm illi esse oportere. Nã
miserum quidem acerbũque est spoliari rebus
omnibus, præsertim ab inimico, sed tamen bene-
uolentia humanitatẽque uestra certè multò mise-
rius, què maiore negotio quàm illa comparatur.
Quæ cum in hoc iudicio omnia agantur, hoc æ-
què à uobis omnibus peto, ut me, dum crimini-
bus respondeo, benignè ut leges iubent, audiat:
quas Solonis qui ab initio scripsit, non eo solum

DEMOSTHENIS ORATIO

quòd incisa fixaëque essent, sanctas putabat esse oportere, uerum etià quòd iurati uos iudicaretis: non quò illi, ut mihi quidem uidetur, ueniret in dubiū fides uestra & religio: sed quòd hoc uideret reū dissoluere nō posse causas & crimina, quibus actor hoc ipso, quòd priore loco diceret, niteretur, nisi uos qui iudicaretis, & retenta deorū religione, ea quæ pro se afferret is qui posteriore loco diceret, æquis animis acciperetis, & utroq; æquis animis audito, ita denique de omnibus statueretis. Sed quoniam hodierno die mihi totius uitæ meæ reddenda est ratio, hīc rursus, initio ut feci, deos omnes appello, ab iisq; precor hoc primum, ut quam ego uolūtatem semper habui erga Rēp. uosq; omnes, eā mihi ipsi uos in hac causa præbeatis: deinde, ut quod & publicè ad existimationem uniuersorū, & priuatim ad uniuscuiusque uestrum religionem conseruandam maxime pertinet, id uobis omnibus suggerāt. Si Aeschines, Iudices, ea tantum quæ in iudicium adduxit, accusasset, ego quoque de ipso Senatusconsulto statim purgarem. Cum uerò ille orationem suam magna ex parte in aliis permultis exponendis consumpserit, pauca mihi antè de iis necessariò dicenda esse censeo, ut ne quis uestrum aliena à causa oratione adductus, me de causæ defensione infensior audiat. Atque ad ea quidem quæ ille in priuatis rebus meis accusatorio animo reprehendit, quàm simplici uerāq; defensione utar, confi-

PRO CTESIPHONTE. 49

considerate. Me si cum scitis (neque enim ferè usquam nisi in oculis uestris uixi) quem iste oratione sua uolebat esse, non recusò, quin administrari licet summa cum laude Rempublicam, antè quàm uerbum aliud addam, uos cōsurgentes, iam me iudicio sententiisq; uestris condemnētis. Sin autem me isto meliorē uirum, atque ex parentibus præstantioribus natum, nec cuiquam eorum qui medium locum in hac urbe obtinēt, dignitate uirtutēque (ne quid grauius dicam) cōcedere, & me & meos putatis atque ad eò nostis: petam à uobis, Iudices, ut ne isti reliqua oratione credatis (nā finxisse simili aliqua ratione uidetur omnia) mihi autem, ut quales uos semper in aliis permultis iudiciis præbuitis, tales etià hoc tempore præbeatis. Cum tu uersipellis & ueterator Aeschines sis, hoc profectò stultè putasti, me, pretermisā defensione earū rerum, quas & priuatus & in magistratu gessi, ad tua cōuicia & maledicta orationem collaturum esse. Non faciam: non sum tam amens: sed de iis quæ in rebus à me gestis falso criminatus es, primum uidebo. Tum si hi audire uolent, ad istam licentiam maledicēdi, qua tam impudenter usus es, ueniam. Crimina quidem cum multa & graua sunt, corūque quibusdā graues & acerrimæ pœnæ legibus sunt cōstitutæ: tū uerò huius ratio iudicii aduersarij obtrectatione, cōtumeliis, maledictis, probris, aliisq; eiusdem generis tota nititur, cum interim ea quæ

DEMOSTHENIS ORATIO

ab isto obiecta sunt, ut etiam uera sint, Reip. debita pœna uindicare non liceat. Neque enim eripienda est potestas ueniendi ad populū, nec causæ dicendæ facultas, nec id in obrectationis aut inuidiæ loco ponendum: nec fieri rectè atque ordine potest, nec id æquū est quidem, Iudices. Sed cum oportuit, ea quæ me cōtra Remp. impiè ac sceleratè facere uidebat, si modo tā indigna erāt, quā paulò antè uociferabatur & commemorabat, iis pœnis quæ legibus constitutæ sunt, cum recēs erat memoria scelerū, uindicare. Ac si quid ille me cōmittere animaduertebat, quod deferendum esset, nomen meum deferre eum oportuit, atq; ita de iisdem me in iudicium adducere: si contra leges decernere, accusare quòd rogationē legibus contrariā ferrem. Nā profecto Ctesiphōrē quidem per meum nomen reum facere non potest: me autem nūquam accusasset, si eū conuinci à se posse existimasset. Atqui si quid aliud eorū quæ modo criminabatur & commemorabat, aut quiduis aliud, me cōmittere in nos cernebat, sunt leges, sunt supplicia, sunt causæ, sunt iudicia de omnibus criminibus cōstituta, quæ acerbis grauēque pœnas constituunt, quibus omnibus utilicuit. Atque hæc si eum fecisse constaret, ac si mecum hoc pacto egisset: certè factis eius accusatio consonaret. Nunc uerò cum à recta uerāque uia deflexerit, & re recenti certamen contentionemque fugerit, me tanto post, conquisitis, ac colle-

PRO CTESIPHONTE. 50

collectis undique criminibus, dictis ac conuitiis per Ctesiphontis nomen reum facit. Ergo re uera me accusat, hunc in iudiciū uocat: ac tota quidē in actione inimicitias, quæ illi sunt mecum, quodam modo prætexit: sed cum ille earum nomine nunquam mecum sit congressus, profecto cōstat eum alterius eripere ac detrahare uelle existimationem. Ego uerò sic existimo, uiri Athenienses, præter cetera, quæ quiuis pro Ctesiphonte iure possit dicere, hoc etiam posse, æquum fuisse, nos de nostris inimiciis inter nos experiri, non prætermisā illa nostra contentione, alterū cuius dignitati periculum crearemus, deligere, præsertim cū hoc singularis sit petulantiæ. Ac omnia quidem crimina eodem modo ex his quiuis facile non solum non iure, sed nulla etiam ex parte uerè obiecta esse intelligere potest. Sed tamen mihi quidē in animo est, cum singillatim unūquodq; eorum, tum ea maximè, quæ & mihi de pace ac legatione falso obiecit, & in me, cum ipse pariter cum Philocrate fecerit, contulit, considerare. Sed necesse est, uiri Athenienses, uos, quis per illa tempora status rerum fuerit, recordari, ut singula ex tempore quod suppeteret, spectetis. Orto Phocico bello, non mea quidem opera, (neque enim tum ad Rempub. accesseram) uos primū eo animo eratis, ut Phocios etiam si eos officia præstare non cerneretis, tamē saluos esse cuperetis: Thebanis autem quicumque casus incidisset, ex eo leti-

DEMOSTHENIS ORATIO

ria afficeremini : cuius uestri in illos odij causa erat iustissima, cum praesertim uictoriam quam Leuctris obtinuerant, insolentius tulissent. Peloponnesus etiam in diuersis studiis tota erat: ut neque Lacedaemoniorum hostes suis opibus ac uiribus eos opprimere & affligere possent, neque ij qui antea opera illorum in suis ciuitatibus principatum obtinebant, iam retinerent imperium: ancepsque erat tum quaedam apud hos ceterosque Graecos contentio & motus. Hec Philippus cum uideret, (neque enim erant occulta) distributis pecuniis, qui in singulis urbibus erant, proditoribus, omnes committebat, seditionumque ac turbarum causas, & quasi semina inter eos spargebat: deinde, in quibus ceteri labeantur, & male sentiebant, ad ea se ipse comparabat, & ad omnium perniciem conualescebat atque crescebat. Afflicti iam tum erant diuturnitate belli, elati illis temporibus: hoc calamitosi & miseri Thebani, ut omnes facile intelligerent, fore ut ipsi ui ac necessitate coacti ad uos fidemque uestram confugerent. At Philippus hoc ne fieret, neue ciuitates unum idemque sentirent & quasi conspiraret, uobis pacem, illis auxilium operumque promisit. Quid ergo profuit eo tempore Philippo, ut uos circumuentos uestra penes uoluntate captaret? Ceterorum Graecorum siue malitiam, siue stultitiam dicere oportet, siue utrumque: qui cum graue perditum tamumque bellum gereretur, atque id pro communi

PRO CTESIPHONTE. 51

muni omnium utilitate, quemadmodum res ipsa declarauit: nec pecunia uos, nec copijs, nec ulla re alia iuuerunt. Quibus uos optimo iure ac merito infensi, libenter Philippo paruistis. Concessa igitur est ob eas causas pax, non, ut iste criminabatur, me auctore facta. Quod si quis aestimare uere de omni hac causa uelit, is scelera nundinationesque istorum, causam malorum quibus hoc tempore opprimimur, reperiet fuisse. Ac ego, ueritas ut aliquando inueniatur, hac diligentius exquiro & commemoro. Si qua enim his in rebus peccata & scelera uidebuntur, profecto nullum ad me pertinebit. Fuit, fuit Aristodemus ille histrio, qui primus & dixit, & mentionem pacis fecit. Hunc Philocrates Agnoscens consecutus est, qui & hoc scripsit, & fidem suam precio cum isto ad omnia addictam uenalemque habuit, tuus Aeschines, socius, non meus, disrumpare licet metiendo. Quibus assensi sunt quoquo modo, (mitto enim & praetereo hoc in praesentiarum.) Eubulus & Ctesiphon. At ego nihil usquam. Quae cum ita sint, & cum res ipsa tot tamque claris argumentis sit demonstrata, eo tamen istius impudentia prorupit, me ut audeat dicere, non solum pacis cum Philippo faciendae auctorem fuisse, uerum etiam ipsa ne fieret in communi conuentu Graecorum restitisse. Tu istud ausus es dicere, homo omnium mortalium? Quare, quoniam te digno ac moribus tuis appellem nomine? Tu cum adesses, meque in

O iij

DEMOSTHENIS ORATIO

tanto commodo, quantū modo uociferando cō-
memorabas, Reipub. societatiq; unum obliste-
re cerneres, hoc grauius molestēq; tulisti? an hæc
quæ tu hoc tempore accusas, tū docuisti aut indi-
casti? Atqui tuum erat, si me Philippo addixeram,
ut hanc Græcorum societatem fœdusq; impe-
direm, non hoc tacere, sed clamare, testificari, at-
que his enuntiare. Sed nec tu fecisti, nec tua uox
unquam audita est. Neque enim erat tum, Iu-
dices, legatio ad quenquam missa Græcorum,
sed iamdiu omnes conuicti erant. In quo iste nō
solum uerē nihil dixit, sed Remp. etiam mentiens
maximo crimine accusat. Etenim si uos uno co-
dēmq; tempore, & cæteros Græcos ad bellum so-
licitabatis, & ad Philippū legatos de pace mitte-
batis: certē nō quod ciuitate, nec quod bonis ui-
ris, sed quod ueteratore dignū erat, egistis. Sed nō
ita est. Nam quid, ut secuti esse uideamini, per illa
tempora Græcos sollicitaretis? Pacem ne? At con-
cessa oblatāque erat omnibus. An bellum? At de
pace consilia capiebatis. Nō igitur ab initio prin-
ceps uel auctor pacis fuisse uideor: nec quicquā
aliud eorum quæ in me falso contulit, uerū esse
monstratur. Hic uos rursus, uiri Athenien. quid
ita pace facta, uterque nostrum sibi proposuerit,
ac susceperit, cognoscite. Sic enim facillimē, uter
se ad omnia Philippo administrum adiutorē-
que præbuerit, causamque uestram susceperit, ac
Reip. commodis consuluerit, intelligetis. Ego cū
decre-

PRO CTESIPHONTE. 52

decreuissē, ut summa celeritate legati ad ea lo-
ca, in quibus Philippum esse cognouissent, nauigā-
ntes, cum eo fœdus facerent, isti huic meo de-
creto parēre noluerunt. Hoc, Iudices, quanti uim
momentūque haberet, docebo. Philippi inter-
erat, plurimum: uestra, minimum temporis an-
te fœdus interiici? Quid ita? Quia uos non ex
eo solum die, quo fœdus icistis, uerum etiam
ex quo in spem adducti fuistis pacē fore aliquā-
do, omnia quæ ad bellum comparauissetis, dissol-
uistis: ille hoc iā ab initio maximē agebat, quod
existimaret, id quod res erat, quæ iuris ac ditionis
Reip. antē quā fœdus ictum esset, occuparet, ea-
rum omnium sibi certam stabilēque fore pos-
sessionem. Neminem enim fore, qui fœdus pro-
pterea rumperet. Quæ cum uiderem atque cogi-
tarem, hoc feci decretum, ut maxima celeritate
in ea loca, in quibus Philippus esset, legati nauigā-
ntes, cum eo fœdus icerent, ut cum etiam Thraces
focij uestri illa oppida tenerēt, quæ iste modo de-
ridebat, Serthium, Myrtiū, Ergiscen, tum deniq;
fœdus iceretur: nec ille occupatis locorum oppor-
tunitatibus, Thraciam in suam ditionem redige-
ret, contractaq; ac comparata ex his locis magna
ui pecunie atque militum, facillē cætera tentaret.
Hic iste decreti, quod tum factum est, mentionē
nullā facit, nec ipsum recitat: & si legatis dari Se-
natum censui oportere, ex eo crimen aliquod in
me querit. Sed quid tum facerem? Vetarem iis

DEMOSTHENIS ORATIO

dari Senatum, qui idcirco uenerant, ut uobiscum colloquerentur: an praefecto fabrum, ne ipsis locum ad spectandum daret, imperare? At duobus obolis spectare, si hoc minus decreuissem, poterant. An mihi exiguorum commodorum ratio habenda fuit, maxima, id quod isti fecerunt, Philippo uendere debui? Certè nō. Recita decretum illud, quod tum sciens iste prudensque praeiit.

DECRETVM. Mnesiphilo Archonte pridie Cal. Iulij cum Pandionidia tribus praeset, Demosthenes Demosthenis filius, Pæanieus censuit, cū Philippus missis de pace ad Athenienses legatis condiciones tulerit, Senatui, P. Q. A. placere, pacē quae suffragiis omnium fuisset superiore concione comprobata, fieri: legatos quinque ex omni populo deligi, delectos sine mora proficisci, ubi Philippum esse audiuerint, atque foedus cum eo primo quoque die iis conditionibus quibus conuenit, fieri atque sanciri, comprehēsis etiam utriusque sociis. Creati legati Eubulus Anaphlystius, Aeschines Cothocides, Cephisiphon Rhamnusius, Democrates Phlyeus, Cleon Cothocides. Hæc ergo Reip. nō Philippi cōmoda secutus cum decreuissem, ea tamen boni isti legati sibi non putarūt curae esse oportere, sed tres menses continuos in Macedonia defederunt, quoad rediit ex Thracia Philippus, omnibus quæ illic erāt, in suam ditiorē redactis, cum possent diebus decem, aut potius tribus uel quatuor, in Hellespontum peruenire,

PRO CTESIPHONTE. 53

re, eaque seruare oppida foedere ante iecto, quam ipse illa cepisset. Neque enim ea unquam praesentibus nobis attigisset. Ita minimè utraque teneret, pacē & oppida: aut certè iusiurandum ab eo nō accepissemus. Prima quidē in legatione fraus Philippi, nefariorum istorum hominum, deorum immortalium hostium corruptela & scelus, eiusmodi fuit: qua de causa & tum professus sum, & nūc profiteor, cum iis mihi bellum aeternū esse susceptū, ab iisdēq; me semper discrepaturū. Accipite nunc aliud eorum scelus quod statim consecutū est, superiore etiam grauius. Nam cū Philippus Thracia istorum perfidia & scelere, qui meo decreto parere noluisent, occupata, pacem seruaturum se esse confirmasset, emit ab istis grandi petitiones & copias belli in Phocios confirmasset, ne si uobis renuntiassent, parati uos ad iter egredimini, & id quod antea fecissetis, triremibus ad Pylas deuecti transitu eum prohiberetis. Verum uno eodēque tempore & legatos, hæc uobis renuntiantes audiretis, & ipse intra Pylas esset, nec iam uos obsistere ullo modo possetis. Tanto autem in metu Philippus, tantāque in sollicitudine uersabatur, ne si hæc ipse non caperet antequam delecti essent Phocij, uos de iis certiores facti, auxilium eis ferendum censeretis, ut à scelesto isto non iam unā cum aliis legatis publicè, sed separatim ac priuatim emeret, ea ut uobis exponeret, atq;

p

DE MOSTHENIS ORATIO

renuntiaret, quibus extincta deletaque sunt omnia. Hic peto, uiri Athenien. à uobis, uosque oro & obtestor, ut hoc tota causa memoria teneatis, me, si nihil extra causam Aeschines dixisset, uerbum præterea nullum additurum fuisse. Cum uero ille omnia crimina & maledicta sibi ad dicendum sumperit, ego quoque pauca ad singula respondeam, necesse est. Quanam sunt igitur, quæ iste tum renuntiavit, & quibus omnia extincta sunt? Ad Pylas si traiecisset Philippus, nihil nos commoueri perturbarique oportere: uobis enim, si ortum teneretis, cessura omnia ex animi sententia esse. Vos enim ad biduum, summum ad triduum, audituros, cum quibus infestus ueniret, amicum, quibus antea amicus fuisset, iis contra hostem esse factum. Neque enim uerba (in quo ualde eius exultauit oratio) amicitias conciliare aut confirmare: uerum si idem ad multorum utilitatem pertineret. Vehementer autem & Philippi, & Phociorum, & uestra omnium interesse, immanitate & superbia Thebanorum liberari. Hæc nonnulli qui tum cum Thebanis occultas obscurasque inimicitias gerebant, summa cum uoluptate audierunt. Quæ deinde statim sunt consecuta? Phocij nec multo post miseri afflictique deleti, euerse ac dirutæ eorum urbes: uos qui huius auctoritate secuti in pace eratis, paulo post ex agris omnia in urbem importastis: iste aurum accepit: & præterea abalienati sunt à Rep. Thebani ac Thessali: Philippo

PRO CTESIPHONTE.

54

lippo hæc res gestæ gratiam attulerunt. Atque ut hæc ita esse perspicere possitis, audite Callisthenis decretum, Philippique epistolam, ex quibus facile hæc omnia intelligetis. DECRETVM. Mnesiphilo Archonte, Callisthenes Ereonici F. Phalereus, in concione extra ordinem ab imperatoribus conuocata, ex Prytanum Senatûsque sententia undecimo Cal. Octobris promulgauit, ut ne quis ciuis Athenien. in agro quacunque de causa pernoctaret, sed in urbe atq; in Piræo, præter eos qui in præidiis essent collocati: horum autem suum quisque ordinem tueretur, ut nec interdiu abessent, nec abnoctarent: pœnam proditorum constitui, si quis huic decreto non pareret, nisi fortè uil aliqua & necessitate prohibitum se doceret. Cognoscerent autem de ui ac necessitate illa Imperator, Præfectus urbis, Senatûsque scriba. Ex agris placere quam primum in urbem ac Piræum importari omnia quæ intra stadia centum uiginti essent: quæ extra cxx. essent, Eleusinum, Philen, Aphidnam, Ramuntiam & Sunium. Hæc Callisthenes Phalereus. Nunc pacem, uiri Athenienses, hac spe freti fecistis, an uos mercenarius iste in has spes coniecit? Sed recita epistolam ipsam, quam huc ad uos Philippus scripsit.

EPISTOLA PHILIPPI.

PHILIPPVS Rex Macedonum, Senatui P. Q. A. Salutem. Ad Pylas nos peruenimus, uniuersamque Phocidem sub ditionem nostram subiun-

P ij

DE MOSTHENIS ORATIO

ximus, praesidiisque collocatis iis in oppidis, quae se nobis ultro dediderunt, alia quae parere nobis recusarunt, ui capta atque direpta funditus deluimus. Cum uero auxilium eis uos opemque ferre uelle audirem, monendos mihi uos etiam atque etiam censui, ne quid haec uos commoueret. Nihil enim mihi omnino recte atque ordine facere uelle uidemini, quod cum pacem pacti sitis, infesto tamen exercitu uenitis, praesertim cum Phocij in communi foedere nostro non sint comprehensi. Quapropter si conuentis stare non placet, nihil consequemini amplius, nisi quod priores iniuriam inferetis. Auditis, quam aperte declaret hac sua epistola, quam ad uos socios suos scripsit. Haec ego contra P. A. uoluntatem feci, & cum luctu gemituque ciuitatis. Itaque istos si sapitis, Thebani & Thessali, hostes iudicabitis, & auctoritatem meam sequemini. Haec ille si uerbis aliis scripsit, re quidem uera uolebat ostendere. Quapropter sic illos ipse his sibi constrictos addixit, nihil ut eorum, quae consecuta sunt, prouideret aut praesentirent, sine rent autem summam rerum illi sibi usurpare, quibus rebus in has calamitates miseri Thebani inciderunt. Huius porro persuasionis adiutor & administer, qui huc falsum renuntiando uos in hanc fraudem induxit, iste fuit: qui cum hoc tempore Thebanorum calamitates agere acerbique ferat, easque ut indignas & miseras commemoraret; tamen & horum, & eorum quae Phocios oppresserunt, &

cate-

PRO CTESIPHONTE. 55

ceterorum quae acceperunt Graeci, omnium malorum in eo causa constitit. Nam, ut perspicuum est, tu quidem Aeschines molestus fers omnes casus, teque Thebanorum, quod possessiones in Boeotia habeas, eorumque agros ares, miseret: Ego uero, quem statim ad poenam iste depoposcit qui haec fecit, uehementer lator. Sed delapsus sum in eas res, quarum fortassis alio loco magis expositio conueniet. Quare ut reuertar ad illud, quod mihi propositum est ostendere, omnibus his malis scelere istorum Remp. esse confecta: postea quam a Philippo opera istorum, qui suam fidem in legationibus ei precio addixissent, nihilque uobis uere renuntiarent, decepti fuistis: decepti autem etiam fuerunt miseri Phocij, & urbes eorum funditus euerse: quae tandem sunt consecuta? Philippum scelerati Thessali, insolentesque Thebani amicum, patronum & socera iudicauerunt, ipsique in eo posita erant omnia: nec si quis aliud monere uellet, eius uocem sustinebant audire. Vos etsi ea quae a Philippo gesta erant, inspecta habebatis, acerbique ferebatis, tamen in pace (neque enim erat quod soli proficeretis aliquid) eratis. Tum ceteri quoque Graeci omnes, quemadmodum etiam uos, decepti, speque suae falsae, pacem libenter amplectebantur, cum ipsi etiam longo ex tempore bello quodammodo lacerati fuissent. Nam cum Philippus Illyrios atque Tribalos obiret, nonnullos Graecos subiugaret, multasque ac magnas copias & opes compararet,

P. iij

DEMOSTHENIS ORATIO

quidam ciues, in his iste, qui pace freti illuc proficiscebantur, corrumpere: tum ij omnes contra quos hæc ille comparabat, bello laceſcebatur. Quod ſi minimè illi animaduertebant, hoc nihil ad rem, certè nihil ad me pertinet. Ego enim hoc & uobis, & iis ad quos legatus miſſus ſum, & prædixi ſemper, & renūtiaui. Sed ciuitates pleraſque quaſi morbus quidam peruaſerat, cum & ij qui in Rep. uerſabantur, omnia in quaſtu ponerent, precioque corrumpere, & priuati multitudineque omnis partim nihil tale prouiderent, partim etiam præſenti otio ac facilitate allecti, prohiberentur. Hac tanta perturbatione omnium cum ſinguli, qui hoc malum non ad ſe peruenturum putaret, ſuaque omnia ceterorum periculis in tuto fore iudicaret, tum accidiſſe arbitror, ut & multitudo ſpe longè intempeſtiuaque inertie retinendæ libertatem amitteret: & primi qui ſe uendere omnia, præter ſe ipſos, credebant, primos ſe uenditos eſſe cernerent. Etenim pro amicis & hoſpitibus, quibus nominibus tum cum ipſi ſe precio addicebant, appellabantur, hoc tempore aſſentatores, deorum hoſtes, alioſque ut æquum eſt, appellari ſe audiunt. Nemo enim largiendo, Athenienſes, conſultum proditori uult, nec iam eo, ſi mulatque id conſecutus eſt, cuius cauſa pecuniâ largiebatur, auctore in conſiliis capiendis de aliis rebus utitur (neque enim proditore quicquã eſſet fortunatius) non eſt ita, ſed cum is qui imperio immine-

PRO CTESIPHONTE. 56

imminebat, rerum potitus eſt, in poteſtatēque eius ij qui ſe dediderunt, uenerunt: tum cognito ſcelere, tum inquam & omniū odio cum dignum ducit, & de eius fide dubitat, & probris cum omnibus maledictiſque uexat. Sic enim conſiderate. Etenim ſi rerum ipſarum tempus præteriit, certè ad cognoscendum ſemper adest prudentibus facultas. Tandiu Laſthenes Philippi amicus appellatus eſt, quoad Olynthum prodidit: tandiu Timolaus, dum Thebas deleuit: tandiu Eudicus & Simus Laryſſei, donec Philippo Theſſaliâ traderunt. Poſt expulſi iidem, atque omni contumelia (ecquid erat mali, quod iis abeſſe uideretur?) aſſecti, impleunt orbem terrarum proditoribus. Quid uero Ariſtratus Sicyone? quid Perilaus Megaris? nonne contempti & abiecti? Ex quo intelligi poteſt, cum uobis Aechines, proditoribus, & qui omnia in pecunia ponitis, facultatem ad corrumpendum dare, qui patriam tueatur ac defendat maximè, ſequē talibus hominibus opponat: beneficiūque uos nonnullorum ex his, atque eorum qui ueſtris conſiliis occurrant & obſiſtant, & ſaluos eſſe & mereri, cum præſertim quantum in uobis fuit, iam pridem perieritis. Hic ego de iis quæ tum geſta ſunt, cum multa præterea poſſim dicere, etiam hæc nimium multa eſſe arbitror. Culpa eſt iſtius qui in me quaſi colluſionem quandam improbitatis flagitiorumque ſuorum profudit, quā neceſſe fuit apud eos qui minores ſunt

DEMOSTHENIS ORATIO

natu, quam pro rerum gestarum memoria, elucere uobisque opinor, molestus etiam fui, quibus antè etiam quàm dicerem, scelus istius atque corruptela nota erat. Quàquam amicitiam eam hospitiumque appellat, ac paulò antè hoc commemorauit, mihi Alexàdri hospitium probri ac criminis loco obiicit. Ego ne tibi hospitium Alexàdri? Tu quibus ad illud rebus peruenisses? aut quare eo dignus esses? Ego uerò te nec Philippi hospitem, nec Alexandri amicum unquam appellauit: non sum tam amēs: nisi fortè mēsores, & mercenarij, eorum à quibus conducuntur, amici hospitēsq; dicendi sunt. Non est ita, sed operariū te & antea Philippi, & nūc Alexandri uoco, atq; hi tales uiri. Quòd si mihi fidem non habes, consule ipsos, aut ego id pro te faciam potius. Quæro à uobis, uiri Atheniēs, utrū ne operarius Aeschines, an hospes Alexandri uidetur? Audis quid respondeant? Hic iam mihi in animo est de accusatione ipsa dicere, ac res eas quas gessi, explicare, ut Aeschines quanquam intelligit, tamen audiat, quibus pro rebus & honoribus iis qui mihi à Senatu sunt decreti, & multo etiam maioribus his præmiis dignum me esse dicam. Ac recita accusationem ipsam. **ACCUSATIO.** Archonte Chæronda viij Idus Februarias, Aeschines Atromiti F. Cothocides detulit ad Archonta accusationem uolatarum legum contra Ctesiphontem Leosthenis Anaphlystij F. quòd cōtra leges scripsisset, ut Demosthenes

PRO CTESIPHONTE. 57

mosthenes Demosthenis F. Pæanicus corona aurea donaretur, eaq; donatio fieret in theatro Dionysijs magnis, nouis tragædijs, atq; ita prædicaretur, cum donari à P. A. uirtutis ergò, beneuolentiæque, quam cum erga Græcos omnes, tum erga P. A. haberet, & quod semper tūm uerbo tūm re de Republica optime meritis esset, paratūque esset, quibuscunque posset bonis, eadem afficere. Hæc falso scripsit omnia, & cōtra leges, cum eis cautū sit, primū ne falsum in tabulas publicas referatur, deinde ne quis rationibus nō relatis corona donetur, cum Demosthenes curator muris reficiendis sit, ac pecuniis ad ludos præfectus. Tum quòd lex sit, ne donatio fiat in theatro tragædis nouis, sed si Senatus donet in curia. sin populus, in Pnyce pro concione fiat. Aestimatio talenta quinquaginta. Denuntiarunt iudicium Cephisiphon Cephisiphontis F. Rhamnusijs, Cleō Cleonis F. Cothocides. Quæ in decreto reprehendit, eiusmodi sunt. Ego uerò his ipsis capitibus me primò uobis spero planum facturum, me omnia iure defensurū esse. Nam de omnibus eo dicam ordine, quem iste in accusatione præscripsit: nec quicquam sciens præteribo. Ac primū illud quod Ctesiphon scripsit, me uerbo ac re populi Athen. commodis seruissè, paratūque quibuscunque rebus possim, quod usui sit efficere, hisque pro rebus laudari oportere, intelligendum arbitror ex iis rebus, quas in magi-

DEMOSTHENIS ORATIO

stratibus gesserim. His enim cognitis uerâ ne de me ac consentanea, an falsa Ctesiphon scripserit, intelligetur. Quod autem decreuit, me sine hac exceptione, relatis rationibus, donari corona oportere, donationemque fieri in theatro conuocato populo, id etiam puto cum rebus à me gestis esse coniunctum, utrum pro his rebus corona & publica laudatione, nec ne sim dignus. Hoc etiâ demonstrandum est, quibus id legibus scribere huic licuerit. Hoc ego ordine, Athenië. habeo in animo causam hanc defendere. Ac iam ad ea ingredior, quæ à me gesta sunt. Quod si in res Græcanicas earumque commemoratione lapsus fuero, nemo aliena me à causa oratione uti existimet. Etenim qui illud decreti caput, Me uerbo ac re optimè semper de P. A. meritum esse, reprehendit, quique hæc ut falsa criminatus est, is necessariò earum rerum, quas & priuatus & in magistratibus gessi, expositionem cum causa iudicioque coniunxit. Deinde cū multæ partes sint rationesque Reipub. ad eam potissimum accessi, quæ in rebus Græcorum uersabatur, ut æquum sit me ex iis defensionem sumere. Itaque iis omnibus quæ ceperat Philippus ac tenebat antè quàm ad Rempub. accessissem, prætermisis (eorum enim ad me nihil pertinere existimo) illa dicam, quæ ex eo die, quo his rebus gerendis præfui, prohibitus est capere: eorumque ego omniū rationem defensionemque ita afferam, si hoc unum antè dixerò, ma-

PRO CTESIPHONTE. 58

magnum Philippo ratione conditioneque; temporis adiumentum ad fraudem attulisse. Erat enim tum, Iudices apud Græcos omnes copia proditorum, perfidorum, deorum immortalium hostium tanta, quanta hominis memoria nunquam ullo in loco antea fuisset. His ipse operariis administrisque; adhibitis, Græcos malè inter se iam antea animatos seditionibusque concitados, uehementius concitauit, alios fallendo, largiendo aliis, nonnullos etiam omni ratione corripit distraxitque; in uarias partes, cum tamè unum esset remedium omnibus, diligenter, ne ille cresceret, providere. Hac quidem eiusmodi perturbatione, cū omnibus Græcis imprudentibus coalesceret hoc malum & cresceret, uobis uidendum est, Athenienses, quid Remp. suscipere, quid facere cōuenerit: eorumque à me omnium ratio reposcenda est & expectanda defensio. Hanc enim ego Reipub. partem delegeram. Hoc uerò à te, Aeschines, quero, utrum eam oportuit abiecta animi magnitudine dignitatēque; sua, Thessalorum & Dolopum partes sequi & Philippo imperium comparare, maiorumque ornamenta & iura funditus tollere: an hoc (indignum enim sit profecto) non facere quidem, sed ea quæ multò antè (ut æquum erat) providebat fore, nisi quis obsisteret, cum fierent, negligere? Sed quærā equidem libenter ab illo qui hæc facta reprehendit, & culpat, utrius tandem partis auctoritatem Rempublicā, utram sectam sequi potius uellet?

Qij

DEMOSTHENIS ORATIO

eam ne quæ iis malis quæ Græci uiderunt, causam magna ex parte dedit? quo in numero Thessalos & qui se cū illis coniunxerāt, reponere possimus: an eam quæ initia rerum spe melioris rerum suarum status neglexit: quam in partem Arcadas, Messenios, Argiuos aggregari licet. At plerique horum, atque adeo omnes quàm uos deterius peiusque defuncti sunt. Et enim si Philippus ut primum uicit, abiisset, ac postea nihil lociis suis aut cæteris Græcis infensus & iratus, in otio uiuere in animum induceret: tamē opinor, in eos qui eius cōsiliis factisque non obstitissent, querela & accusatio esse deberet. Cū uerò dignitatem, cū imperium, cū libertatem cōmuniter omnibus, atque adeo Remp. quibus potuit, eripuerit, quid est quamobrem uos cum mihi assensu estis non præclarissimam omnium sententiam comprobaueritis? Sed ut illuc reuertar, quid tandem Aeschines, Reipub. cū Philippum imperio & tyrannidi Græcorum imminere cernebat, faciundum fuit? aut quid me oportuit Populi. A. in capiendis consiliis auctorem dicere aut suadere? Refert enim magnopere id ipsum. Sciebam ego Rempub. ab initio ad eam diem, qua die pro tribunali sedissem, semper de imperio, de honore, de gloria dimicasse, pluresque exercitus amisisse, maiorem uim pecuniarum consumpsisse in tuenda dignitate commodisque communibus Græcorum, quàm ceteri Græci priuatim pro suis ipso-

PRO CTEPHONTE.

59

ipforum contulissent. Videbam etiam Philippū, quo cum de imperio principatūque decertaremus, oculo effosso, humero fracto, manu crurēque oblaeso, tamen quancunque partē fortuna obtulisset, eā ultro negligentem, ut uitam in posterū cū dignitate & gloria degeret. Atqui hoc nemo ausit confirmare, illum qui Pellæ educatus fuisset, in oppido tum ignobili ac perparuo, tanta animi magnitudine debuisse esse, ut ad omnium Græcorum principatum aspiraret, sibi que hoc in animum induceret. Vos autem qui essetis Athenienses, & qui quotidie in scriptis spectaculisque omnibus uirtutis maiorum uestrorum monumenta intueremini, tāta inertia fuisse, ut Philippo libertatem Græcorum ultro summāque uolūtate proderetis. Hoc, inquam, nemo dicat. Vnum igitur restabat illud, omnibus quæ ille contra uos per iniuriā faceret, obsistere. Hoc & uos ab initio iure optimo ac pro dignitate fecistis, & ego quoad magistratus gessi, censere ac decernere non destitui. Sed quid tandem mihi faciundum fuit? Iam enim de te quæro. Cætera prætereo, Amphipolim, Pydnā, Potidæam, Halonesum. Hæc in quā omnia præmitto. Serrhium uerò & Doriscum, direptionemque Peparethinam ceteraque eiusdem generis, quæ ciuitati per iniuriam erepta sunt, ne si sint quidem scio: quanquam tu, cum hæc commemorarem, hos à me in odium inuidiamque adductos esse dixisti, cum ista Eubuli, Aristopho-

Q. iij.

DEMOSTHENIS ORATIO

tis & Diopithis decreta sint, nō mea: Horum, inquam, nihil nunc dico. Hoc dico, cū ille Eubœā subigeret, arcem Atticę oppugnaret, Megaros attereret, cum Oreum occuparet, Porthmum euerteret, cū Orei Philistidē, Eretrię Clitarchum, tyrannos constitueret, cum Hellespontum in suum imperium ditionēque subiūgeret, Byfantium obsideret: Græcas urbes alias euerteret, in alias exules reduceret: hæc inquam omnia cum faceret, utrum contra ius & fœdus faciebat, pacēque uiolabat, an non? Et utrum aliquem exoriri oportuit Græcorum, qui ista prohiberet, ac fieri non fineret, nec ne? Si non oportuit, Græciāque uiuis & stantibus Atheniensibus, Mysorum illa quæ prouerbio trita est, direptio uideri debuit: inconsiderate feci, qui hoc cēsuērim, temerē autem ciuitas, quæ mihi assensā sit: omnia uerō scelera & peccata quę cōmissa sunt, sint mea. Sin oportuit, quem tandem populo Athenien. digniorem hac laude nominare possumus? Hęc ego tū & in Repetiti, & illi à quo omneis homines in seruitutem abduci cernebam, restiti: semper prædixi ac docui non esse hæc Philippo condonāda omnia. Enim uerō Aeschines, fœdus ille cum classem cepit, uiolauit, non ciuitas. Profer decreta ipsa Philippique epistolam, atque ea recita. His enim penitus cognitis & consideratis, planum fiet quod quisque fecerit. Recita. **DECRETVM.** Neocle Archonte mense Sextili, cōcione extra ordinem cōuocata

PRO CTESIPHONTE. 60

uocata ab imperatoribus, Eubulus Mnesitheci filius censuit, quoniam imperatores in concione retulerunt, Leodamantem Nauarchum & uiginti nauigia, quę cum illo in Hellespontum frumētū conuehendi causa missa erant, ab Amynta Philippi imperatore in Macedoniam abducta esse, atque ab illo asseruari, procurandum esse Prytanibus atque imperatoribus, ut senatus cōuocetur, legati que ad Philippū creentur, qui cum eo agāt, ut nauarchum, nauigia, milites remittat. Ac si imprudens hæc Amyntas fecerit, id in illum nō fore criminofum: sin eos aliquid sceleris contra mandata molientes ceperit, Atheniēses uisuros, & supplicium sumpturos pro iniuriæ atrocitate. Si horum neutrum sit, priuatimque ac propriē iniquē, fecerint, aut qui misit, aut qui missus est, etiam hoc indicandum esse, ut populus re comperta, quid faciendum sit deliberet. Hoc quidem decretū non ego feci, sed Eubulus: quod autem deinceps factum est, Aristophon, deinde Hegesippus, post iterum Aristophon, tum Philocrates, tum Cephisophon, ceterique omnes, ego uerō de his nullum. Recita decretum. **DECRETVM.** Nicocle Archonte pridie calendas Septemb. de Senatus sententia Prytanes & imperatores dixerunt, cum de iis quæ in concione acta erāt, retulissent, placere populo legatos creari mittique ad Philippū de repetunda, classe eis que mandata dari concionisque decreta. Hi autem creati,

DEMOSTHENIS ORATIO

Cephisiphon Cleonis F. Anaphlystius, Democritus Demophontis F. Anagyrasius, Polycritus Apemanti F. Corhocides, cum Hippothoontinatribus præsset, Aristophon Colytteus Proedrus dixit. Iam ut ego hæc decreta doceo, sic tu doce Aeschines, quo ego decreto facto, belli causa fui. Sed non potes. Si enim posses, nihil hoc tempore prius fecisses. Atqui ne Philippus quidem de ceteris grauer querens, de me quicquam quod ad bellum attinet, dixit unquam. Sed recita eius epistolam. EPISTOLA PHILIPPI. Philippus Macedonũ rex S. P. Q. A. Sal. Egerunt mecum Cephisiphon, Democritus, & Polycritus legati uestri de classe uestra remittenda, cuius Laomedon præfectus fuit. Mihi quidem primum omnium, in magnum stultitiæ crimen incursum uidemini. Deinde ignorare me arbitramini, hanc classem uestram, specie quidem ad frumētum ex Hellesponto in Lēnum conuehendũ missam esse, re autem uera ad ferendam opem Selymbrianis, quos obsedi, cum in fœdere communis amicitie nostræ non sint comprehensi? Atque hæc præscripta sunt præfecto classis, sine populi Atheniē. auctoritate, à quibusdam magistratibus, aliisq; qui sunt priuati illi quidē, sed qui uolunt pop. pro illa amicitia, quæ nunc mihi cū eo est, bellũ rursus suscipere: aut potius gloriæ cupiditate ducti hoc malũ sequi, quā Selymbrianis auxiliũ ferre, sibiq; hoc tale utilitati fore existimant. Ego autem hoc
nec

PRO CTESIPHONTE. 60

nec uobis, nec mihi utile esse iudico. Quapropter & nunc abductam ad nos classem uobis remitto, & in posterum, si decreuistis non permittere præfectis uestris Remp. stultè gubernare, sed hoc in illis reprehendere ac improbare, ego quoque pacem omni ratione seruabo. Valete. Hic nusquā Demosthenē nominat, neque in me causam ullā criminēque confert. Cur ergo cū ceteros sua sponte nominasset, rerum à me gestarum nullam fecit mentionem? Quia mei commemoratio, memoriam illius iniuriarum scelerũq; retulisset. Ego enim & ea tenebam, & illis resistebam. Nam ut primum Pelopóneso uisus est imminere, illuc primum legationem mittendam censui: deinde cū Eubœos attentaret, in Eubœam, tum Oreũ, & Eretriam non iam legationem, sed exercitum, cū essent in illis oppidis tyranni ab illo constituti: post uerò omnes classes misi quibus & Chersonesus & Byfantium, & socij omnes liberati seruatiq; sunt. Quæ res, uiri Athenienses, & uobis summā laudem, incredibilem gloriā, immortales honores, pulcherrimas coronas, plurimas gratias corũ de quibus benè meriti eratis, pepererunt: & corũ qui à Philippo iniuria afficiebatur, iis quidē qui uestram auctoritatē sequebantur, salutē attulerunt: qui autē eam contempserant ac pro nihilo putauerant, ij tūc & quæ sæpe ipsis prædixissetis intellexerunt, & uos non solum amicos sibi, uerumetiam sapientes atque diuinos iudicaue-
R

DE MOSTHENIS ORATIO

runt. Illis enim ea omnia acciderunt, quæ prædixeratis. Atqui magnam uim pecuniæ Philistidæ, ut Oreum teneret, magnam Clitarchum ut Eretriam, magnam Philippum ipsum ut hæc infide & ditione ipsius essent, nec cætera in eo culpantur, nec esset qui eorum quæ contra ius faceret, rationem ullam duceret, daturum fuisse: & nemo ignorat, & tu, Aeschines, minimè ex omnibus. Et enim qui huc à Clitarcho & Philistide tū legati mittebatur, domi tuæ, Aeschines, diuersabantur, eorūque hospes eras: quos hæc urbs ut hostes & iniqua nec utilia postulantes infecta re spreuerat, autem erant amici tui. Nō igitur horū quicquā factū est, homo maledicentissime, qui ais me tacere cū accepi, cū consumpsi & abliguriui, uociferari. At tua alia ratio est. Vociferaris enim cū habes, defines autem nunquam, nisi tibi hi tales homines hodie inusta macula modum statuunt. Me ergo, uiri Athenienses, cū pro his rebus tum corona donauissetis, cū Aristonicus decretum in ea uerba fecisset, in quæ paulò antè Ctesiphon, cū ea donatio in theatro facta esset, cū deniq; præconis etiam uoce iā fiat: nec tum intercessit aut contradixit Aeschines cum interesset, nec cum qui auctor esset, reprehendit. Recita decretum.

DECRETVM. Charonida Hegemonis F. Archonte, vii. Cal. Februarias, cū tribus Leontina præfesset, Aristonicus Phrearrus censuit: cū Demosthenes Demosthenis F. Parnicus multis magnisque

PRO CTESIPHONTE. 62

gnisque in rebus P. A. usui fuerit, ac præbuerit, multosque socios & antea & hoc tempore decretis suis iuuerit, quadamque Eubææ oppida liberarit, & beneuolentiam semper habuerit erga P. A. uerbūque ac re & de Atheniensibus & de ceteris Græcis quantum potest benè mereatur, placere S. P. Q. A. laudari Demosthenē Demosthenis F. Parnicum, donarique aurea corona, eaque donationē fieri in theatro tragædiis nouis Liberi patris, prædicationem autem coronæ curæ esse tribui quæ præesset, eique qui certamen proponeret. Dixit Aristonicus Phrearrus. Num igitur quis est uestrum, Iudices, qui ex hoc decreto uel maculam & ignominiam, uel calamitatem, uel etiam flagitium aliquod à Rep. susceptum esse recordetur? quæ iste omnia, si corona donaret, securura dicebat. Atqui cum recentes sunt res, notæque omnibus, si præclare gesta sint, laude & honore: sin aliter, pœna ac supplicio dignæ iudicantur. Quapropter illo ego tempore non dedecus aut ignominiam, sed laudem ex iis rebus meis gloriamque uideor consecutus. Itaque ab initio ad id tempus cum hæc gesta sunt, me P. A. optimè semper de se meritum omnium assensu iudicauit: quod sententia mea in Senatu ualuisse, per scriptaque essent à me decreta, quibus & Reip. & mihi & uobis omnibus coronæ partæ essent, uosque sacra diis immortalibus, quasi ea salutaria uiderentur, supplicationesque decreuissetis. Postea

R ij

DE MOSTHENIS ORATIO

igitur quam Philippus ex Euboea, armis uestris, consilio autem decretisque, disrumpantur licet quidam istorum, meis expulsus est, coepit altera contra uestram Rempub. molem arcemque comparare. Cum enim nos prater ceteras gentes uti frumento aduecto cerneret, eo consilio, ut rei frumentariae ad se transferenda redigeret potestate, uenit in Thraciam, Byfantiosque socios suos, primum ut bellum secum una aduersus uos gereret rogauit: deinde cum illi recusarent, dicerentque id quod erat, se non in has res & his conditionibus societatem cum illo fecisse, ipse congestis aggeribus ualloque circumdato, Byfantium obsedit. Hic non quaero, id quod omnes sciunt, quid haec cum fierent, faciundum uobis fuerit. Hoc quaero, quis tum Byfantis opem tulerit, eosque omni periculo ac metu liberarit: quis illis temporibus Hellespontum, ne a nostro imperio deficeret, prohibuerit: Vos, uiri Athenienses, cum uos dico, ciuitatem dico. Quis uero consilia, quis decreta, quis facta sua, quis denique totum se ad Reip. salutem contulerat? Ego. Haec uero quantae utilitati omnibus fuerint, non est necesse demonstrare uerbis: cum re ipsa experti sitis. Bellum enim illud prater quam gloriam & laudem uobis attulit singularem, etiam copiam secum frugum, ubertatemque rerum omnium maiorem inuexit, quam nunc pax, quam isti spe quadam freti, amplexantur, efficere possunt. Quae eos spes ut fallat precor, diique faxint

PRO CTESIPHONTE. 62

faxint, ut & quae uos qui optima spectatis, ab ipsis precamini, eorum pars nulla ad istos perueniat, & quae illi sibi proposuerunt, uos nulla ex parte comprobasse uideamini. Sed recita Byfantiorum Perinthiorumque coronas, quas pro his rebus gestis ciuitati decreuerunt. **DECRETVM BYSANTIORVM.** Hieromnemone Bosphori, Damagetus in Teelia censuit de Senatus sententia, cum populus Atheniensis superioribus temporibus beneuolentiam semper habuerit erga Byfantios & Perinthios socios atque cognatos, multaque ac magna hoc tempore praebuerit, cum Philippus Macedonum rex infesto exercitu in agrum urbemque uenit, ut Byfantios & Perinthios deleteret, agrumque incenderet atque uastaret, missis auxilio nauibus centum & uiginti, frumento, telis, & armatis militibus, nos e magnis periculis eripuerit, restitueritque auitam Remp. leges & sepulchra placere pop. Byfantiorum & Perinthiorum dari Atheniensibus ius connubij, ciuitatem, possessiones, locum praecipuum confessus in certaminibus & ludis in omni Senatu & populo, iuxta eos qui sacris praerunt: iis qui incole re uolent ciuitatem, uacationem dari omnium munerum: statui statuas treis sedecim cubitorum in Bosphoro: corona donari P. A. a Byfantiis & Perinthiis: mitti etiam dona ad publicos Graeciae conuentus & coetus, Isthmia, Nemea, Olympia & Pythia: praedicari coronam, qua a nobis P. A. do-

R iij

DEMOSTHENIS ORATIO

netur, ut sciant Græci omnes Atheniensium uirtutem, & Byfantiorum Perinthiorumque gratā uoluntatem. Commemora etiam coronas, quas Cherrhonenſes miſerunt. **DECRETVM** Cherrhonenſium. Cherrhonenſes ij qui Seſtum, Eleuntium, Madytum & Alopeconneſum incolunt, Senatū P. Q. A. aurea corona talentorū ſexaginta donāt, Gratiſque ac P. A. aram conſecrant, q̃ Cherrhonenſes maximis omniū bonis affecerint, cū eos à Philippi ſeruitute liberarunt, eiſq; patriam, leges, libertatem, & templa reddiderunt, & conſequentibus temporibus non deſinent beneficia conferre. Hæc communi S. C. decreuerunt. Ergo non ſolū Cherrhonenſum & Byſantium ſeruauerūt, aut prohibuerunt ne tum Hellespontus ſub Philippi imperium ſubiungeretur, aut ex his rebus honorē Reip. pepererūt ſuſceptæ mæ rationes, & quę in Rep. geſſi: uerū etiam omnibus hominibus & ciuitatis uirtutē declararūt, & Philippi ſcelus. Atque is quidem cū Byſantium amicus ſociuſque eſſet, eos omnibus ſpectantibus obſedit: quo quid turpius flagitiuſq; eſſe poteſt? Vos autem, qui plurimis iuſtiſſimiq; de cauſis conqueri de illis, quod ingrati in uos ſuperioribus temporibus extiſſent, meritò poteratis, non modò nō recordari iniurias, aut negligere ac contemnere eos qui uos offendiſſent, uifi eſtis, ſed etiam ſeruare & liberare. Quibus uos rebus gloriam ab omnibus mortalibus, & amicitias, & honorem

PRO CTESIPHONTE. 64

honorem eſtis conſecuti. Atque etiam omnes ſciunt à uobis multos, qui in Rep. uerſati ſunt, coronis eſſe donatos. Cuius uerò, auctoris publici cōſilij dico & oratoris, opera & cōſiliis niſi meis, huic urbi coronæ miſſæ ſint, dici non poteſt. Atq; hic ego, ut maledicta, quæ in Eubæos & Byſantios iecit, quo uos in memoriam rediretis, ſi quid in uos grauius conſuluſſent, calumnias eſſe doceam, nō ob eam cauſam ſolū, quod falſa ſunt, (nam hoc uos omnes ſcire arbitror) ſed quod ſi maximè uera ſint, tamē rebus, ita ut decreui, ſtādum fuit: unū atque alterū factum illuſtr ecorū, quæ noſtra memoria in Rep. geſta ſunt, breuiter exponā. Nā & ſinguli priuatim, & omnes publicē debēt conari ſemper ad pulcherrimum quodque facinus, quod extet in uita, reliquorū omniū rationē dirigere. Cum Lacedæmonij, uiri Athenienſes, terra marique dominarentur, & circum Atticam per legatos & præſidia omnia tenerent, Eubæam, Tanagram, Bæotiam totam, Megarā, Aeginam, Cleonas ac cæteras inſulas omnes, tū inquam, cum nec claſſem haberet hæc urbs, nec muris cincta eſſet: Haliartum uos primū: dein de, nec multò poſt, Corinthum acceſſiſtis. Cūmq; Athenienſes qui tum erant, Thebanis & Corinthiis multas iniurias quæ bello Deelico factæ fuiſſent, commemorare poſſent, non tamen ipſi hoc fecerunt, nec prope erant, ut facerent. Et quāquam urunq; horum, Aechines, nec pro bene

DEMOSTHENIS ORATIO

meritis faciebāt, nec periculo carere uidebant, tamen eos qui ad opem fidemque suam confugerent, minimè repudiabant, uerum se pro dignitate ac honore in discrimē offerre cupiebāt. In quo rectè & præclarè censuerunt. Nam finis quidem uitæ omnibus hominibus est constituta mors, etiam si quis se ipse in domum clam cōclusus seruet atque tueatur: sed boni spe bona proposita res omnes præclaras semper aggredi debēt: quicquid autem Deus dederit, id fortiter ferre. Hæc faciebāt maiores nostri, hæc maiores natu è uobis, qui Lacedæmonios, non amicos, nō de uobis bene meritos, sed qui multas & graues Reip. iniurias fecerant, cum Thebani post uictoriam Leuſtricam conarentur delere, prohibuistis, non potentia & gloria Thebanorum, in qua tum erant, deterriti: nec in eo reputantes, pro quàm bene meritis uos in discrimen obiiiceretis. Itaque his uos rebus facile Græcis omnibus declarastis, uos si quauis in re quis offenderit, iram ad alias res solitos referuare: si quod autē eiusmodi periculū, in quo salus ac libertas eius agatur, incidat, tum uos nec iniurias recordaturos esse, nec rationē earum ullā habituros. Neq; in his solū rebus ita animati fuistis, sed rursus Thebanos Eubœam in suam potestatē redigere non estis passi, neq; iniurias, quas à Themisone ac Theodoro ad Oropum acceperatis, recordati estis, sed eis etiā opem & auxilium tulistis: quo primū tempore, triremiū præfecti uoluntarij

PRO CTESIPHONTE. 65

luntarij in hac urbe: ex quibus unus fui, instituti sunt. Sed de his nondū institui dicere. Atqui uos cum in eo etiam quod insulam seruastis, præclarè fecistis, tum multò etiam præclariùs, quod cum in uestram potestatem uenissent & ciues & urbes ipsæ, tamen ea omnia iure iis ipsis, qui uos iniuriis affecissent, reddidistis, cum earum iniuriarum, quas acceperatis, in iis quæ uobis permessa erant, rationem nullam habuissetis. Innumerabilia alia quæ commemorare possum, prætereo: pugnas nauales prætermitto, copias terrestres relinquo, de expeditionibus quæ & antea & nostra memoria susceptæ sunt, nihil dico: quæ omnia hæc urbs pro libertate ac salute cæterorum Græcorum & suscepit & gessit. Hoc nūc quæro, qui cum semper hæc urbem pro cōmodis aliorū paratā dimicare uidissem, quid tandē tum cū ipsius quodā modo cōmoda deliberationibus cōsiliisq; agerentur, aut iubere, aut ei faciendum censere & consulere debui? Iram, credo, in eos retinendam esse, qui conseruari & periculis liberari uolebant: & rationem incūdā, qua commoda omnia amitteremus? At me, si uerbo tantum uni alicui ex ornamentis urbis huius labem aspergere conatus essem, quis non iure ac meritò interemisset? Id enim uos quidem certè nunquā certò scio, re fecissetis. Etenim si illud ipsum in animū induxissetis, quid tandem prohiberet? An non licebat? Num præstò isti erant, qui suaderent? Ad

DEMOSTHENIS ORATIO

illa igitur redeo, quæ postea in Repub. gessi, ex quibus uos quid maximè à Repub. foret, considerate. Ego, uiri Athenienses, cum rem uestram naualem dissolui ac concidere cernerem, & locupletes quidè propter exiguos sumptus immunes factos esse, mediocres autem & tenues sua omnia in hoc negotium profundere, quibus de causis occasionibus rerum gerendarum Respub. destitueretur: legè tuli, qua & locupletes, id quod officij ratio postulabat, facere coëgi, & pauperes illo tam iniquo onere liberaui, & perfeci id quod utilissimum Reipub. erat, ut opportunè apparatus fierent. Cùmque apud uos hac uiolatarum legum actione accusatus essem, facile eo iudicio sum liberatus, cùm accusator quintam partem sententiarum non tulisset. Quid uerò censetis uoluisse præfectos classium secundos & tertios dare pecuniæ, ut, primùm ac maximè ne hanc legem ferre: sin minus, at certè ut promulgationem eius differri paterer? Tantum, Iudices, quantum apud uos proferre non ausim. Atque hoc illi non sine causa facerent. Nam cùm leges quidem superiores permitteret, ut unà senideni hoc onus sustineret: ipsi nihil, aut parum conferebant, tenues opprimebant. Mea autem lege perfectum est, ut ex censu describerentur: atque ita trierarchus duarum exitit, qui antea unius sextus decimus collator fuisset. Neq; enim trierarchos se antea, sed collatores dicebant. Quapropter ut hæc ipsa tollerentur, neque

PRO CTESIPHONTE. 66

que ipsi quod officij & æquitatis ratio poscebat, cogherentur facere, nihil non dedissent. Recita primum decretum illud, ex quo ueni ad iudicium, deinde eos census, qui & ex priore lege, & ex mea factæ sunt. Recita. **DECRETVM.** Polycle Archonte, xvij. Calend. Septemb. cùm tribus Hippothoëtina præfesset, Demosthenes Demosthenis F. Pæranicus legem tulit trierarchicam superioris loco, ex qua collationes trierarchorum erant, eaque Senatus & populus approbavit. Patrocles autem Phlyensis Demosthenem uiolatarum legum accusauit: quo in iudicio cùm quintam partem suffragiorum non tulisset, quingentas drachmas reddidit. Recita etiam præclarum illum catalogum. **CENSVS.** Præfecti triremium accersuntur in triremes una sedecim ex iis collatoribus, qui in classes descripti sint, à quinque & uiginti annis ad quadraginta: parésque sumptus suppeditant. Confer nunc cum hac, descriptionem mea lege factam. **CENSVS.** Præfecti triremium creator ex censu pro facultatibus decem talentorum. Quod si maiores censæ fuerint pecuniarum copia, pro portione ad tria nauigia, & scapha munus esto. Quibus minores decem talentis facultates erunt, ij ad decem talentorum collationem adiunguntur. Parum ne uobis tenuibus profuisse uideor? an paruam locupletes pecuniam, ut ne ad hanc rationem descenderent, daturi uidentur fuisset? Itaque non hoc iam solo nomine quod hæc non

DEMOSTHENIS ORATIO

prodidi, aut in iudiciū adductus, absolutus sum, gloriari soleo: sed hoc etiam, quod utilem uobis ut res ipsa declarauit, legem tuli. Nam cum classe in bellis omnibus mea lege plurimum usi simus, tum præfectus ad uos nemo postulationem, quod iniquè premeretur, unquā attulit: nemo in Munychia desedit: nemo à præfectis classium in uinacula coniectus est: nunquam hæc ciuitas triremē foris à classe desertam amisit, aut relicta est aliqua quæ sequi non posset. Atqui superioribus legibus hæc fiebāt omnia, quæ tenuibus causa erāt, cur tantum onus ferre non possent: sic multa incommoda sequebantur. At cum ego munus à tenuioribus ad locupletiores transtuli, rectè & ordine postea facta sunt omnia. Atque ego hac etiā de causa meritò laudibus ornādus sum, quod res suscepi eiusmodi, quæ pariter & gloriam Reip. & honorem & opes attulerunt. Nihil enim à me per inuidiam, nihil immoderatè, nihil inconsideratè, nihil abiectè, nihil denique Republica indignum gestum est. Hunc igitur animum ad res & quæ ad hanc urbem, & quæ ad Græcos omnes pertinebant, attuli. Neque enim aut in Republica plus apud me gratia locupletum ualuit, quàm plebis iura & auxilia: aut in gerendis rebus quæ Græcorum erant propriæ, Philippi largitiones & hospitium commodis Græcorum antetuli. Iā sequi puto, ut de præconio ac de rationibus dicendum esse uideatur. Satis enim opinor esse perspi-

PRO CTESIPHONTE. 67

perspicuum ex superiore oratione, me & optimè de Rep. meritum esse, & eam charam habuisse, & paratum esse benè de ea mereri. Quanquam res maximas atque clarissimas quas gessi prætermittō, primū quod iam mihi de re quæ in iudiciū adducta est, id est, de crimine uiolatarum legum dicendum putem: deinde quod etiam si nihil de reliquis rebus à me gestis dixerō, tamen eorum uos mihi testes & cōscios esse arbitrer. Ac ea quidem quæ iste omnem in partem, sursum ac deorsum se uersans, de legibus quæ aliis iam latis contrariæ sunt, dixit, ea neque uos opinor, intellexistis, neque ego magna ex parte intelligere potui. Ego uerò in præsidiorum æquitate exponendis locis rectam uiam sequar. Tantum enim ab eo absūm, ut id, quod modò pluribus iste locis criminabatur & statuebat, negem me rationibus referendis teneri, ut quin omnium quæ per omne uitæ tēpus administrarim & in Repub. uestra gesserim, rationem referā, minimè recusēm. Quæ tamē de meo pop. Athen. erogauī, eorum e quidem neque me, (audis Aeschines?) neque quenquam alium rationem referre dico oportere, neque quenquam nouem uiroꝝ. Quæ est enim lex tam iniqua, tamque inhumana & crudelis, ut eum qui aliquid de copiis suis largiatur, & qui re homine dignam fecerit & liberali, non solum omni gratia fructūque spoliēt, sed calumniatorum etiam inuidiæ dedat, rationibusque referēdis eo-

DEMOSTHENIS ORATIO

rum quæ dederit, alliget? Certè nulla. Quòd si iste defendat esse, doceat: ego concedam ac silebo. Nò est ita, uiri Athenienses, sed iste calumniatur, me, cū ararij spectaculorū præfectus essem, pecunias dedisse. Eū enim, inquit, laudauit rationibus non relatis Senatus. Non ob eas res, Calumniator, quarum rationibus referendis tenerer, sed quas dedissem. At enim curator muris reficiendis tu fuisti. Sum etiam hac de causa, uere ac iure laudatus, q̃ expensum remisi, nec tuli. Expensi enim tabulæ & rationes, & eos qui eas considerant, requirunt: gratia autem ac laude dignissima est donatio. Itaque hæc de me hic scripsit. Atque hæc ita esse, eaque non solum legibus, uerumetiam ingeniis animisque uestris definita esse, ego facillè multis rationibus docebo. Primum enim Nauficles sæpe cum esset Imperator, q̃ de suo aliquid erogasset, corona à uobis donatus est. Deinde & Diotimus & Charidemus cū clypeos dedissent, coronis donati sunt. Secundum hos Neoptolemo, cū multis rebus præfectus fuisset, pro iis quæ largitus esset, habitus est honos. Nam esset miserū id ipsum profectò, si quòd magistratū gerat quispiam, aut sua ei in salutem Reip. conferre non licebit: aut si conferat, in beneficij parte eorum quæ contulit rationem referre cogatur. Atque ut hæc ita esse perspicere possitis, audite decreta ipsa quæ de his facta sunt. **DECRETVM.** Demonicus Phlyësis Archon, vii. Cal. Septemb. de Senatus populiq; senten-

PRO CTESIPHONTE. 68

sententia, Callias Phrearius censuit placere Senatui P. Q. A. Nauficleā præfectum militum corona donari, propterea quòd cū in Imbro essent milites Athenien. ad duo milia, iique ferrent iis qui insulam Atheniensium incolerent, auxilium & opem, nec posset per tempestatem Phialon, is qui Quæstor creatus esset, eò nauigare, & stipendium dare militibus: ipse de suo dedisset, nec expensum id populo tulisset: eamque donationem præconis uoce Liberi patris tragædis nouis fieri. **DECRETVM.** Prytanibus de S. sententia dictis, Callias Phrearius censuit, cū Charidemus præfectus armamentario missus Salaminā, & Diotimus præfectus equitum in pugna ad flumen cū nonnulli milites ab hostibus spoliati essent, de suo iuuenes octingentis scutis armauerint, placere S. P. Q. A. Charidemum & Diotimum corona aurea donari, eamque donationē præconis uoce magnis Quinquatribus in gymnico certamine, & Dionysijs tragædis nouis fieri: præconium autē curæ esse Thesmothetis, Prytanibus præfectisq; ludorum. Horū cū unusquisque Aeschines, eorū quæ in magistratu gessit, nō eorū pro quibus corona donatus est, rationē referre debeat: neq; ego debeo, præsertim cū quod in aliis ius ualuit, idē in me in eadem causa ualere debeat. Dedi: mihi pro his honos habitus est, quòd eorum quæ donauit, rationem referre non cogar aut debeā. Magistratum gessi. Eorum etiam quæ in eo gessi ra-

DEMOSTHENIS ORATIO

tionem retuli, non eorum certè quæ dedi. At magistratum malè & improbè gessi. Quin hoc tu mihi crimen tum obiecisti, cum præfecti rationum rationem à me repoposcerunt? Sed ut hoc, uiri Athenienses, intelligatis, me istius etiam testimonio ob eas res, quarum rationem referre mihi nimè deberem, donatū esse corona, audite quæso decretum illud, quod de me factum est. Iis enim cognitis, quæ in S. C. non reprehendit, ea quæ in iudicium uocauit, accusatoriè criminari uidebitur. Recita. **DECRETVM.** Euthycle Archonte, x. Cal. Nouēbres, cum tribus Oeneidina præesset, Ctesiphon Leosthenis F. Anaphlystius censuit, cum Demosthenes Demosthenis F. Præanicus curator reficiendis muris fuerit, in còque munere ad id opus tria talenta, quæ de suo impèderat, populo dederit, & publicæ pecuniæ præfectus creatus centum libras ad sacrificia, iis qui ex omnibus tribubus sacra procurabāt largitus sit: placere S. P. Q. A. Demosthenē Demosthenis F. Præanicum laudari uirtutis ergò, & beneuolentiæ quæ semper erga populum Atheniensem habuerit, aureaq; corona donari, eamq; donationē in theatro Dionysiis tragædis nouis præconis uoce fieri, eamque prædicationē præfecto ludorū curæ esse. Hæc sunt quæ donauit, quorū tu nihil cum reprehēdas, reprehendis tamen quæ mihi Senatus pro iis tribuēda iudicauit. Itā ne uerò tu cum statuas & facere, ea quæ dantur accipere licere, idem tamen liberali-

PRO CTESIPHONTE. 69

liberalitati gratiam referre culpabis non licere? Hic de uobis, uiri Athenienses, quaero, si quis perditus, deorum hostis, & inuidiæ facibus inflammatus possit esse, is per deos immortales, qualis tandē esset? Nōne huius similis? Verū, ut dicā aliquando de ipsa donatione, utrum fieri in theatro nec ne debeat, mitto innumerabiles iam factas: non dico me sæpe antea donatum esse. Hoc dico, per deos immortales, Aeschines, tam ne es amens, tam excors, ut cogitando recordari non possis, coronam ei qui donetur, ubicunque fiat donatio, asferre eandem gloriam solere? in eo uerò quod in theatro fiat, magis existimationi eorū qui donent laudique seruii? præsertim cum omnes qui audierint, ad bene de Rep. merendum excitentur, eosq; magis qui præmiis affecerint, quàm qui affectus sit, laudare uideantur? Itaque lege hoc sanxit hæc ciuitas. Recita hanc legē. **L. E. X.** Quosunque aliqui populares corona donent, donationes faciunto in sua quisque curia, nisi si quos S. P. Q. A. corona donauerit. Has uerò fas est in theatro Dionysiis fieri. Audis Aeschines, aperte ac planè iubentē legem, nisi à pop. aut Senatu aliqui corona donentur? eos porro præconis uoce laudato. Quid ergo calumniaris? Quid uerba fingis? quin te elleboro purgas? Non te pudet Aeschines, aliū nullius in delicti, sed inuidiæ crimen uocare? & leges alias commutare, aliarū partes tollere ac tacere, quas totas recitari his præser-

T

DEMOSTHENIS ORATIO

tim qui se in ferendis sententiis à legibus non discessuros iurarunt, oportuit? Et tu cum sis eiusmodi, tamē præscribis quæ in populari esse oporteat, non secus ac si statuam ex syngrapha faciendam locaueris, quæ deinde à redemptore sine iis quæ ex syngrapha conuenerāt, afferatur: aut ex oratione, nō ex moribus & uita popularem spectari putes oportere, & uociferando tanquam ex plauistro quæ dici nefas est, nominibus uteris, quæ in te tuoque genere, non in me insunt omnia. Equidē hoc, uiri Athenienses, inter maledictionem & accusationem interesse arbitror, quod accusatio criminibus quibus pœnæ à legibus constitutæ sunt, tota nititur: maledictio autem conuicia & contumelias habet, quas inimici pro suo ipsorum studio inter se iaciunt. Atque idem ego hoc statuo, Athe. maiores nostros hæc loca publica ædificasse, nō ut uos in ea è uestris domiciliis cōueniētes, turpiter maledicta alij in alios iaceremus, sed ut si quis aliquid cōtra Rempublicam impiē fecisset, eum conuinceremus. Hoc Aeschines cum sciret, conuiciator in me, quā accusator esse maluit. Quo etiam loco nefas sit illum iniquiore conditione discedere. Ac iam ad illa ueniā, si antē hoc unū de ipso quaesiro. Vtrū Aeschines, inimicū te meum aliquis, an Reipublicæ possit dicere? Scilicet meum. Itā ne uerō tu cum in me ut legibus animaduertetur, si quid cōmissem, efficere poteris, hoc in me nomine rationum non relatarū, actioni-

PRO CTESIPHONTE. 70

actionibus aliisque iudiciis neglexisti: nunc demum cum legibus, tempore, præiudicio absolutus sum, quod sæpe antea de his omnibus in iudicium uocatus, nunquam tamen ullo scelere conuictus sim: nunc inquam, cum necesse est partem aliquā huius gloriæ ad Rēp. peruenire, in me tantē incurris? Videto, ne cū his talibus uiris re uera sis, inimicum te mihi esse fingas. Iam igitur quoniam religiosa illa sentētia omnibus & equa probata est, mihi de ipso, etsi abhorreo à maledicendi libidine natura: tamen quia prouocauit, quædam & maximē necessaria pro multis & cōmentitiis dicenda sunt: aperiendūque est & qui uir sit & unde ortus, qui tam libenter initium maledicendi faciat, ac uerba quædam exagitet, cum præsertim talia quædam quæ moderatissimus quisque loqui uereatur, dixerit. Etenim si Aeacus aut Rhadamāthus, aut Minos accusaret, nō homo petulātissimus, nō ueterator fori, nō perditus scriba: nō cū puto eiusmodi uerbis usurū fuisse, neque tā grauib. abundaturū, quā iste abundauit, qui quasi in tragœdia exclamaret, ô terra, sol, uirtus, permultaque eiusdem generis dixit. Ac deinde prudentiam atque honestatem qua turpia ab honestis separatur, appellauit: profectō enim hæc ab eo cum diceret, audistis. Sed in te ô scelus, aut in tuis, ut uirtutis sit aliqua particula? ut honesta à turpibus internoscas? Vnde aut quo merito tuo haberes? Qui uerō tibi honestatis nomen usur-

DEMOSTHENIS ORATIO

pare liceat? qua nemo eorū qui uerē prādicti sunt, non solūm de se ipse tale aliquid unquam prādicaret, uerum etiam ipse alio dicēte, pudore quodam afficeretur ex sua laude. Qui uerō ab ea ut tu relictī sunt, & tamen hoc sibi sumunt prae socordia, molestiam auditoribus, cum de se dicūt, afferunt, non oratione sua id assequuntur, ut tales esse uideantur. Equidem, Aeschines, cum mihi quid de te ac de tuis sit dicendū, non desit, tamen quid primum dicam non habeo. Vtrūm ne quemadmodum Tromes pater tuus apud Elpīam, quo is tempore ad Thesei docebat, nexus seruiert? an quemadmodū te mater in porticu Clesio ad fornicem Calamitis heroīs, cum noua cōiugia quotidie iniret, pulchram statuam & actorem praeclarum tertiarum extulerit? an uerō quemadmodū eam Phormio tibicen nauticus Dionis Phrearrij seruus, sero ab isto praeclaro quāstu abduxerit? Sed uereor, proh sancte Iupiter, ceterique dij immortales, ne cūm ea dixerō, quā te audire deceat, me indignum quippiam dixisse uidear. Quapropter hac iam prae-termittā, & ab iis quā gessit initium sumam. Neque enim fuerunt obscura, aut uulgaria, sed eiusmodi, ut ea omnes execrentur. Sero enim aliquando, & quid dico sero? imō uerō heri ac planē paulō antē, simul & Atheniensis & orator factus est, patrēque duabus adiectis syllabis, pro Tromete Atrometū fecit: matri uerō Glaucorthea nomen amplissimum dedit, quam sciunt

PRO CTESIPHONTE. 71

sciunt omnes Empusam appellatam, quod scilicet & faceret & pateretur omnia. Qua enim ex re alia? Attamē qui beneficio horū ex seruo liber, ex egente locuples sis factus, tamen adēō ingratus, improbūque natura extitisti, ut nō modō his gratiam non habeas, sed Rempub. etiam contra eos precio addicta fide administres. Ac de quibus dubitari potest an Reip. causa dixerit, ea prae-termittam. Quā autem perspicuum est illum cōtra uos pro hostibus fecisse, ea dicam. Quis uestrum Anriphontem cum quem ē ciuitate cieistis, cū Philippo naualia uestra incēsurum se pollicitus esset, in hanc urbem uenisse nescit: quem ego in Pyreō latitantem cum deprehendissem, atque in concione constituissem, scelestus iste uociferando me rem indignam in Rep. atrocēmq; facere, qui afflictos ciues contumeliis afficerem, domosque aliorum sine Senatus sententia irrumperem, facile ut ille liberaretur absoluereturque perfecit. Ac nisi hominem Senatus ex Arcopago re cognita uestroque errore, qui alieno tēpore accidisset, per-specto requisisset, comprehensūque ad uos reduxisset, ille talis homo creptus uobis fuisset, poenas nullas dedisset, & praeclari istius oratoris beneficio emissus fuisset. Illum autem paulō antē uinctum, morte multastis, ut istum etiam oportuit. Itaque idem Senatus cū ea quā iste tum fecerat, comperisset, eum quem uos eodem errore, quo multa in Republica magna ex parte labe-

DEMOSTHENIS ORATIO

factastis, procuratorem templo Deliaco uestris suffragiis delegissetis, postea quàm illum quoque Senatum creauissetis, reique arbitrum fecissetis: statim & eum à sua illa procuratione ut proditorē amouit, & ei rei Hyperidem præfecit. Atque hæc ipse Senatus fecit tum, cum ad aram sententiā ferret, quo quidem tempore nullius scelestus iste sententia subleuatus est. Atque ut hæc ita esse perspicere possitis, audite testes. Cita testes. TESTES. Testimoniū Demostheni dicunt hi, Callias Suniēsis, Zenō Phlyeus, Cleō Phalereus, Demonius Marathonius, se cum populus aliquando Aeschinē procuratorē eorū, quæ ad templū Deliacū pertinebāt, in cōmuni Græciæ cōuētū creauisset, cōmunicato cōsilio iudicasse, Hyperidē digniorem esse qui pro ciuitate diceret, missūmq; esse Hyperidē. Ergo quo tempore Senatus à procuratione illum amouit, & præfecit alterū, eodem etiā tempore & proditorē eum, & hostē uestrum iudicauit. Hoc quidē facinus est istius impudētissimi unū eiusmodi, iis nimirum dissimile, quæ mihi ut probra obiecit. Nunc recognoscite alterum. Etenim quo tempore Philippus Pythonem Bysantium huc unā cum legatis ab omnibus sociis misit, qui huic urbi labem aspergeret, eamque improbè & iniquè fecisse ostenderet: tū ego Pythoni ipsi qui se gloriose iactando multa in uos petulanter diceret, non cessi, aut fugi, sed meo aduētū restiti: nec Reipub. commoda & iura prodidi, sed Philippi

iniu-

PRO CTESIPHONTE. 72

iniurias ita apertè exposui ac patefeci, ut id eius socij consurgentes faterentur. Iste uerò & Pythonis patrociniū suscepit, & multa in hanc ciuitatem testimonia eaque falsa dixit. Neque hoc ei satis fuit, sed postea etiam cum Anaxino speculatore domi Thraſonis in colloquio deprehēsus est. At qui sermonem cum speculatore hostium remotis arbitris confert, is speculator natura hostisque patriæ est iudicandus. Atque ut hoc uerè à me dictum intelligatis, testes producam. Cita testes. TESTES. Celedemus Cleonis F. Hyperides Callæschri F. & Nicomachus Diophanti F. testimonium dicunt Demostheni, & iurarunt apud imperatores, scire se Aeschinē Atrometi F. Cothocidem noctu in Thraſonis aedes conuenire solitum, cōmunicareq; consilia & sermones cum Anaxino, qui speculator Philippi iudicatus est. Hæc testimonia dicta sunt apud Niciam tertio nonas Iunij. Innumerabilia hinc prætereo, quæ de ipso possum dicere. Etenim sic est, ut magna mihi copia sit commemorandi quæ iste illis temporibus fecerit, quibus intellectum est & hostiū commodis ac rationibus inseruisse eum, & mihi restituisse. Sed hæc à uobis non mandantur tenaci diligentique memoriæ, nec satis iusto odio digna iudicantur, uerū praua quadam consuetudine conceditur, ut si quis uelit, cum qui uobis rationibusque uestris consulat, supplantare & calumniari possit, quòd Reip. commodis uoluptatem

DEMOSTHENIS ORATIO

atque fructum quem ex conuiciis capitis, antepōnatis. Itaque facilius ac tutius est semper hostiū rationes sequentem, uenalem fidem habere, quā cum ordinē in Rep. tenere, quem quisque ut cōmodis uestris inferuiat, delegerit. Atq; illud quidem quā indignum est, dii immortales, quod ante bellū Philippo administrum operariumq; se præbuit (quidni enim esset præsertim contra patriam?) uerum concedite si placet, hoc ei, inquam concedite. Cum uerò naues planè ac palām diriperentur, uastaretur Cherrhonesus, in Atticā homo infesto exercitu ueniret: cum res nō iam obscure gereretur, uerū bellum aperte committeretur: tum inquam, quæ quantāque sua opera uestra causa fuerit, docere inuidus iste Iamborū scriptor non potest, neque est Aeschinis ullum pro commodis Reip. aut paulò breuius decretū, aut longius. Quod si contendat esse, nunc demum in meis horis doceat. Sed nullum est. Atqui uideo necesse esse alterutrum, ut aut quod ea quæ tum à me fiebāt, reprehendere non posset, alia præterea non fecerit: aut quod hostium commoda spectaret, iis meliora in medium nulla protulerit. Num igitur ut nihil ipse decreuit, sic nec dixit, tum cū uos maculam & dedecus necesse esset suscipere? Imò uerò ne alteri quidem dicendi potestas erat. Ac cætera quidem quæ iste uobis insciis & ignaris fecit, huic ciuitati tolerabilia fortasse uidebantur. Vñ præterea facinus, Iudices, fecit eiusmodi quod

PROCTESIPHONTE. 73

quod superiora nouo scelere uincat, de quo pluribus uerbis dixit, cū Amphisseorū Locrorū ita decreta exponeret, quasi ueritatē cōmutaturus esset. Verū longè aliter est, nec tu Aeschines, tātum dicendo poteris, ut quā illic maculā ignominiāq; suscepisti, unquam deleas. Sed hīc testor coram uobis, uiri Athenienses, deos deāsque omnes, qui Atticæ præsident, Apollinēque Pythium, qui parens est urbis huius, precorque ab iis omnibus, ut si id quod res est apud uos dixero, ac dixi apud pop. iam tum, cū primū scelestum & impurū istum hoc facinus moliri sensi (sensi enim statim, sensi) felicem huius causæ exitum, salutēque concedant: Sin autem me inimicitiarum aut similitatis priuatę ratio ad istum accusandū adduxit, ut bonis me omnibus ac fortunis spolient. Sed quid hæc sibi uult deuotio? aut quid ego tam uehementer contendī? Quia tametsi tabulas etiam publicas habeo, quibus hæc facta planè doceam, uosque scio memoria tenere quę gesta sint: illud tamen uereor, ne, id quod prius accidit, tum cum falsum huc renuntiando, miseri Phocij delati sunt, hæc ipsa propter singularem improbitatem in istum conuenire posse non putentur. Bellum enim Amphictyonicū cuius causa Elatiam Philippus uenit, delatūq; est imperium ad eū, qui res omnes Græcorum euertit, natum, conflatum, susceptum istius opera est, idēque unus causa malorum omnium insanabilem fuit. Itaq;

DEMOSTHENIS ORATIO

cū ego pro concione testarer, atque hoc uoce maxima dicerē, Bellū in Atticam, Aeschines, inuehis, bellum Amphictyonicum: tum me quidā qui ab isto concitati & cōparati cōsidebant, dicere non sinebant: alij mirabantur, mēq; studio inimicitiarū mearum inflammatū, hęc in illum euomere existimabant. Nunc quis tum rerū illarū status esset, quāque de causā ea cōparata sint, & quē admodum gesta, ex me, quoniā tū prohibiti estis, audite. Nā & rē bene cōpositam animaduertetis, & fructū maximū ex rerū publicē gestarū cognitione capietis, & quāta in Philippo potestas industriāque fuerit, intelligetis. Belli quidē Philippus, quod cum eo gerebatis, finem exitūq; nullum reperiēbat, nisi Thebanos & Thessalos ab hac ciuitate abalienaret. Et quanquā bellū imperatores uestri infelicitē ac perfidiosē gerebant, tamē multa illi ex bello & à prædonibus incōmoda aduersāque accidebant. Neq; enim ex agris quicquam eorū quæ terra ex se gignebat, exportabatur, neq; ad eū quæ opus erant, subuehebantur. Nec ipse tū mari plus quā uos pollebat, neq; poterat in Atticam, nisi & Thessali sequerentur, & Thebani sinerent, peruadere. Natura porrō ipsa loci, iisq; rebus quæ iis in locis utrique suppetebant, fiebat, ut ipse cū uinceret, qualescunque essent imperatores uestri (mitto enim ac prætereo id ipsum) multa aduersa sentiret. Ergo putauit ille si aut Thessalis aut Thebanis priuatarum inimicitiarū causa

PRO CTESIPHONTE. 74

causā contrā uos contendendi auctor esset, neminem qui sibi studium & operam præstaret, futurum: sin adhibitis illorū causis publicis, ipse imperator delectus esset, tū partim facilius dolo obtinere se, partim persuadere posse sperabat. Quid ergo agit ac molitur? Bellū Amphictyonibus gerere, (quā autem id rectē, uidete) & tumultum cōcitare ad Pylēam, quod eis ad hęc opera auxiliōq; suo opus fore existimaret. Itaq; uidit, si quis ex sacerdotibus quos misisset, aut ex sociis suis auctor eius belli fuisset, fore, ut postea cognitis ipsius insidiis & fraude, sibi rebūque suis Thessali & Thebani consulerent: sin Athenien. esset, cuiusque uelut qui hoc efficeret, faciliē ipse quod uellet perficeret. Id quod accidit. Quo igitur pacto hoc consecutus est? Istius fidem sibi precio cōduxit. Rem enim, opinor, cū nemo suspicaretur neque prouideret, ut solent apud uos pleraq; eiusmodi fieri, Pylagoras iste factus est, tribūsq; aut quatuor ciuium suffragiis declaratus est magistratus: qui ut Amphictyonas publica auctoritate accepta peruenit, ceteris rebus prætermisissis ac neglectis, ea in quæ fidem suam precio addixisset, sola curauit, speciosaque & ficta oratione unde Cythæus ager consecratus fuisset, composita atque habita auctor hominibus imperitis legatisque nihil in posterū prouidentibus fuit, ut decernerent, obcūdum esse agrum quem Amphissei ut suum arare se dicerent, ipse iuris ac ditionis esse sacri soli cau-

DEMOSTHENIS ORATIO

fabatur. Atq; hoc factū esse tū cū Locri in iudiciū nos non adduxissent, eaque falsa esse quæ modo iste commemorando afferebat, uel hinc potestis intelligere, quòd Locris quidē certē de causa statuere non licuerit, antē quam nos in ius uocassēt. Ecquis tandem uos uocauit? quando? Nomina aliquem, qui intellexerit. Doce. At non potes, uanamque & falsam causam mentiendo affert. Cū igitur Amphictyones de istius sententia agrum obirent, Locri infesto aduentu suo omnes penē confoderunt, nōnullos etiā Hieromnemes abduxerūt. Vt uerò semel causa odiorū fuit, bellūque cum Amphisseis constatū & motum, primū Cottyphus ipsorum Amphictyonum exercitum duxit. Cū uerò alij non uenirent, qui autem uenerant, nihil proficerent, proximo cōuentu Thebali, aliique ex aliis ciuitatibus qui comparati & antea corrupti erāt, Philippum imperatorem delegerunt, speciosasque causas attulerūt. Aut enim ipsos conferre pecuniam exercitūque externū alere dicebant oportere, eosque qui recusarent, supplicio affici: aut certē Philippo deferendum esse imperiū. Quid multa? Imperator est hac ratione delectus, qui posteaquam exercitus comparasset, Cyrhæisque bellum inferre simulasset, Elatiā relictis Cyrhæis ac Locris, occupauit. Quòd si Thebani uobiscum unā coniuncti nō fuissent, hæc tota clades atque calamitas in Rēp. quasi torrens redundasset. Hunc illi furorē eius represserūt, idque

PRO CTESIPHONTE. 75

idque primū quidē ac maximē, uiri Athenienses Dei alicuius benignitate, deinde quantū eniti efficerēque unus homo potuit, meo etiam consilio ac uirtute perfectum. Sed profer mihi decreta ac tempora quibus singula facta sunt, ut intelligatis, quanta horrendum istud caput mala & scelera, quorum patriæ pœnas adhuc non dedit, admiserit. Recita decreta. **DECRETVM AMPHICTYONVM.** Sacerdote Clinagora in uerno conuentu Pylagoris & Senatoribus Amphictyonum placuit, cū Amphissei in sacrum agrū inuadant, eūque conserant, pecoribusque depascendum tradant, mitti Pylagoras & eos qui cū eis in consilio sunt, qui columnis fines ac terminos diuidant, uetentque ne Amphissei in posterū impetum faciant. **ALIVD DECRETVM.** Sacerdote Clinagora in uerno cōuentu, Pylagoris & iis qui in concilio Amphictyonum erāt, Reique publicę Amphictyonum placuit, cū Amphissei sacrum agrum locatum arēt, & pecora in eo pascant, prohibitiūque hoc facere, armati ui cōmunē Græcorum consilium prohibuerint: nōnullosque, in his Cottyphum Arcadem qui delectus erat Amphictyonū imperator, uulnerarint, legatos mitti ad Philippum Macedonem, qui eū rogent, ut auxilium Apollini & Amphictyonibus ferat, ut ne Deum ab impiis Amphisseis uiolatum negligat: eique renuntient, ipsum à Græcis qui in conuentu Amphictyonum sint, imperato-

V iij

DEMOSTHENIS ORATIO

rem esse delectum. Recita etiam quibus hæc temporibus facta sunt. Ea enim sunt quibus iste in cōuentu Græcorum legatus fuit. TEMPORA. Archon Mnesithides, xvi. Calend. Decēbris. Profer mihi epistolam, quam quòd Thebani minus morem gererent, ad socios Peloponnesios Philippus mittit, ut ex ea etiam intelligatis, ueram causam rerū qua ductus hæc in Græciam, in Thebanos, in uos faceret, illum occultasse: communia uerò, & quæ Amphictyonibus placuissent, se facere simulasse. Ei uerò has occasiones atq; causas iste dedit. Recita. EPISTOLA PHILIPPI. Philippus rex Macedonum, Peloponnesiorum sociorum magistratibus, & consilij publici assessoribus, ceterisque sociis omnibus, Sal. Quoniam Locri ij qui Ozolę appellantur, insolētes Amphissam templū Apollinis Delphici uiolant, sacrumque agrum armati diripiunt, mihi est in animo, Deo unā uobiscum opem ferre, eorūmq; iniurias propulsare & ulcisci, qui aliquid eorū quæ mortales colenda censent, uiolant. Itaque conuenite armati in Phocidem, cum commeatu dierū quadraginta, mēse Loo proximo ut nos supputamus, ut autem Athenienses, Boedromione. i. Sextili, ut Corinthij, Panemo. Qui nobis non occurrerint, iis passim utemur: qui nobis auctoribus communis cōsiliij non assentiētur, eos mulctabimus. Videtis ut causas priuatas relinquat, & se ad Amphictyonicas conferat? Quis tandem hæc ipsi comparauit?

PRO CTESIPHONTE. 76

parauit? Iste. Quis has causas dedit? Iste. Quis malorum quæ uidimus potissimum causa fuit? Iste. Nolite ergo iam Athen. nolite in circulis dicere, unius opera & scelere tot tantisque malis & cladi-bus Græciam oppressam fuisse. Nō unius fuit hoc opus, sed multorum nefariorum hominum, qui pro dii immortales, in singulis erāt ciuitatibus, in his iste, quem equidem si uerum liberè fateri oporteat, non dubitem ego communem pestem & perniciem eorum quæ postea amisimus, hominum, locorū, urbium, dicere. Etenim qui dat semen, is causa est malorum, quæ oriuntur. Quem uos equidē non eiecisse auersatosq; esse cū primū uidistis, miror. Verū multæ scilicet tenebrę offusę hominibus, ueritatem ipsam obscurant. Sed dum de iis quæ iste contra patriam commoda & salutē fecit, dico: delapsus sum in eas res, quas ego gessi cū istorum cōsiliis obsisterem. Quæ uos à me, uiri Athenienses, cū multis de causis audire debetis, tum uel maximè, quòd turpe est, me pro uobis labores re ipsa tulisse: & uos, ne dici quidē eos, ferre. Ego enim cū uiderem, Thebanis ac penè uobis negligentibus nihilque prouidentibus, eorum opera qui Philippi causam suscepissent, corruptique essent, apud utrosque, id quod utrisque pertimescendum erat, & summis egebat uigiliis, Philippi opes augeti, nihilque propius esse quam ut uos cum Thebanis inimicitias gereretis, ac inter uos infesti essetis: tum id ne fieret, semper ui-

DEMOSTHENIS ORATIO

gilabam ac prouidebam, quod nō solum de meo consilio conducere iudicabam, sed Aristophontem & Eubulum fecisse semper hanc amicitiam sciebam: & qui de aliis saepe rebus inter se dissensissent, eos semper in hac unum idēque sensisse: Nec te pudet belua, quos uiuos quidē assentādo imitatus sis, eos mortuos accusare? Nam cum in me id quod ad Thebanorum societate pertinet, reprehendis, illos tu magis qui ante me hanc societatem comprobauerūt, quam me accusas. Sed ut illuc reuertar, cū bellum Amphictyonicum conflatum opera istius esset, aliique cum eo administri nomen nostrum in odium inuidiamque Thebanorum uocassent, accidit ut Philippus infestis signis in nos impetum faceret, qua de causa ciuitates isti inter se concitauerant. Ac nisi tum paulum attenti fuisset, eò loci rem isti deduxerant, ut ne colligendi quidem & recreandi nobis potestas fuisset. Quo uerò animo alij in alios essetis, his decretis responsisque auditis, intelligetis. Quae tu mihi recita. **DECRETVM.** Archonte Herapytho, vij. Cal. Martij cū tribus Erechtheidina praesesset, Senatus imperatoresque censuerunt, cum Philippus nonnullas finitimorum urbes ceperit, alias obsideat, planēque in Atticam uenire constituat, in quo declaret se pro nihilo ducere nostras conditiones, fœdusque rumpat, & pacem, cōmuniaque iura uiolet, placere S.P.Q.A. mitti legatos, qui cum eo colloquantur, eūque hortentur

PRO CTESIPHONTE. 77

hortentur primū ac maximē, ut amicitiam quae illi nobiscum sit, tueatur, fœderaque seruet: sin minus, ut statuatur dare tempus ciuitati, & inducias pacisci, usque ad Aprilem. Creati sunt ex Senatu Simus Anagyrasius, Euthydemus Phlyasius, & Bulagoras Alopecenus. **ALIVD DECRETVM.** Archonte Herapytho pridie Cal. Aprilis imperator censuit, cū Philippus studeat Thebanos à nobis abalienare, paratūque sit cum omni exercitu ad loca propinqua Atticae aduentare, in quo fœdus quod nobis cū illo intercedit, uiolat: placere S.P.Q.A. mitti ad eum fœcialem & legatos, qui petant & hortentur eum ut inducias paciscatur, quo populus in alterutram partem, & ut res feret, deliberare possit, praesertim cū ipse hoc tempore nulla ex parte æquum auxilium ferre cōsuerit. Creati sunt ex Senatu Nearchus Sosinomi F. Polycrates Epiphronis F. fœcialis Eunomus Anaphlystius de plebe. Recita etiā respōsa. **RESPONSA AD ATHENIENSES.** Philippus rex Macedonum S.P.Q.A. Sal. Non sum nescius, quo in me animo ab initio fueritis, quantāque diligentiam & operā adhibueritis, ut Thessalos, Thebanos, ac praeterea Bœotos ad bellum sollicitaretis. Quoniam autē melius sentiunt, nec uolunt sua consilia uobiscū cōmunicare, sed utilitati suae pertinaciter consulunt: nunc contra missis ad me legatis & fœcialibus, fœderis mentionē facitis, induciasque nulla re à nobis lacesciti petitis. Ego uerò auditis legatis, ea quae petitis cō-

DEMOSTHENIS ORATIO

cedo, paratúsque sum inducias pacisci, dum modo eos qui rectè uobis cōsuluerūt mittatis, & eo dedecore ignominiāque quā par est, digni habeantur à uobis. Valete. RESPONSVM AD THEBANOS. Philippus Macedonū rex S. P. Q. TH. Sal. Accepi epistolam uestram, qua mecum amicitiam pacemque renouatis. Audio tamen Athenienses, omne uobis studium deferre, quod uos consociari suis postulatis uelint: ac primum quidem uos condemnabam, quod illorū & promissis fidem habituri, & decretis staturi essetis. Nunc uerò cum uos cognouerim, pacem nostram aliorum consiliis decretisque antepone, magnam ex eo cepi uoluptatem, uosque cū multis de causis laudo, tum maximè, quod tutius de his consilium ceperitis, statueritisque nostra beneuolentię officio prosequi, quod magno uobis usui fore spero, si in hac sententia permanebitis. Valete. Hac quidem ratione Philippus cum has ciuitates istorum opera ipse his decretis responsisque elatus concitasset, uenit cum copiis, Elatiāque cepit, quasi uos nunquam, etsi omnia ipse faceret, iā eum Thebanis unum & idem sensuri essetis. Hic uos etsi quis tum motus in urbe quantāque perturbatio fuerit, omnes recordamini, pauca tamē de iis & maximè necessaria cognoscite. Ad uesperascebat tum cū nuntius allatus est ad Prytanes captam esse Elatiā. Tum uerò alij medio conuiuiū surgētes, eos qui in tabernis erant, & in foro uolitabant, omnes eiciunt, & uela incendunt:

alij

PRO CTESIPHONTE. 78

alij imperatores accersunt, tibicines euocant, in urbe plena tumultus erant omnia. Iam postridie prima luce Prytanes Senatū in curiam cōuocant, uos in concionem conuenistis, uniuersusque populus, antè quā illi deliberassent, aut quicquam egissent, in superiore curiæ parte confidebat: postea uerò quā dimisso senatu, Prytanes eis res quæ ad se allatæ essent, exposuerunt, ac in mediū productus is qui nuntium attulisset, idem exposuit, tum præco, si quis cum populo agere uellet, rogare cœpit, cū interea nemo prodiit. Cū uerò sæpe præco idem quæreretur, nihilo magis quisquā surrexit, cū & imperatores adessent, & oratores omnes, & communis uox patriæ pro salute quæreretur, nū quis uellet dicere. Quam enim uocē legibus mittit præco, ea debet communis patrię existimari. Atqui si eos qui patriam saluam esse uellent, procedere oportebat in concionem, & uos omnes & ceteri Athenienses (omnes enim saluācam esse uoluisse certò scio) consurgētes prodissent, si locupletissimum quemque, trecenti, si eos qui charitatem cum opibus coniunxissent, ij qui postea multa contulerūt, cū præsertim hoc pro sua in patriā & charitate, & liberalitate fecerint. Sed uide licet tempus illud & dies non solum amantem patriæ ac diuitem requirebat, sed eum etiam qui magno tum usu rerum ualeret, ac uerè cogitasset, hæc omnia qua de causa & quo animi consilio & mēte Philippus faceret. Hæc enim qui

X ij

DEMOSTHENIS ORATIO

nec intellexisset, nec diligenter multò antè considerasset, is quanquam patriam charam haberet, opibùsque floureret, tamè nihilo magis intellexisset quid faciendum fuisset, aut uobis consilium dedisset. Ego uerò illo ipso die is extiti, cum in còspectu uestrum processi, eamque apud uos sententiam dixi, quã à me duabus de causis audire uelle deberis: una, ut intelligatis unū me ex omnibus, qui dicerent sententiam & in Republica uersaretur, charitati patriæ nullo loco, ne in dubiis quidè rebus defuisse, eaque quæ tempus & res postularit, temporibus difficilimis uestre salutis causa, omniū còsensu & sententia decreuisse atq; cèfuisse. Altera, quòd si quid tēporis in me audiendo consumpseritis, multò in posterum ad Rempub. paratiores instructioresque uenietis. Mihi quidem tum uideri dixi qui status rerū esset ignorare eos, qui esset in motu, quòd Philippi partes Thebani sequerentur. Me enim, si ita esset, scire, nunquam nos Philippū in Elatia esse, sed in finibus nostris audituros fuisse, & tamè eūdem me certò scire, eò ipsum uenisse, ut res Thebanorum componeret. Hæc uerò ut se habeant, iam inquam, cognoscite. Ille quoscunque seu pecuniis impellere, seu fraude inducere potuit, omnes sibi adiunxit: qui uerò & ab initio ipsius consiliis obstiterunt, & nunc occurrūt, eos nulla ratione potest impellere. Quo ergo consilio, quaque de causa Elatiam cepit, cū & copias ostentasset, & arma in conspectum produxisset:

PRO CTESIPHONTE. 79

duxisset: ut & amicos, & eos qui sibi fauerent, incitaret, eisque animos tolleret & adderet: hostibus uerò terrorē iniiceret, quò facilius nunc uel eo metu iniecto concedant, quæ nolunt hoc tēpore, uel certè cogantur. Dixi præterea, si placeret quæ ex omni memoria in nos Thebani grauius còsulissent, recordari, & quòd hostiū partes sequeretur, de eorum fide dubitare ac diffidere, nos primū quæ Philippus optaret, esse facturos: deinde me uereri, ne iis qui tum ei resisterent, adiūtis, omnibùsq; uno còsensu cū Philippo facientibus, utriq; in Atticam impetum faciat. Me tamè sperare, si me audiretis, & si ea quæ dicerem, attētis animis, non ad contentionē spectantibus acciperetis, fore, ut & sententiam quæ tempus illud ferret, dixisse uiderer, & periculum quod Reip. impenderet depulisse. Quid igitur censeo? Esse primum deponendum eiiciendūque ex animis præsentem metum: deinde transferendum illum, ac pro Thebanorum salute (multò enim illis esse propiora pericula, eisque prioribus impedēre) suscipiendum esse omnibus. Placere præterea, ut ij qui arma ferre possēt, & equites eductis Eleusina omnibus, uos in armis esse fidem facerēt, ut Thebani, qui uobiscum facerent, possent pari libertate pro iure disceptare, cū exploratum haberent, quemadmodum iis, qui Philippo patriam uenderent, præsto esset in Elatia ad auxilium ferendū exercitus, sic uos paratos esse ad opem ferendum

DEMOSTHENIS ORATIO

iis qui pro libertate dimicarent, si quis eis infesta signa inferre uellet. Tum legatos decem creandos esse censeo, eisq; & belli ducibus permittendum, & quando illuc eundum esset, & quando hinc educendus exercitus. Cum autem Thebas Legati uenerint (quos uos in ea re gerere debebitis, dum moneo, quaeso ut me attentè audiat) nihil uobis à Thebanis petendum esse censeo, (alienum enim esse tempus) sed iis auxilium ultrò, si peterent, esse deferendum: quasi uerò illi in summo periculo uersarentur, uos melius quàm illi in posterum prouideretis: ut hæc illi si probauissent, nobisque essent assensi, nos & quæ uellemus administrasse, & hæc ipsa pro Reip. dignitate gessisse uideremur. Sin autem ex animi sententia minus cessissent, & se ipsi accusarent, si quid erratum peccatumque esset, & nos nihil, quod nobis dedecus afferret, aut demissi animi notam inureret, ageremus. Hæc ego atque his similia cum dixissem, consedi omnibus collaudantibus, contradicente nemine. Nec uerò hæc dixi solum, sed etiam decreui: neque decreui modo, sed legationem etiam obij: neque obij tantum legationem, uerum etiam Thebanis persuasi, atq; a primo ad extremum commemorauit, meque obtuli periculis & malis, quæ Reip. impendere uidebantur. Sed profer mihi decretum quod tum factum est. Quæ cum ita sint, quem te Aeschines, quem me illo die fuisse uis? Me ne quem tu Batalum contume-

lia

PRO CTESIPHONTE. 80

lia & irrisionis causa nominasti, te uerò heroa non qualemcunque, sed eorum aliquem qui in scenam prodibant: Cresphontem aut Creontem, aut Ocnomaum cum quem tu Colytti, cum male aliquando ageres, oppressisti? Ego igitur Batalus ille Pæanicius, te Oenomaio Cothocide digniorem ac meliorem ciuem me, illo ipso tempore patriæ præstiti. Ac tu quidem nunquam commodis patriæ inferuisti. Ego quicquid postulandum à bono ciue fuit, id omne perfecit. Recita decretum. **DECRETUM DEMOSTHENIS.** Archonte Nausicle cum tribus Aiagina præfesset, xvii. Cal. Iunij, Demosthenes Demosthenis F. Pæanicius censuit, cum Philippus rex Macedonum & superioribus temporibus perspicue uiolauerit fœdus, quod ei cum P. A. de pace fuit, contempto iureiurando, iisq; quæ apud omnes Græcos sancta habentur, urbemq; diruat, quæ ad eum non pertinet, nonnullas etiam quæ sint Atheniensium, armis, nulla antè à pop. Athen. accepta iniuria ceperit: & hoc tempore maiore etiam ui & crudelitate feratur. (Nā & in Græcorum ciuitatibus partim præsidia collocat, Resq; publicas euertit, partim seruitute opprimit, & in aliquibus, pro Græcis barbaros incolendi causa collocat, eosq; in templis & sepulchra intromittit, nihilque alienum facit, nec sua patria nec moribus suis, præsentique fortuna immoderate utitur, quod se ex paruo & ignobili magnū prater spem factum esse non recordetur.) & quādiu quidem animaduertit cum P. A. oppida bar-

DEMOSTHENIS ORATIO

bara & priuata capere, leuiora ea scelera quæ in ipsum admitteret, existimarit: nunc uerò cum cernit Græciæ ciuitates alias contumeliis affici, quasdam euerfas funditus, acerbum esse ducit & indignum maiorum gloria, negligere Græcos seruitute opprimi: placere S. P. Q. A. nuncupatis uotis, hostiisque immolatis diis immortalibus & heroibus, qui urbi præsideant, agroque Atheniensi, memores uirtutis maiorum, quod semper Græcorum libertatem tueri & conseruare maluerint, quam suam ipsorum patriam, ducentas naues in Thessaliam deduci, præfectumque classis ad Pylas nauigare, imperatoremque & præfectum equitum tam pedestres copias, quam equitatum Eleusinam educere: mitti etiam legatos ad ceteros Græcos, primumque omnium ad Thebanos, propterea quod Philippus eorum agro immineat, eosque adhortari, deposito Philippi metu ad retinendam & suam & ceterorum Græcorum libertatem: hoc etiam eis polliceri, Athenienses non recordari, si quid antea ciuitates alia aliis iniuriæ intulissent, eosque adiuturos & copiis & pecuniis & telis & armis, quod sciant pulchrum esse ipsos qui Græci sint, inter se de imperio cōcedere, parere autem extero & alienigenæ, principatūque spoliari, indignum & Græcorum gloria, & uirtute maiorum: præterea populū Atheniensem Thebanos nec cognatione alienos, nec uerò genere existimare. Memoria etiam tenete maiorum suorum

PRO CTESIPHONTE. 81

rum in maiores Thebanorum beneficia. Nam & Herculis liberos, qui à Peloponesiis paterno imperio spoliabantur, ab eis restitutos, cum armis superassent eos, qui Herculis liberis repugnaret: & Oedipum eiusque comites cum expulsi esset, à se receptos esse: multaque alia à se in Thebanos & humanitatis & gloriæ plena extitisse. Proinde ne hoc quidem tempore, popul. Atheniensem Thebanorum ceterorumque Græcorum commoda neglecturum: placere etiam pacisci cum eis societatem, communisque coniugij iura sanciri, iusiurandumque dari & accipi. Legati Demosthenes Demosthenis F. Præanieus, Hyperides Cleandri F. Sphettius, Mnesitheides Antiphanis F. Phrearrius, Democrates Sophili F. Phlyeus, Callaschus Diotimi F. Cothocides. Hoc fuit rerum Thebanarum principium & status, cum antea ciuitates inter se & inimicitias & odiis & perfidia, istis auctoribus ducibusque dissidissent. Periculum uerò quod Reip. impendebat, decretum hoc quasi nebula fugauit atque depulit. Erat boni ciuis tū, si quid melius haberet, omnes docere, non nunc reprehendere. Nam senator quidem & calumniator, cum nulla re inter se consentiant, tamen hac plurimum inter se differunt, quod ille rebus integris sententiam suam interponit, in seque apud eos qui eius consilium sequuntur, euentus ac temporum culpam crimenque recipit: hic uerò cum tempus ad loquendum suppetit, obmutescit: cum aliquid

DEMOSTHENIS ORATIO

indignum accidit, id in crimen & inuidiam uocat. Fuit ergo, iam ut dixi, illud & eius cui Resp. curæ erat, & iustæ reprehensionis tempus. Ego uero tantum mihi ipse detraho, ut si quis sit qui hoc tempore quid melius faciendum fuerit, aut quod omnino licuerit, nisi quod suscepi, statuere possit: culpam crimenque concedam. Etenim si quid est, quod quisquā nunc uiderit, quod si tum gestum esset, è Rep. fuisset: id me latere nō oportuisse profiteor. Sin autem neque est quisquam, neque fuit, neque proferre quisquam ne hodie quidem potest quid tandem auctor publici consilij facere debuit? Nōne eorum omnium quæ providebantur & aderant, sibi optima deligere? Hoc ego, Aeschines, feci tum cum præco, num quis dicere uellet, rogauit: non, quis reprehendere præterita, aut futurorum euentum & culpā præstare uellet. Tu cum mutus per hæc tempora desideres, ego surrexi atque dixi. Sed quoniam tum quidem minimè potuisti, uel nunc doce. Cedo, quæ tum ratio, quam quidem iniri oportuerit, aut quæ à me in Rep. prætermissa est occasio, quæ quidem ad Remp. pertineret? quæ societas? quod factum, ad quod potius hi tales uiri à me impellendi fuerūt? Enim uero præteritæ res ab omnibus semper neglectæ sunt, neque de iis quisquam ad Senatum refert: quod uero adest, quodque futurum est, id Senatoris officium, partemque flagitat. Tu igitur quæ tum mala, ut se res habebant, futura erāt, aut iam

PRO CTESIPHONTE. 82

iam aderant, in iis quid secutus sim spectato, & euenta reprehendere calumniarique noli. Rerum enim omnium euentus & exitus, qualis fortunæ uidetur, talis est. At consilium mensque ipsa, eius qui consulit, animum aperit & sententiam. Quapropter noli, si ita res tulit ut Philippus uinceret, hoc mihi ut uitium obiicere (belli enim exitus in Dei, non in mea potestate fuit) sed hoc doce, me non quicquid humano consilio licuerit, prouidisse: idque nec uerè, nec diligenter, neque uerò studiose pro uirili gessisse: hoc inquam doce, actum denique accusa. Quod si fulmen, si tempestas quæ accidit, non solum uobis accidit, uerum Græcis etiam omnibus grauior accidit, quod tandem remedium adhibendum est? Ut si quis nauicularium, qui primum omnia quæ ad nauigationis salutem pertinerēt, egerit, nauemque rebus omnibus, quibus eam seruatum iri putarat, instruxerit: deinde tempestate oppressum remis male affectis aut etiam fractis omnino, naufragij iactu, ræque accuset. At nauem, ille dicet, non gubernabam. Quod mihi licet dicere, qui nec exercitui præessem nec fortunæ dominus essem, sed illa omnium. Sed illud uide ac considera. Si nobis acie cum Thebanis decernentibus hæc fatalis clades & calamitas accidisset, quid expectandum fuit, si eos socios non habuissemus, sed cum Philippo se coniunxissent: quod ut fieret, ille tum omni uocis contentione laborauit? Ac si paulò an-

Y ij

DEMOSTHENIS ORATIO

tē cū pugna tridui uia ab Attica commissa est, tantum periculum, tantūque metus huic urbi iniectus est, quid sicubi intra fines nostros hęc eadem clades accepta esset, expectandum fuit? An non existimatis, quod nunc stemus ac simus, q̄ in hunc locum conuenerimus, quod respiremus, unum alterum ac tertium diem causam fuisse, multaque attulisse quę ad salutem Reip. pertinerent? Tum uerō quę ne uideremus ac sentiremus alicuius dei benignitate perfectum est, atque hęc ipsa societate, qua quasi arce & ppugnaculo hęc urbs defensa est, quamque tu improbas: ea cōmemoranda nō sunt. Sed mihi omnis oratio est uobiscum, Iudices, & cum iis qui circumstant & audiunt. Nam ad istum impurum breuis est planaque defensio. Etenim si tibi uni erant, Aeschines, quę futura fuerunt, perspecta & prouisa, tum ea prædicere te oportuit, cū de iis deliberaret ciuitas: sin autem minimē prouidebas, in eodem, in quo ceteri, errore uersaris. Cur igitur hęc tu mihi magis, ut uitia obiicias, quā ego tibi? præsertim cū ciuis in iis quę commemorō, cō melior quā tu extiterim (nam de ceteris nondum disputo) quod me ipse totū in commoda Reip. cōtuli, nullūque unquam periculum priuatim pro eius salute defugi, aut deputaui. Tu uerō neque his meliora (neque enim hęc secuti essemus) censuisti: neque te aptum idoneūque his rebus præstitisti: idque fecisse te res ipsa declarauit, quod improbissimus quisque.

PRO CTESIPHONTE. 83

quisque & alienissimo à Repub. animo uir fecisset: eodēque tēpore Aristratus Naxi, & Aristolaus Thassi, acerrimi huius urbis hostes Atheniēsum amicos in iudicium adducunt, & Athenis Aeschines Demosthenē accusat. Atqui cui Græcorum aduersæ res & calamitates ad laudem cōmendationēque propositæ fuerunt, cum æquū est morte mulctari potius, quā accusare alterū: nec uerō patriam charā habere potest is, qui fructum eorum temporum, quorum hostes ferunt, percipit. Hoc uita tua, hoc res eę, quas & priuatus & in magistratibus gessisti, indicant. Agitur aliquid, quod ē re uestra uideatur? mutus Aeschines: acerbi aliquid usuuenit, & eiusmodi quod minimē oportuit? præsto est Aeschines: ut rupturæ & membrorū à suis locis distractiones, cū malū corpus accipit, tum denique commouentur. Nūc uerō quoniam magnopere cūctū rerū urget, hęc ego aliquid, quod contra opinionem uestrā iudiciumque sit, dicam. Ac uestrum nemo magnopere illud miretur, omnesque benignē quędicturus sum, quæso, audiatis. Etenim si omnibus aperta quę futura erant, fuissent, ac si ea omnes multo antē prouidissent. & tu prædixisses Aeschines, testificatusque esses uociferando, cuius uox nulla audita est, & ciuitas hęc non ita se ab iis discedere passa esset, si modo aut glorię rationē, aut maiorum, aut posterorum ullam habuisset. Nunc enim ei res minus procedere uidentur, quod com-

Y iij

DEMOSTHENIS ORATIO

nunc est omnibus mortalibus, cū ita diis uisum est. Tum uerò quæ principatum aliorum appetere: post dimota à sententia sua, proditiōis cæterarum culpam causamque sustinisset. His enim si æquissimo animo se uinci passā esset, pro quibus maiores nullū periculum recusauissent, quis quæso te non execraretur? Non enim me, neque ciuitatē. Quibus uerò per deos immortales, oculis eos homines, qui in urbem introirent, aspiceremus, si & res eum in locum, in quo nunc sunt deductæ fuissent, & imperator Philippus ac dominus creatus fuisset, & cæteri hæc ne fierent, per se sine nobis dimicassent? præsertim cum antea nunquam hæc ciuitas securum tutumque otium sine dignitate, periculis pro præclaris excellentibusque rebus susceptis præposuerit. Quis enim Græcus, quis barbarus nescit, ab hac urbe & Thebanos, & Lacedæmonios qui ante hos magnis opibus potentiæque floruerūt, & regem Persarum libeter in magni beneficii loco impetraturos fuisse, ut quæ uellet acciperet retentis suis omnibus, dummodo ipsis pareret, alterumque Græcis imperare pateretur? Sed hæc uidelicet non erant Atheniensibus, nec moribus institutisque comprobata, nec toleranda, nec natura insita: neque uerò unquā adduci hæc ciuitas potuit, ut cum potētibus, qui officio minime fungerentur, coniuncta, sine periculo tutoque seruiret: sed de imperio, de honore, de gloria & dignitate dimicauit, seque omni

ætate

PRO CTESIPHONTE. 84

ætate in discrimen obiecit. Atque hæc uos ad eam gloriosa, uestrisque moribus probata esse ducitis, ut uestros maiores, qui ea gesserunt, maximis laudibus ornetis: nec iniuria. Quis enim non eorum hominū uirtutem suspiciat, qui ne imperata facerēt, triremibus conscensis, & patriam & urbem deferere minimè dubitarunt? Qui cū Themistoclem ducem & auctorem eius consilij imperatorem delegissent, lapidibus Cyrillum cum qui seruiendum esse censuisset, obruerunt: nec ipsum modò, uerum etiam eius uxore uestre eodē supplicio affecerunt. Neque enim illius ætatis Athenienses aut oratorem aut imperatorem quærebant, cuius consiliis adducti etiam feliciter seruirent: sed ne uiuendum quidem sibi, nisi retenta libertate arbitrabantur. Sic enim unusquisque eorum existimabat, se non patri tantum & matri, sed patrie etiam natum esse. Sed quid interest? Quia qui se parentibus solum natum esse putat, is mortem quæ necessitati natureque debetur, expectat. Qui autem etiam patrie natum se esse intelligit, mortem profecto ne eam seruire uideat, optabit, contumeliisque ac cruciatus, quos necesse est in seruitute patrie ferre, magis extimescendos ac fugiendos putabit. Quod si uelim cōfiteri, hoc me perfecisse, ut uos quod dignum maioribus uestris esset, sententiis uestris declararetis: quis tandem sit qui meum factum iure possit reprehendere? Nunc uestram mentem uoluntatemque eiusmodi esse dico, ci-

DEMOSTHENIS ORATIO

uitatēque hanc eo animo etiā ante me natum
fuisse confirmo: me uerò in omnium rerum, quæ
administratæ sunt, societatem uenire non nego.
At iste dū in crimen omnia uertit, uosq; ut infe-
sto in me animo sitis, hortatur, tanquam omniū
malorum periculorūque quibus oppressa fuit
Respub. auctor fuerim: id agit unum, ut & me in
præfens dignitate spoliet, & uobis in posterū lau-
dem ac gloriam eripiat sempiternam. Me enim si
uos quod Rempub. non optimè gesserim, condē-
nabitis, errasse, non fortunæ temeritate, hæc quæ
acciderunt, pertulisse uidebimini. Sed fieri non
potest, uiri Athenienses, fieri inquā nō potest, ut
a uobis peccatum sit, qui pro communi omniū
salute ac libertate pericula susceperitis, cuius uo-
cis meæ testes produco maiores nostros & eos
qui Marathone se in discrimen obiecerūt, & qui
Platæis acie decertarunt, & Salaminæ Arthemii-
siūque nauali pugna dimicarūt, aliosque permul-
tos uiros bonos, quorū in publicis monumentis
memoria manet: quos omnes pariter hæc ciuitas
hoc ipso honore dignos iudicans, sepeliit, nō eos
tantum qui rem feliciter gessissent, aut uicissent,
nec iniuria. Etenim quod fuit uirorum bonorū
id omnes fecerant: fortuna, qua diis uisum est, uisi
sunt. Hic tu scelestē, eo consilio trophæa, pugnas,
& antiqua facta cōmemorasti, ut me horum taliū
hominum honore ac humanitate priuares, quo-
rum quo tandem opus fuit in hac causa? Sed me
tertiarum

PRO CTESIPHONTE, 85

tertiarum actor, cuius tandem animum & uo-
luntatem, in concionem ad dicendam sententiā
de imperio asferre oportuit? eiūs ne qui sententiā
his indignam diceret? At iure quidem certè opti-
mo interfectus fuissē. Hic uos non est æquum
uiri Athenienses, eadem mente & priuatas causas
& publicas iudicare, sed contractus, quos quori-
dianus usus adhibet, ex priuatis legibus factisque
spectare, publica uerò cōsilia ad maiorū dignita-
tem referre: & cū in publicum iudicandi causa
unusquisq; uestrū prodit, putare se debet pariter
cum bacillo & insignibus mentē animūq; Reip.
assumere, si modò res illis dignissimas gerēdas es-
se censetis. Sed enim cū in res gestas maiorū ue-
strorum delapsus sum, decreta nonnulla resq; ge-
stas prætermisi. Quare uti cō, unde digressa est, se-
se referat oratio, Thebas cū uenimus, Philippi,
Thessalorum, aliorūque sociorum legatos no-
strosque amicos, metu abiectos, illius erectos of-
fendimus. Atque ne me hæc temporis causa dice-
re existimetis, audite epistolam, quam tum sta-
tim legati misimus. Iste uerò tam est singulari in
calumniando libidine, ut si quid gestum est pro
Reipub. dignitate, id tempori, non mihi: si quid
secus cecidit, mihi fortunæque meæ tribuendū
esse dicat. Ac si diis placet, eorum quæ ratione &
cōsilio gesta sunt, nihil ego, qui auctor essem pu-
blici consilij & orator, ei gessisse uideor: quæ ue-
rò minus armis & munere imperatorio processe-

Z

DEMOSTHENIS ORATIO

runt, eorum ego unus auctor omnium ab eodem dicor. Quam tandem esse hoc crudelior calumniator sceleratione possit? Recita epistolam. EPISTOLA. Cum igitur concione convocassent, illos quoque numero sociorum haberet, priores intromiserunt, intromissi verba fecerunt ad populum: qua quidem oratione Philippum maximis laudibus ornarunt, multa vero in vos dixerunt, commemoraruntque omnia, quae vos unquam in Thebanos fecissetis. Omnis autem oratio hanc habuit primam sententiam: Petebant ut sibi pro beneficiis quae a Philippo acceperant, gratiam referrent, vestras vero in se iniurias, utro modo vellent, ulciscerentur, vel in vos traiciendo vel irrumpendo in Atticam: docebantque, ut sibi videbatur, ex iis quae ipsi suadebant, pecora & mancipia caeterasque fortunas ac bona in Boeotiam ex Attica vectura esse: ex iis vero quae nos dicturos iactabant, omnia quae in Boeotia essent, ac praeterea alia multa bello direptum iri contendebant: omniaque dixerunt quae ad hanc rem pertinerent. Nos quae contra diximus, ego vel vitae meae periculo, singula capita commemorare minimè dubitem. Sed vereor, ne vos amissas occasiones, quasi eluuiè quandam rerum extitisse rati, orationem quae de his rebus habitae sit, inanem strepitum sonumque existimetis. Quae vero & nos suavimus & illi responderunt, cognoscite. Recita. RESPONSVM THEBANORVM. Postea igitur quam vos & intromississent & dimississent, abiistis, & auxiliū tulistis. Ut quae media

PRO CTESIPHONTE. 86

media sunt omittā, vos sic familiariter humaneque receperunt, ut cum foris pedites equitesque essent, tamen domos suas atque in urbem exercitum inter liberos, uxores, & caetera quae illis charissima erant, reciperent. Quo quidem die Thebani tria de vestra laude omnibus hominibus testimonia pulcherrima dixerunt: unum fortitudinis, alterum iustitiae, continentiae tertium. Etenim cum vobiscum maluerunt, quam contra vos dimicare, tum vos & meliores esse, & iustiorē quam Philippum repetendi causam habere iudicarunt. Cum liberos atque uxores, quae & apud eos, & apud omnes diligenter custodiuntur, vobis permisissent, se de vobis clarissimam continentiae opinionem habere declararunt. Quibus quidem rebus, viri Athenienses, quantum in vobis fuit, recte eos statuisse intellectum est. Neque enim cum exercitus in urbem introiuit, quisquam ne iniuria quidem de vobis, qua modestia fuistis, questus est. Cumque bis pariter in acie primis praeliis steteritis, & ea pugna quae ad flumen commissa est, & ea quae hyeme: tamen non modo vos integros, verum etiam admirabiles ornamentis, apparatu, alacritateque animorum praebuistis. Quibus vos rebus laudes ab omnibus mortalibus consecuti estis: à vobis, diis immortalibus sacra sunt supplicationesque decretae. Hic ego libenter ab Aeschine quæram, hæc cum fieret, essetque urbs gratulationum, latitiae, laudationumque plena, utrum cum aliis pariter interesset sacris, latareturque cum populo, an tristis, ingemiscens,

Z ij

DEMOSTHENIS ORATIO

moerorēq; cōfectus ob cōmunē felicitatē domi
desideret? Etenim si unā cum aliis intererat, quid
causae est, quin indignē atque adeo impiē fecerit?
qui quarū ipse rerū ut optimarū deos testes tulerit,
de iis petat, ut uos qui iurati estis, tanquā nō optimis
sententiā feratis: sin minime aderat, quid est
quāobré nō summo supplicio sepe dignus fuerit?
qui in cōmuni omniū lētitia, earum rerū aspectu
unus offenderetur. Recita etiam illa decreta.

DECRETA SACRIFICORVM. Ergo nos
tum in sacris eramus, Thebani in ea sententia, se
ut beneficio nostro saluos esse iudicārēt: isque rerū
status erat, ut quibus auxilio opus fore appareret
ob eas res quas isti gererent, ij aliis auxilium
ferrent, quod consiliis meis usi essetis. Quas autē
uoces Philippus tū mitteret, ex epistolis eius quas
in Peloponnesum misit, poteritis cognoscere. Eas
mihi recita, ut quid ego assiduitate, quid concur-
sationibus, quid labore, quid multis decretis, quē
iste modo deridebat, perfecrim, intelligatis. Quā-
quam autem, Athenienses, multi apud uos ante
me oratores fuerūt & clari & magni, ut Callistratus
ille, ut Aristophon, ut Cephalus, Thrasibūlus,
aliique innumerabiles: eorū tamen nemo unquā
rotū se in rē ullā Reip. cōtulit: sed qui praeerat scri-
bendis faciendisque decretis, is nunquā legationē
obiit: qui legationē obiit, decretis faciēdis mini-
mē praefuit. Seponebat enim sibi quisque eorum
simul otium, simul, si quid grauius accidisset, ali-
quid

PRO CTESIPHONTE. 87

quid quō se reciperet ac referret. Quid ergo? dicet
fortasse quispiam: tu tantum ceteros fortitudine
audaciāque superasti, ut ipse omnia faceres? Ego
uero, uiri Athenienses, hoc non dico, nec mihi tā-
tum sumo, sed periculum quod Rempub. oppres-
sisset, ita mihi magnum esse persuaferam, ut nec
locum mihi, nec curam ullam salutis cuiquam
relinquere uideretur: praclarēque actum iri pu-
tabam, si quis nihil eorum quae agēda essent pre-
termitteret. Persuaferam autem hoc mihi, temere
fortassis: sed persuaferam tamen, eorum qui cen-
ferent decretāque facerent, commodius ac me-
lius me facturum esse neminem, nec qui rem ul-
lam gereret, gesturum, nec qui legationē obiret,
obiturum diligentius, nec fide & aequitate maio-
re. His de causis me totum Reipub. ad omnia ad-
dixerā. Recita epistolas Philippi. EPISTOLAE.
Huc, Aeschines, Philippum acta mea deduxerūt:
hanc ego illi uocem expressi, cū antea semper
uerba multa, eaq; audaciā arrogantiaque plena,
iactare solitus esset. Quibus pro rebus iure ab his
donatus sum corona, nec tu cū adesses, interces-
sisti: Diondas autē qui me in iudiciū uocauerat,
quintam partem sententiarum non tulit. Recita
ea decreta, quae tum quidem absoluta sunt, ab isto
autē minime reprehensa. DECRETA. Haec qui-
dem decreta, uiri Athen. iisdem omnino syllabis,
totidemque uerbis scripta sunt, quot ea, quae & A-
ristonicus antehac, & Ctesiphon modo fecit. Atq;
Z iij

DEMOSTHENIS ORATIO

ea Aeschines, nec reprehendit ipse, nec ei qui accusavit, subscripsit. Atqui tū quidē Demomelē qui hāc statueret & decerneret, & Hyperidē, si modo me nūc re uera accusat, iustiū quā hūc in iudiciū adduceret. Quid ita? Quia nūc huic licet, ad illos & ad res iudicatas perfugere: iste illos accusare nō potest, qui eadē scripserūt, quā Ctesiphon hoc tēpore: & quod leges nō permittūt ea iā quē sic acta sunt, aliāque permulta in iudiciū uocare. Tū diiudicata trāfactāq; per se res esset, antē quā ullū hōrū assumpsisset. Sed ei tum non licebat, opinor, id quod nūc facit, collectis ex superioribus tēporibus permultisq; decretis, quā nec quisquā prouidisset, nec istum ipsum dicturū esse existimasset, crimini dare: nec potuisset commutatis temporibus, causisq; falsis pro ueris, ex iis quē gesta erāt, assumptis, aliquid uideri dicere. Hāc tum, inquā, illi facere non licebat, sed cū ueritas ipsa perspicua erat, cū etiam tum res quā gesta erant, uos memoria tenebatis, ac ferē in manibus singula habebatis, omnis ab eo habita esset oratio. Itaq; cū adhuc re recenti certamen fugerit, nunc demum huc ea spe uenit, quod putaret uos cōtentionē hīc oratorum, ut mihi quidem uidetur, non res publicē gestas consideraturos, atq; hoc in loco de facultate dicendi, non de Reip. utilitate iudicium futurum. Hic etiam sapientis personā induit, cōfirmatque decere, ut quam huc domo opinionē de nobis attulistis, eam deponatis: quemadmodū autem

PRO CTESIPHONTE. 88

autē uos cū alicui pecunias superesse existimatis, rationē subducitis: & si ratio cōstet, nihilq; super sit, cōceditis: sic hoc etiā tēpore iis quā ex ratione constant, assentiri censet oportere. Nūc uos quā infirmū & imbecillū sit, quicquid iustitia uacat, uidete. Isto enim suo prudenti exemplo concessit uos ita nūc statuissē, me pro Rep. ipsum Philippi causā dicere. Nā hoc nūquā uobis dissuadere conaretur, nisi de utroq; nostrū eiusmodi esset opinio. Ego uerō illū improbē a uobis postulasse, ut hāc opinionē deponeretis, facile docebo, non calculorū quidem rationibus (neq; enim ea est rerū ratio) sed commemoranda breuiter quaque re, utar uobis qui auditis, & estimatoribus & testibus. Nam iis rebus quē a me in magistratu gestē sunt, quas iste reprehēdit, perfectum est, ut cū Thebani, id quod omnes fore putabant, infesto exercitu in agrum nostrum cum Philippo uēturi essent, ipsi cōiuncti nobiscum illum prohiberent: quod autem in Attica bellum futurū erat, id ut septingētesimo ab urbe studio in Bœotiorum finibus committeretur: cum latronū prādas ipsi ferre, eosque ex Eubœa expellere necesse habituri fuisset, ut pacata Attica & tuta, qua ex parte ad mare pertinet, toto belli tēpore esset: ut denique ne Philippus capto Bizantio Hellespōtum teneret, sed nobiscum unā Bizantijs contra eum bellarent. Vtrum tibi rerum ratio, calculorum similis uidetur? aut hāc tollenda putas, ac non potius.

DEMOSTHENIS ORATIO

de eorum in omne tempus memoria cogitan-
dum? Nec illud iam profero, crudelitatem quam
sensisse ij uideri possunt, qui semel in Philippi po-
testatem uenerūt, alios expertos esse: humanitatis
uerò, quā ille cæteris rebus prætedēs, in uos simu-
laret, uos præclaris factis fructum tulisse. Hæc in-
quam, omitto. Illud autem non dubitabo dice-
re, qui uerum oratorem considerare uelit, non ca-
lumniari, eum minimè, quæ tu modò cōmemo-
rabas, accusaturum esse, confictis exemplis, uerbis
gestuque ad scenæ morem cōpositis (in eo enim
scilicet posita sunt fortunæ Græciæ, si hoc uerbū
ac non illud ipse dixerim, & si huc, non illuc ma-
num porrexerim) sed ex ipsis rebus perspecturum,
quas haberet facultates Respub. quas copias tū
cū in Remipub. sum ingressus, & quas ego po-
steà cū summæ rerum præessem, comparassem,
quòque in loco res hostium essent. Tum si copias
facultatēque minuissem, culpam crimēque meū
patefaceret: sin eas auxissem, non calumniaretur.
Hoc tu quoniam minimè fecisti, ego faciam. Ac
uidete, æquā ne defensione utar. Copias quidem
hæc ciuitas insulares habebat, non omnes, sed
infirmisimas (neque enim Chius, neque Rho-
dus, nec Corcyra se uobiscum coniunxerāt) pe-
cuniæ uim ad quinque & quadraginta talenta,
atque exacta uectigalium nomine: peditē uerò &
equitem præter suos neminem. Quod autē maxi-
mè timendū fuit ex omnibus, & uehemēter ho-

PRO CTESIPHONTE. 89

stibus utile, isti finitimos omnes magis hostes q̃
amicos effecerāt Megarēses, Thebanos, Eubæos.
Is status Reipub. erat, nec quisquam præter hæc
aliud afferre potuisset. Res porrò Philippi, quicū
certamen nobis erat, quo in loco essent, cognosci-
te. Primum, id quod omnium maximum est, im-
perium in eos, qui partes ipsius sequebātur, tene-
bat, cū ipse suo arbitrio ac nutu omnia, quæ ad
bellum pertinerent, gubernaret. Deinde in armis
illi semper erant, ipse maxima ui pecuniæ abun-
dabat, faciebātque quod ipsi collibuisse, cum in-
terea nec decretis prædiceret aut denuntiaret, nec
palam consilium caperet, nec in iudicium ab im-
probis & calumniatoribus adduceretur, nec reus
si quid contra leges decreuisset, fieret, nec apud
quenquam referendis rationibus teneretur: con-
trāque dominus, dux, imperator erat omniū. Ego
autem, qui ad comprimendos eius impetus dele-
ctus comparatūque essem, (id enim æquum est
spectare) quid eādem potestate & auctoritate ob-
tinebam? Nihil. Nam ipsam illam agendi cū po-
pulo potestatē, quam ego unam retinebā, com-
munem mihi cum iis qui ab illo conducti erant,
feceratis, eaque omnia quibus isti me superiores
erant. Multa uerò eiusmodi accidebant, ea ut ob-
eam ipsam causam à qua omnia euenerant, ho-
stium causa statueretis. Ego in tāta rerum omniū
quibus inferior eram, iniquitate, tamē socios uo-
bis Eubæos effeci, Achaos, Corinthios, Theba-

DEMOSTHENIS ORATIO

nos, Megarenſes, Leucadios, Corcyraeos, à quibus quindecim milia externorum militum, equitū duo milia præter urbanas copias coacta ſunt: pecuniarum uerò quàm potui maximum numerū uimque contraxi. Quod ſi aut Thebanorū, Aſchines, iura, aut Bizantiorum, aut Eubæorū commemoras, aut de æquo iure diſputas: primū ignoras, cū triremes trecentę numero etiam antea pro Græcis illis pugnarunt, urbē hanc ducentas præbuiſſe: cum tamen nec ſe iniquiore conditione eſſe iudicare, nec reos eos qui ſuaſiſſent, facere, nec offendi (tædum enim certè eſſet idipſum) iis rebus uideretur, gratiasq; diis immortalibus ageret, quòd in communi periculo Græcorū ipſa in ſalutem communem omnium duplo plura contuliſſet. Deinde ab his talibus uiris, me ridendo inanē inis gratiā. Cur enim nunc mones quid faciundum fuerit, ac non tum, cū ipſe eſſes in urbe, ſtatuiſti? ſi modo licuit per difficiliſſima tempora, quibus necesse eſt, non quod uelimus, ſed quicquid res ferat, id unum efficere. Nam paratus erat, qui redimeret, ac ſine mora eos qui à nobis reiecti repulſique eſſent, reciperet, pecuniāſque adderet. Quòd ſi hoc tempore ob res geſtas accuſor, quid exiſtimatis ſi tum diligentiùs in his uerſatus eſſem, & hę urbes à nobis defeciſſent, ſequē cum Philippo cōiunxiſſent, iſque Eubæam, Thebas, ac Bizatiū in ditionem ſuam redegiſſet: quid, inquam, iſtos impios homines facturos,

PRO CTESIPHONTE. 90

ros, aut quid dicturos fuiſſe exiſtimatis? nōne deſertos? nōne repulſos eos qui ſe nobiſcum uellent coniungere? Deinde Hellespontū in Philippi fidem Bizantiorum opera redactam? rem frumentariam Græcorum in eius poteſtatem perueniſſe? bellum finitimum & graue in Atticā opera Thebanorū eſſe tractum? mare propter prædones ex Eubæa irrupentes nauigari minime potuiſſe? An non & hæc & multa alia præterea dicerent? Improba, uiri Athen. improba res eſt calumniator, ſemper omnique ex parte inuidiæ facibus ardet, ſemper criminandi ſtudio trahitur. Hoc in iſtum homūcionem cadit, qui cū natura etiam callidus ſit, nihil ab initio rectum, neque libero homine dignum geſſit: ſimia eſt tragica natura ſua, abiectus Oenomaus, præpoſterus orator. Quo enim loco facultas tua dicendi uſui Reipub. fuit? Nunc præterita commemoras, ut ſi quis medicus ad ægrotos tum cū infirma uale tudine ſunt adiens, non exponat, nec doceat, quibus remediis morbum curent ac depellant: poſt uerò mortuorum aliquo, cū ſacra funeris ſiunt, ipſe ad ſepulchrum ſequens, hæc dicat: Hic, ſi hoc aut illud feciſſet, nō exceſſiſſet è uita. Homo ſtolide, ita ne uerò hoc nunc demum mones? Non igitur cladē illā, quę tibi animos tollit, cū ob eā te, ſceleſte, mœrore confici oportuerit, ex re ulla, quā equidē ſuſceperim, Reipub. eueniſſe reperiētis. Sic enim conſiderate. Nullo ego ex loco, quo legatus à uo-

DEMOSTHENIS ORATIO

bis missus sum, inferior Philippi legatis discessi:
non ex Thessalia, non ex Ambracia, non ex Illy-
rico, non à Thracum regibus, non Bizantio, non
ex ullo alio loco, non denique nuper Thebis, sed
quæ uerbo & oratione uicti illi à me, amisissent,
ipse armis suo aduentu recipiebat. Horum tu à
me rationē reposcis: nec te pudet, eundē & igna-
uiæ accusare, & ut solus Philippi copias uincat,
idque dicendo, postulare. Quid enim ego aliud
poteram? Non enim uniuscuiusque uita in mea
erat potestate, non eorum qui in acie steterūt, for-
tuna, non denique belli gerendi facultas, cuius
tu à me, quæ amentia præditus, rationem re-
poscis. Atq; idem, quominus eorum quæ orator
præstare debet, rationem habeas, nō recuso. Quæ-
nam, igitur illa sunt? Videre multò antè rerum
initia ac prouidere, aliisque prædicere. Hæc præ-
stiti. præterea semper cunctationes & moras, du-
bitationes, errores, contentiones, quæ ciuibus in-
ter ipsos in quaque Rep. necessariò sunt, mala, o-
mnia in angustum contrahere, contraque omnes
ad concordiam & amicitiam, ad officij studium
cupiditatēque reuocare. Hæc etiam à me gesta
sunt omnia, nec quicquam, quod quidem effice-
re potueri, à me prætermisum reperiatur. Quòd
si quis à quolibet quærat, quibus tandem rebus
Philippus potissimum quæ perfecit, curauerit: o-
mnes respondeant, exercitu, largitionibus, iisque
corrumpendis, qui rebus gerendis præerāt. Quare
cum

PROCTESIPHONTE. 91

cum exercitus ego nec dominus, nec dux essem,
nihil ad me ratio eorum, quibus ea facta sunt, atti-
net. Sed tamen Philippum hoc ipso quòd corrū-
pi non potui, uici. Ut enim is qui emit, uicit eum
qui premium accepit, si emerit: sic qui nō accepit
neq; corruptus est, superior eo fuit q. emit. Qua-
propter ciuitas, quantum in me fuit, uicta nō est.
Hæc sunt igitur, permultaque alia eiusdē generis,
quæ à me perfectæ sunt, ob quæ hæc meritò de me
decreuit Ctesiphon. Iam ea exponā quæ uos scitis
omnes. Populus post pugnam statim cum intel-
lexisset ac uidisset, quæ à me difficilimis & tristis-
simis Reipub. temporibus facta essent, quo qui-
dem tempore illud admirationi fuit, quòd mul-
torum erga me non ingrata ullo in loco uolun-
tas extitisset: primū sententias meas de salu-
te urbis comprobauit, & omnia quæ muniendæ
urbis causā fiebant, ut dispositio præsidiorum,
& fossæ, quæque ad muros reficiēdos pertinebāt,
decretis meis gerebātur. Deinde cū præfectum rei-
frumētariæ crearet, me potissimū delegit unū ex
omnibus. Deinde cū ij qui de me malè mereri co-
gitabant ac studebāt, cōmuni cōsensu accusatio-
nes, rationū referēdarū actiones, nominis delatio-
nes, nō per se id quidē primū, sed per eos, quos ma-
ximè latere posse putabant: cū ij inquā, hæc in me
conferrent omnia, hoc scitis profectò ac recorda-
mini, me primis diebus in iudicium uocari soli-
tum, nec Socris furorem, nec Philocratis fraudē

DEMOSTHENIS ORATIO

nec Diondæ ac Melani amentiam, nec quicquid aliud ab illis contra me intentatum relictum. Quibus ego iudiciis omnibus, primum ac maxime decorum benignitate, deinde uestro cæterorumque Atheniensium omnium beneficio absolutus sum: nec iniuria. Hoc enim & uerum est, & iuratos eosque qui iurisiurandi religionem norunt, iudices decet. Quare cum iis me criminibus, de quibus nomen meum deferatur, absoluiistis, cum accusatoribus quintam sententiarum partem non reliquistis: tum me optime de Rep. meritum iudicauistis. Cum uero iis actionibus, quibus me aduersarij contra leges decreuisse uolebant, absolutus sum, tum me legibus consentanea & decreuisse & suasisse ostendistis: cum rationes obsignantes approbastis, gesta à me esse omnia summa cum æquitate & integritate professi estis. Quæ cum ita sint, quod tandem nomen oportuit, aut æquum fuit Ctesiphontem iis quæ à me gesta sunt imponere? An non id quod populum imponere uidebat? nonne quod iuratos iudices? nonne id quod ueritatem ipsam apud omnes confirmare & declarare cernebant? Sanè, inquit. At enim præclarum est ac pulchrum illud Cephalii, iudicio nunquam absolutum esse. Addo etiam felicitatis esse. Sed cur tandem is, qui sæpe in iudicium adductus est, nec unquam conuictus est aut inuentus iniuriam facere, ob eam causam iure affinis culpa habebitur? Quanquam mihi quidem per istum, uiri Athenienses, licet Cephalii præclarum illud de

PRO CTESIPHONTE. 92

de me prædicare. Ab eo enim nullius in delicti crimen aut iudicium unquam uocatus sum. Quapropter tua quidem confessione nihilo sum Cephalio deterior ciuis. Ac omni quidem ex parte quiuis eius & amentiam & inuidiam perspicere potest, in iis præsertim, quæ de fortuna differuit. Mihi enim omnino quisquis fortunam alteri obiciat, amens uidetur. Etenim si is qui præclarissime secum agi putat, eaque se prospera uti arbitrat, non exploratum habet, an talis ad uesperam futura sit: quid est quamobrem aut ea gloriari debeat, aut eam alteri exprobrare? Quoniam autem præter alia multa, etiam in his uehementer exultauit, quæ usus est oratio, ego quanto & uerius & ad hominum conditionem aptius differam, uos, quæso animaduertite & considerate. Ego fortunam urbis huius secundam & prosperam puto, idque uideo uobis & Iouem Dodonæum & Apollinem Pythium uaticinari: at omnium mortalium quæ nunc dominatur, acerbam atque duram. Quis enim Græcus est, aut quis barbarus, ad quem non multa hoc tempore mala peruenerint? Itaque quæ res suscepimus præclarissimas, gessimusque felicius quam Græci illi, qui si nos contempsissent ac pro nihilo putassent auctoritatem nostram, beatos se fore iudicabant, felicitati huius urbis tribuo. Quod uero aduersi nobis aliquid accidit, nec omnia ex animi sententia processerunt, partem quandam calamitatis cæterorum hominum eam quæ nos at-

DEMOSTHENIS ORATIO

tingebat, huic urbi reſeruatam eſſe arbitror. Priuatam uerò fortunam meam ac uniufcuſque ueſtrum in priuatis cuiuſque rebus conſiderari & exquiri debere cēſeo. Equidem ut fortuna hoc pacto ſpectetur, peto, idque iure ac meritò mihi facere uideor: idēque uobis uenire in mentem exiſtimo. At iſte fortunam meam priuatam comuni huius urbis ampliorem dicit, exiguam & aduerſam proſpera atque magna. Quod quā tandem fieri poteſt? Enimuero Aefchines, ſi fortunā meam uiſ conſiderare, illam cōfer cum tua: eāque ſi tuā præſtare reperiſ, culpāre deſine. Confer iam ab initio. Et quaſo hoc loco, ne me leuitatis quiſquam condemnet. Ego enim ſic ſtatuo, qui egeſtatem ut uitium culpet, cum mentis ſuæ non eſſe: nec ſi quis in ſumma rerum abundantia educatus, ob id magnificē ſe gerat. Verū iſtius maledicta & calumnia hac me oratione uti cōgunt, cui ego ex iis quæ ſuppetūt, quoad eius fieri poterit, moderabor. Mihi, Aefchines, puer quidem cum eſſe, honeſta ad docendū loca adire cōrigit, eaque cōſequi omnia, quæ in eo eſſe debēt, qui egeſtate & inopia coactus, nihil turpe ſit faciendūque facturus. Cum uerò exceſſiſſem ex pueris, hiſ conſentanea agere, adilitia munera edere, præfecturam triremium gerere, tributa conferre, nulli rei aut loco cui ppoſita eſſet gloria, nec priuatim, nec publicē deſſe, ſed huius urbis & amicorum rationibus rebūſque ſeruire. Poſtea uerò quā

PRO CTESIPHONTE. 93

quā penitus ad Remp. acceſſi, mihi uiſum eſt eiufmodi Reip. partes ſuſcipere, ut corona ſim & à patria, & à cæteris Græcis ſæpe donatus. Nec uos tum inimici, quæ mihi ad gerendum propoſuiſſem, quòd non eſſent præclara, conati eſtis reprehendere. Atque hac quidem conditione & fortuna in uita fui, de qua cū multa alia cōmemorare poſſim, ea prætereō, quòd uerear, ne quem offendam, eorum quæ mihi gloriæ duco, commemoratio. Tu uerò præclare uir & grauiſ, qui cæteros contemnſ, confer nunc cum mea fortunam tuam. Tu puer cum eſſes, magna in egeſtate educatus, cū patre in ludo literario ſedebas, atramentum terebas, ſubſellia ſpongiis detergebas, ludum uerrebas, in iſſque omnibus ſerui partes, non ingenui adoleſcentis obtrinebas. Corroborata iā ætate, matri ſacra colenti libros lectitabas, aliāque cum ea gerebas atque tractabas, noctu quidem neruiſ & nexu uinctus, iis qui primis literis inſtituebātur, pocula miniſtrabas, eōſque mundabas, lutūmq; ex ueſtibus, & capitiſ ſordes excutiebas: liberatuſque ab iſto præclaro mundandi purgandique munere, hac iubebas dicere, Effugi malū, inueni melius: idque tibi glorioſum ducebas, quod nemo unquam adeo uociferatuſ eſſet, id quod equidem exiſtimo. Nolite enim exiſtimare eum qui tam clarē loqui cōſueſſet, uociferari ſolitum non ita ualde præclarē. Interdū autem præclaros illos debacchantium cœtuſ per uiaſ agebas, coro-

Bb

DEMOSTHENIS ORATIO

nis ex fœniculo & populo insignes, angues parcas
comprimens & sustinens in capite, & uociferans,
Euœ, Sabœ: saltans, Thyas, Attes, Attes, Hyes: præ-
fultor, dux, picifer, licnophorus, atq; eiusdē gene-
ris nominibus ab aniculis appellabare: mercedē-
que horū munerū accipiebas placetas, dulciarios
panes ex melle confectos, subcinericios panes: ex
quibus quis non uerē beatū ipsum iudicet, cuiusq;
fortunā? Postea uerō quā inter populares ascri-
ptus esses, quoquo modo (mitto enim hoc & præ-
tereo) sed cū esses ascriptus, ut dixi, statim munus
tibi omnium præclarissimum delegisti, scribam
esse atque administrum paruorum magistratū.
Cum ab hoc etiam præclaro quæstu emeris, ea
omnia quæ in alio reprehendis, cum feceris, pro-
fecto nulla re deformasti earū quæ in reliqua uita
tua fuerūt. Sed cū Simmyeæ ac Socrati, illis hi-
strionibus, qui rauci appellabantur, precio te ad-
dixisses, tertiarum actor fuisti: ficus, uuas, oliuas,
ex alienis agris quasi fructuum uenditor collegi-
sti, eorūque causa plura uulnera accepisti, quā
in certaminibus, in quibus uos de uita dimicatis.
Bellū enim uobis erat cum spectatoribus atrox,
nec indictū & denuntiātū: à quibus tu qui mul-
ta uulnera acceperis, rectē ignaros eiusmodi peri-
culorum, ut timidos ignauosque contemnis. Sed
iam prætermisissis iis criminibus, quæ quispiam
egestatis excusatione deprecari possit, ad ea quæ
tua sunt, uenio. Eiusmodi enim tu Reip. partem dele-

PRO CTESIPHONTE.

24

delegeras (posteaquā hoc tibi tandem aliquan-
do contigit, ut faceres) ob quam tibi, cū patria,
florēte fortuna uteretur, fuit leporis instar in me-
tu trepidationēque uiuendum, expectandæque
plagæ, ob ea quæ tu tibi conscius eras contra Rēp.
legēsque fecisse. Rebus uerō aduersis aliorum, ab
omnibus audax & fortis animaduersus es. At qui
innumerabilibus interfectis ciuibus, alto intrep-
dōque animo fuit: is quæ tandem supplicia ab iis
qui supersunt, perferre debet? Multa ego alia quæ
de eo commemorare possum, præteribo. Neque
enim mihi omnia, quæ demonstrare possim in isto
inesse fœda & turpia, dicēda esse censeo, sed si qua
ego honestē effari possum. Confer, Aeschines, in-
ter se uitam meam ac tuam, placidē, non acerbo
animo: & tū ex his talibus uiris quare, utrius for-
tunam unusquisque eorum malit. Docuisti tu li-
teras, ego didici: tu alios mysteriis instituebas,
ego instituebar: tu in choreis saltabas, ego cho-
reas ludosque præbebam: Scriba tu eras, concionē
ego habebā: actor tertiarum eras, ego spectator:
cadebas, ego explodebam: omnia tu hostiū cau-
sa gessisti, ego Reip. Denique ut cætera prætermi-
tam, ego hodierno die in iudiciū adductus sum
de donatione coronæ, sed nihil contra Rempu-
blicam fecisse omnium cōsensu declaratus sum.
Te calumniatorem omnes esse sentiunt, iamque
in id discrimen deductus es, utrum hoc tibi in
posterum faciundum sit, an ne desinendum: præ-

Bb ij

DEMOSTHENIS ORATIO

praesertim cum quintam partem punctorum non tuleris. Et si diis placet, in eiusmodi fortuna tua, meam ut aduersam reprehendis? Agere uero, testimonia publicorum negotiorum quae uestra causa gessi, omnia recitabo: profer tu quoque capita quae commutasti, Aduenio relictis latebris, tenebrarumque portis: & scito me nuntium malum afferre nolle. Et, dii te perdant primum, deinde hi omnes tales uiri, ita es ciuis improbus, proditor, actorque tertiarum. Recita testimonia. TESTIMONIA. Publice hoc modo: priuatim uero, nisi me omnes scitis iis omnibus qui opera mea auxilioque eguerunt, promiscue prolixoque affuisse, taceo, nihil dico, neque testimonium de his ullum profero: non dico me nonnullos captiuos redemisse, nec filias quasdam collocasse, nihil unquam horum dico. Mea est enim haec in hac re sententia, eum ut existimem, qui beneficium acceperit, semper meminisse: eum uero qui contulerit, statim obliuisci oportere si modo uult ille boni uiri, hic liberalis fungi officio. Beneficiorum autem suorum commemoratio, ferè exprobratio est. Non faciam ita, nec eo prouehar: sed id mihi satis est quod est de me hac ex parte opinionis, quicquid illud est. Verum mihi in animo est, praetermissis iis quae priuatim gessi, de iis quae publice à me gesta sunt, apud uos etiam pauca dicere. Nomina si potes, Aeschines, aliquae ex omnibus, quos hic sol uidet, aut Graecorum, aut Barbarorum, qui

PRO CTESIPHONTE.

25

qui non & Philippi antea, & nunc Alexandri potentiam senserit. Esto, tibi concedo meam siue fortunam, siue aduersam fortunam mauis appellare, causam omnium fuisse. Quod si plerique & eorum qui me nunquam uiderunt, & eorum qui uocem ex me nunquam audierunt, multa & grauiam perpeffunt, non solum priuatim singuli, sed publice etiam ciuitates & gentes: quanto aequius & uerius est, comune illud omnium hominum fatum uimque rerum quandam miserabilem, non qualis esse debuit, horum causam putare? Ita ne uero me, qui apud hos Rempublicam administrari reprehendes, cum scias, si non totam contumeliam, at certe maximam partem cum ad omnes ciues, tum ad te pertinere? Nam si ipse de mea unius sententia, ac pro meo iure de his rebus deliberasse & statuisse, me uebis reliquis oratoribus culpae licuisset. Cum uero semper concionibus omnibus interfueritis, ciuitas palam de commodis suis retulerit, haec ipsa cum ceteri omnes, tum uel maxime tu, ut optima probaueris (neque enim mihi spes, gratulationes, & honores, quae tamen omnia rebus à me gestis tribuebantur, beneuolentia ductus, concedebas, sed rebus ipsis ac ueritate coactus, & quod nihil utilius afferre posses) quid causae est, cur non improbe ac nefarie facias, cum ea das crimini, quibus tamen magis salutaria non poteras dicere? Apud ceteros quidem omnium hominum moribus haec omnia definita & constituta animaduerto, sciens ac prae-

DEMOSTHENIS ORATIO

dens quispiam peccauit? pœna in eum constituta est. Aliquis per imprudentiam deliquit? uenia ei est pro supplicio parata. Nec consultò peccat aliquis, nec imprudentia & errore labitur, sc̃q; Reip. tradit ad omnia quæ è re esse uisa sint omnibus, nec ea cum omnibus ex animi sententia perficit? profecto ei illud probri loco obiici nō debet, nec per cōtumeliam in eum dici: cōtrāque, eius uicē omnes dolere debent. Quæ quidem omnia cum perspicua sint, atque non legibus modo, uerum etiam iure naturæ moribúsque hominum comprobata: Aeschines tamen tantum omnes homines crudelitate calumniandique libidine uicit, ut quæ ipse ut aduersa & infortunia commemorauit, ea in me criminosa uelit esse. Atq; idem, ut cætera omittam, quasi bona fide beneuolentiæque ductus uerba fecisset, uos iubebat, ne quādo mea uos oratio deciperet & captaret, prouidere, astutūmq; me, præstigiatores, sophistas aliisq; eiusdem generis nominibus appellauit: quasi uerò si quis priore loco in alterum scelera omnia quæ ipse commiserit, conferat, propterea ita sit, nec iam cōsideraturi sint auditores, qui uir sit is qui ea obiecerit. Ego uerò & istum uobis probè cognitum esse scio, & uos intelligere in eū hæc multo uerius quàm in me conuenire: simulque illud scio, meam dicēdi facultatem. Sit enim sanè aliqua. Quanquam animaduerto auditores eloquentiæ eorum qui dicunt, magna ex parte modera-

PRO CTESIPHONTE. 26

moderari. Nam quomodo uos ea quæ ab oratore dicuntur acceperitis, quantūque ei in audiēdo benignitatis præstiteritis: tantum uobis excellere uidetur. Sed si qua est in me talis exercitatio, eam uos publicè pro uobis semper, nunquam contra commoda utilitatēque uestram, ne priuatim quidem, consumptam reperietis. Istius autem cōtrā, non solum quod pro hostibus dicat, uerum etiam contra uos, si quis aliqua ex parte eum offenderit, aut aliquo loco ei molestus interuenerit. Neque enim ea rectè, aut in iis quæ Reipub. usui sunt, utitur. Nō enim clari bonique ciuis est, à iudicibus qui de summa rerum iudicaturi conueniunt, ut iram, inimicitias, & si quid tale est, ei retineāt & cōseruent, postulare, neque eo animo in conspectum uestrum uenire, sed maxime ab his natura abhorrere: quod si fortè ui ac necessitate, quam mores insiti afferant, cogatur, ea ad clementiam moderationēq; reuocare. Quibus ergo in rebus tum is qui Remp. gerit, tum orator uehemens esse debet? In quibus aliquid summa rerum agitur, in quibus est populi Athen. rei aliquid cum hostibus, in iis inquam: hoc est enim fortis & boni ciuis officium. At postulare ut ego pœnas dem ob crimē, quod nec ad uniuersos, nec ad ullam ciuiū partem pertineat, idque nullo Reip. aut suo commodo: & parare nunc conflareq; crimen & inuidiam ex corona & laude, tot iam uerbis in hac re cōsumptis: certè priuatarum inimi-

DEMOSTHENIS ORATIO

citiarum, inuidiæ, demissi animi argumentū est, nō boni uiri. Venire porrò nunc demū in hūc infesto animo, atq; id omisso eo quod ipsi mecū est certamine, singularis est cuiusdam perfectęque malitię. Ac tu mihi quidē, Aeschines, in hoc accusando eloquentiæ documentum dare uoluisse uideris, non criminis supplicium ullum sumere. Sed enim in oratore, Aeschines, nō oratio laudanda est, nec uocis contentio, uerū si unum atque idem quod ciues sibi proponat ad agendum, & si eosdem inimicos & amicos habeat, quos Respu. Nā qui eo animo erit constitutus, cū charitas patriæ ad dicendum suadendūque excitabit. Qui uerò eos colit & obseruat, à quibus ciuitas periculum sibi futurum prouidet: non idem atque unū sentit, quod omnes. Itaque non eadem cū spes tenet salutis. Ego uerò eundem mihi finē & rationem quam hi, utilitatis proposui, nec quicquam seiunctum ab iis aut priuatum in Repub. habui. An ne tu quidem? At qui id potes? qui te statim post pugna cum legationis munere ad Philippū contuleris, qui omnium malorum quibus tum oppressa Respub. fuit, causa extiterit: præsertim cū negares semper, id quod omnes sciūt, superiore tempore ullum tibi cū eo usum fuisse. Quis autem patriæ proditor est? Nōne is qui quod sentit, minimè dicit? Cui porrò merito ac iure diras præco imprecatur? nōne ei qui istius par est ac similis? Quod uerò grauius crimen conferri in oratorem

PRO CTESIPHONTE. 27

ratorem potest, quàm cum quæ sentiat, non dicere? Atqui iam inuentus es huiusmodi, & audes tu loqui, & horum talium uirorum ora uultūque aspicere? Eos ne, qui uir sis, ignorare existimas: aut tam immemores, ut non recordentur eius tuæ orationis, quam pro concione ad populum tū habuisti, cū iuratus nihil tibi rei cū Philippo esse dixisses? hoc uerò in te crimen inimicitis quæ inter nos essent, impulsū me, contulisse, non uerè consistere? pōst uerò cū primū huc pugnae nuntius allatus est, statim his neglectis, eundē te professum esse, ac simulasse tibi cum eo amicitiam hospitiumque intercedere, cū hæc nomina ad corruptelam nundinationemque trāsferres? Quæ enim honesta iustaque de causa Aeschini Glaucothæ Tympanistrię filio, Philippus hospes, amicus, aut notus esset? Equidem non uideo. Hoc autē uideo, te, ut horum cōmodis rationibusq; obesses, conductum fuisse. Cum tu in proditione ac perfidia ita manifestò teneare, & cum iudex contra te ipsum rerum euentu reperiare: ea tamē mihi maledicti probriq; loco obiicere audebis, quorū mortales omnes citius quàm me auctores fuisse intelligas? Multas quidem res Aeschines, præclaras grauesque hæc urbs & suscepit me auctore, & gessit: quæ ab ea, obliuione obruta nō fuisse hinc intelligi potest, quod cū populus de deligendo eo, qui recenti casu de morte eorum qui cæsi fuissent, diceret, deliberaret: nō te, qui propositus &

DEMOSTHENIS ORATIO

oblatus esses, quanquā uoce polleres, nō Demadē qui paulò antē pacem fecisset, nō Hegemonē, nō deniq; ullū aliū uestrū, sed unū me omniū suffragiis sententiisque cōprobauit. Quo quidē tēpore cum tu insolenter cū Pythocle ac imprudēter (dij boni) prodiisses, mihi que ea ipsa quæ hoc tempore, criminis maledictiq; loco poneretis, tamē populus Athen. in me creando suam retinuit seruauitque constantiam. Tu causā quæ esset, quanquā non ignoras, dicam tamen. Perspexerat populus Atheniensis utrunque, & meam fidem ac diligentiam, qua multas res gesseram, & uestram perfidiā ac scelus. Quæ enim ei iurciurando interposito secundis rebus negauissetis, ea Rep. oppressa confessi estis. Quapropter qui in communi omniū calamitate & miseria, quæ sentirent non dissimulabāt: eos ipse non tum primū hostes, sed apertos tum denique sibi fuisse iudicauit. Deinde eū qui de iis qui interfecti essent diceret, illōsque latibibus ornaret, eorum quibus cum illi in acie stentissent, domesticū aut sodalem fuisse non putabat oportere: neque illic quidem licentius comessari, canerēque carmina de clade Græcorum cum intersectoribus, in reditu autem hīc honore affici: neque eorum casum fictē simulatēque deplorare, sed uerē & ex animo uicem dolere. Hæc populus & in me & in se singularia, in uobis nulla animaduertebat. Itaque me ille, non uos suis sententiis, suffragiisque delegit. Nec uerò hoc modo populus,

PRO CTESIPHONTE. 98

populus, patres autem ac fratres eorum qui interfecti fuissent, qui tum à populo ad curationem funeris creati sunt, aliter: sed cū eos epulū apud eū qui mortuos maxima prope necessitudine attingebat, sicuti fieri solet, dare oporteret, ipsum apud me præbuerūt: nec iniuria. Vt enim genere cum illis esset unusquisque me coniunctior, tamen publice, communique necessitudine eis eram unus coniunctissimus ex omnibus. Etenim cui maxime & illos seruari, & rem feliciter geri expediebat, ad eum maximus omnium ex morte, quam utinam effugissent, dolor luctusque ueniebat. Sed recita epigramma quod publicè hæc urbs eis ascribi uoluit, ut ex eo etiam te, Aeschines, impium, improbum & sceleratum esse intelligas.

EPIGRAMMA.

Hi patriæ causa subicere pericula belli,
Hostilemque ictu uim repulere graui:
Hic dum bella mouēt, uirtusque metusq;, salutē
Contempserē, æternum & pepererē decus
Graiugenis, ne turpe iugum ceruice ferentes
Susciperent turpis crimina seruitij.
Terra tamen patriæ tantorum confouet artus,
Hoc etenim cunctis à Ioue iudicium.
Nil errare Dei est, gerere in uita omnia rectē:
A st mortalibus haud uincere fata dedit.
Intelligis Aeschines, ex hoc etiā epigrammate, nūq;
errare, omniāq; bene ac feliciter gerere, Deorum
esse immortalium? non auctori publici consilij

DEMOSTHENIS ORATIO

eam uim tributā datāq; esse, ut ij qui dimicent, rem feliciter gerant, sed diis ipsis? Quid tu igitur scelestē, hæc mihi in maledicti loco ponis ac ob- iicis? quæ utinam dii in caput tuum ac tuorū uer- tant. Cum multa etiam alia, uiri Athenienses, in me crimina falso cōtulerit, illud unum maxime admiratus sum ex omnibus, quod cum recorda- retur & commemoraret ruinas & clades, quas tū Resp. accepit, nō ciuis cui patria chara sit, nec bo- ni cogitationem susceperit, non fleuerit, nec ani- mo quicquam tale senserit, uerū elata uocē læ- tus & alacer, imōque è gutture ducta, sperauit se in me aliquid posse dicere: seque docuit, in re- bus aduersis, non eodem animi sensu quo cete- ros, affectū fuisse. Atqui in eo, qui sibi leges Rē- que publicam curæ esse, sicut iste hoc tempore, profitetur: si nihil aliud, hoc certē inesse oportet, ut iisdem rebus doleat, iisdemque lætetur, qui- bus omnes, non eo in Rēpublicam animo sit, ut in hostium parte numeretur. In quo nunc tu manifestō teneris, qui me auctorem & causam omnium, meaque opera ac perfidia Rēp. in has miseras calamitatēq; incidisse dicas: cum tamē uos uiri Athen. nec propter eam Reip. partē quā suscepissem, nec propter institutam uitæ rationē Græcis auxilium ferre cōpissetis. Etenim si hoc mihi à uobis datum sit, uos tātōpere regno quod contra Græcos comparabatur, per me restitisse, ampliores mihi honores, quàm quos ceteris tri- buistis,

PRO CTESIPHONTE.

29

buiſtis, deferentur. Sed neque hoc sum dicturus (iniuriam enim uobis facerem) neque uos con- cedatis. Iste uerò si officio suo fungeretur, nunq̃ impulsus inimicitis, præclara ornamenta uestra labefactasset, criminique uertisset. Sed quid ego hæc de eo queror, cum multò indigniora alia fal- so reprehenderit? Quid enim non dicet, qui mihi ausus sit Philippi studium, ut uitium obicere? Sed per deos immortales, si sublati de medio mēda- ciis, iisq; omnibus quæ aliqui inimicitis im- pulsi solent dicere, rem ex ueritate spectare ueli- mus: quibus tandem iure ac merito eorum om- nium malorum, quæ acciderunt, omnes culpam assignare possint? Istius quidem similes, non mei quiuſ reperire in singulis ciuitatibus potest, qui cum Philippi res infirmæ & admodum exiguæ ef- sent, nosque sæpenumero prædiceremus, admo- neremus, & doceremus, quæ maximo usui essent, ipsi turpis quæstus causa, quæ in commune con- ducebant, negligebant, ciues suos quisq; fallendo & corrumpendo, quoad feruos reddidissent: The- salos, Daochos, Cineas, Thraſydeus: Arcades, Cer- cidas, Hieronymus, Eucalpidas: Argiuos, Myr- tis, Teladamus, Mnaseas: Elios, Euxideus, Cleoti- mus, Aristachmus: Messenios, Philiadæ deorum immortalium hostis liberi, Neon & Thraſylo- chus: Sicyonios, Aristratus, Epichares: Corin- thios, Dinarchus, Demaratus: Megarēſes, Præodo- rus, Elixus, Perilaus: Thebanos, Timolaus, Theo-

DEMOSTHENIS ORATIO

giton, Anemœtas: Eubœos Hipparchus, Clitar-
chus, Sôsiſtratus. Dies iam me deficiet, si prodito-
rum nomina coner exprimere. Hi sunt omnes, ui-
ri Athenienses, eadē mente & animo in sua quis-
que patria, quo isti apud uos, homines scelesti, as-
ſentatores, & pestes, qui suā ipsorum patriam op-
presserunt, libertatēque antehac Philippo, hoc
tempore Alexandro euertendam quasi propina-
uerunt: qui summum bonum uoluptate rebūsq;
turpissimis metiuntur, libertatē autem moremque
dominum cognoscēdi neminem, quæ prioribus
Græcis fines erant bonorum, funditus sustulerūt.
Atque huius tam turpis atque peruulgate coniur-
ationis, ac mali, aut potius, uiri Athenienses, pro-
ditionis, si rectē sentiendum est, libertatis Græco-
rū, culpa & hæc urbs apud omnes homines pro-
pter eam Reip. partem quam gubernarem, caruit:
& ego apud uos. Nam quod tu à me quæris, quib-
us rebus gestis honorem petam, ego tantū tibi
respondeo, me, cum omnes qui Reipub. præerant
apud Græcos, ut à te initium faciamus, antè à Phi-
lippo, nunc ab Alexandro corrupti essent, nec tē-
pore, nec uerborum comitate & blandiciis, nec
promissorum magnitudine, non spe, nec metu,
nec gratia, non denique alia re ulla permotum,
nec adductum esse, ut eorum quæ honesta esse &
patriæ prodesse iudicauissem, quicquam prode-
rem. Nec quæ his talibus uiris unquam facienda
censui, ea, ut uos, quasi in trutina ad lucrum pro-
pensior,

PRO CTESIPHONTE. 100

pensior, cēſui, sed omnia recto, equo, integrōque
animo gessi. Cūque maximis grauissimisque
negotiis præter ceteros meæ ætatis homines, ego
præpositus essem, ea tamen integrè rectēque ad-
ministraui. Pro his ego rebus præmium postulo.
Nam murorum hanc curationem propter quam
me inuadebas, & fossarum ambitū digna gloria
& laude iudico (quī enim non essent?) quanquam
hæc ipsa in postrema parte rerum à me gestarum
numero. Neque enim lapidibus hanc urbem, nec
lateribus muniui, nec uerò hæc mihi maximè ex
iis quæ gesserim, animos tollunt. Sed si uerè uis
meas munitiones cōsiderare, iam inuenies arma,
urbes, opportunitates locorū, portus, naues, per-
multos equos & milites, qui pro his propugnare
possint. Hæc ego Atticæ præsidia, has arces, quan-
tum assequi humano consilio potui, comparauī,
hisque non solum, quantum in circuitum Piræū
aut urbs ipsa patet, uerum etiam quantum impe-
rij nostri fines, muniui. Nec sum à Philippo pru-
dentia consiliōue superatus, aut apparatu, sed so-
ciorum nostrorum imperatores & exercitus casu
fuerunt. Quibus tandem hæc argumentis osten-
di possunt? Claris & apertis. Sic enim cōſiderate.
Quid tandem bonum ciuē facere oportuit? quid
eum qui omni cura, studio & equitate pro Reip.
salute rem gerebat? Nōne ex Mari Eubœam At-
ticæ opponere? à mediterraneo, Bœotiam, à locis
in Pelopōnesum spectantibus, ei finitimos? nōne

DEMOSTHENIS ORATIO

frumētum, qua ratione per socios omnes & amicos usque ad Piræum aducheretur, prouidere? & ea quæ tenebamus, partim tueri, auxilia mittēdo, censendo, eaq; decernēdo, ut Procōnesum, Cherrhonesum, Tenedum, partim ut necessitudinem societatemque nobiscum coirēt, perficere, ut Bizantiū, Abydus, Eubœa, & facultates quibus hostes abundarent, eripere? & eas quibus ciuitas careret adiungere? Hęc uobis omnia, uiri Atheniēsēs, decretis publicisq; meis actionibus perfecta sunt: quę si quis remota inuidia considerare uelit, ea & rectē & summa cū equitate gesta reperiet, occasiōnēq; uniuscuiusq; rei nec amissā à me nec ignoratā, nec proditā fuisse, nihilq; quantum efficere unus homo facultate consiliōq; potuerit, esse prætermisum. Quòd si aut alicuius Dei, aut fortunæ uis & tēpestas, aut imperatorū temeritas, aut eorū qui urbes uestras prodebāt, fraus & scelus, aut hęc uniuersa summę rerū obfuerunt, quoad euerterunt: quæ tandē Demosthenis culpa est? Quòd si apud uos qualis in meo officio extiti, talis uir in singulis ciuitatibus Græcorum unus fuisset, atque adēdō si unum modo ducē Thessalia, unūque Arcadia eadem mente qua me præditum habuisset: Græcus nemo nec eorum qui trans Pylas, nec eorum qui cis easdem habitāt, in has misérias incidisset: omnesque liberi ac suis legibus uiuentes sine metu, tutō in felicitate suam ipsorum patriam incoherēt, uobis populōque Athen. pro his
tantis

PRO CTESIPHONTE. 101

tantis ac talibus bonis propter me gratias agerēt. Atq; ut existimetis, me de his rebus, paucioribus egisse uerbis inuidiæ metu, quā res postularēt, attendite ex meis decretis auxiliorū numerum atq; rationē. NUMERVS AUXILIORVM EX DECRETIS. Hęc atque eiusmodi Aeschines, bonus præclarusq; ciuis efficere debet: quæ si bene & ex animi sententia eueniāt, in maximis proculdubio & primis, idq; iure haberi potest. Sin secus eueniant, hęc certē laudem assequetur, ut nemo Remp. eiusque consiliū atque institutum reprehendere possit, uerum fortunam & casum culpare, quæ eum rerum euentum uoluerit esse. Hęc inquam, bonus ciuis facere debet, non cū à cōmodis & auxiliis Reip. discesserit, seque ac fidē suam precio hostibus addixerit, obseruare & querere hostibus utiles occasiones pro iis quæ prosint patriæ: neque eum qui sententiam dixerit, decretaq; fecerit digna Rep. in iisq; permanere instituerit, per inuidiam opprimere: & si quid ab eo priuati offensum & titubatum sit, id recordari ac tenere: neque id, quod tu sæpe facis, otium inhonestum & fallax sequi. Est enim otium honestum & Reip. utile, uiri Athen. in quo maxima pars uestrum bona fide uiuit. At iste adēdō eiusmodi otium non tenet, ut se à Rep. quotiescunque libet, (libet autem sæpe) remoueat, obseruetque tempus, cum uos alicuius qui assiduē dicit, satietas capiet, aut aliquid aduersi accidet, aut simile aliud quippiā,
D d

DEMOSTHENIS ORATIO

(sunt enim humana permulta) deinde nactus occasionem, repente orator ex otio tāquam procella existit, cōpositaq; uoce & delectu habito uerborum ac sermonis, orationem clarè infracto spiritu continuat, ex qua fructus nullus percipitur, nulla utilitas, incommodum uerò ei quēcunque fortuna obtulerit, comparatur, & Reip. ignominia. Atqui istius exercitationis & diligentiae Aeschines, si modo ex bono aequoque animo profecta est, extare fructus amplos præclarosque & omnibus utiles oportuit, societates ciuitatū, uim pecuniæ, emporij præparationem, legum utilitū lationes, impedimenta contra eos qui iudicati erant hostes. Horum enim omniū fuit superioribus temporibus disceptatio, deditque uiro claro & bono præteritum tempus multa testimonia, quibus nunquam tu primum locum, non secundum, non tertium, non quintum, non sextum, non denique postremum inuentus es obtinere. Itaque amplificata iam, constitutāque Repub. quæ tandem huic urbi conciliata amicitia est? quod auxilium, aut usus possessione beneuolentiæ aut gloriæ? Quæ uerò legatio fuit, quæ procuratio, quæ hæc urbs gloriā sit laudēque cōsecuta? Quæ res nostræ, quæ Græcanicæ, quæ externæ quibus præfuiſti, ex animi sententia, tua opera consilioque processerunt? quæ triremes? quæ tela? quæ res nautica? quæ murorū procuratio? quæ equestris? Quæ tua opera, & quanta est? Quod abs te præsidium
aut

PRO CTESIPHONTE. 102

aut locupletibus aut tenuibus ex ærario constitutum est? Nullum. At credo si nihil horum, beneuolentiæ certè & studium extitit. Vbi? quando? tu omnium hominum profligatissime, qui quo tempore omnes, qui adhuc ex hoc loco uerba fecerunt, in salutem Reip. contulerunt, & proximè Aristonicus, coactam pecuniam ad recuperandam dignitatem, nec tum affuisti, nec quicquam erogasti, nō propter inopiam coactus: qui enim id fieri possit, cum tibi ex Philonis affinis hæreditate amplius quinque talenta argenti uenerit? & duo talenta dono tibi à præfectis classium data sint, quæ legē in Trierarchos latam sustulisses? Sed ne sermonē ex sermone ferens, me ab instituto auocē, his omnibus prætermisſis, hoc dico, ex his perspicuum esse, te non egestate & inopia coactum non dedisse, sed quod prouideres, ne quid abs te alienū iis fieret, quorū causā omnia geris in Rep. Quibus ergo tu in rebus, & quādo eximius splendidusque extitisti? Cū in hos dicendum fuit, tū maxima uoce, summa memoria præditus, actor optimus, tragicus Theocrines tu fuisti. Hoc tu loco proborum clarorumque hominum qui antea uixerunt mentionem facis, & iure facis. Neque me tamen qui uobiscum uiuo, cum iis conferri debeat, uiri Athen. qui iam decesserunt, ab eo qui uestram in illos beneuolentiam conciliauerit. Quis enim nescit iis omnibus qui in uita manent, aliquid iter ipsos plus minūque inuidiæ subesse? eos
D d ij

DEMOSTHENIS ORATIO

uerò qui iam à uita migrauerint, iam odio etiam hostium carere? Quæ cum ita sint à natura comparata, ego ne cum iis qui ante me fuerunt, nunc comparer? Hoc dii prohibeant (neque enim id æquum sit, nec pium) uerum tecum & cum alio quolibet eorum qui eadem mēte, qua tu, præditi sunt, atque uiuunt. Et simul illud uide, etiam atque etiam considera, utrum tādē huic ciuitati, huic urbi, huic Reip. melius ac præstabilius sit, propter beneficia eorum qui antè uixerunt, immortalia atque adeo tanta, ut de eorum magnitudine satis dici non possit, ea quæ hac ætate extiterunt in obliuionem irrisionemque adducere, an omnes quicūque benignè aliquid ac liberaliter fecerint, laudem ab his talibus uiris humanitatīsq; fructū consequi. Quāquam si mihi hoc etiam dicendū est, ea quæ in magistratu & Rep. gessi ac suscepi, si quis rectè consideret, ab iis quæ illi homines tum laudati gesserunt, nō abhorre, & idem spectasse uidebuntur: tuā uerò similia eorum gestis rebus, qui eiusmodi homines tum calumniabātur. Neque enim id quidem dubium est, fuisse nonnullos illis etiam temporibus, qui homines eos qui patrum aut maiorum memoria fuissent. Quod cū facerent, rem & certamen inuidiæ plenum inducebant, idēq; quod tu ipse, faciebāt. Atque hoc tu loco me ais nihil eorū simile habere. An tu es cum illis ulla re comparādus? aut tuus frater? aut aliquis

PRO CTESIPHONTE. 103

aliquis huius ætatis orator? Ego enim neminem esse iudico. Sed me, bone uir, ut ne aliud dicam, uiuum cum iis qui uiuunt, & sunt eiusdem ætatis, compara, ut cætera omnia, poëtas, choros, pugiles. Philammon quidē, nō quod Glauco Carystio, & quibusdam aliis, qui antea uixissent, athletis, esset inferior, sine corona ex Olympiā discessit: sed quod maior in eo uirtus quā in iis qui cum eo congressi essent, enitisset, donatus corona fuit, declaratusque uictor. Sic tu etiā cum huius ætatis oratoribus me confer, & tecum, & cum alio, quemcunque uoles ex omnibus: certè concedam nemini. His ego tum cū huic ciuitati optima sequi & spectare licebat, & cū publicè de charitate patriæ propositū erat omnibus certamen, extiti, qui optimum consilium darem, maximēq; salutarem sententiā dicerem: meisq; decretis, legibus, & legationibus administrata sunt omnia. At uestrū nemo unquam prodiit, nisi si qua in re his talibus uiris aduersandum fuisset. Postea uerò quā ea acciderunt, quæ nunquam debuerunt, idque actum est, ut iam non ij homines qui patriæ consulere, sed qui imperata facere uellent, paratīque essent se precio cōtra patriā addicere, & assentari aliis, quærerētur: tū deniq; & tu & unusquisq; tui similitum in numero magni & eximij equorū curatores extitistis. Ego uerò tū infirmus fateor, sed tamen hi mihi fuerunt quā uobis chariores. Atqui hæc duo sunt, uiri Athenienses, quæ

D d iij

DEMOSTHENIS ORATIO

in bono ciue esse oportet (sic enim mihi de me ipso, nullius cum mala gratia dicere posse uideor) ut & rebus secundis fortis ac principis in Remp. animum mentemque retineat, & in omni tempore atque negotio charitatem. Huius enim rei natura domina est, facultatis uiriumque fortuna. Hanc uos à me retentam ac seruata omnino reperietis. Sic enim attendite. Non ad pœnam expectitus, non Amphictyonicis criminibus agitatus, non minis deterritus, non promissis adductus, non denique impiorum istorum quos in me tâquam feras bestias concitarant, impetu inuasus, unquâ meâ erga uos beneuolentiâ prodidi. Ego enim iâ inde ab initio ætatis, rectâ & honestâ uia gerendæ Reipub. secutus sum, ut honorem, potentiam, gloriam ac dignitatem patriæ quærerem, eas amplificarem, cum his essem. Non aliorum quidem rebus prosperis lætus per forum uolito, dextra porrecta: non nuntium lætum expono iis, quos illuc renuntiaturus existimem: non ciuitatis commoda & res secundas cum horrore & gemitu demissioque in terram uultu, audio quem admodum impij isti, qui & ciuitatē irridēt, quasi se ipsi non irrideant cum hoc faciunt, & extra intuentur: ac si qua sint quæ in communi Græcorum calamitate alicui ē sententia succedant, ea laudibus efferunt, prouiderique censent oportere, ut sempiterna sint. Vos dij omnes testor & appello, ne quis uestrum, hæc ipsa probet, aut sinat, sed

PRO CTESIPHONTE. 104

sed primū ac maximē istis mentē aliquam date meliorem. Quod si fortē sunt animo tam perditō constituti, eos per se ac solos interneccione, idque citō, terra marique delete: Nobis uerō qui reliqui sumus, & periculorum quæ impendent liberationem, & salutem certam tutamque quā primum concedite.

FINIS.

ERRATA SIC CORRIGE.

Fol. 28. pag. 2. uers. 13. ipsi qui supplicij affecti sunt, sed. eod. ead. 15. & genium, fortunamque. eod. ead. 18. præclarè rem perfecit, qui. eod. ead. 22. temere ad Græcorum corpora accedat. 36. 1. 16. Ut eos qui contra. 56. 2. 26. Atrometi. 57. 1. 3. Tragædis. 65. 2. 4. nauticam dissolui. eod. ead. 23. sedenti.

PROCTER
The following is a list of the
books in the collection of the
University of Deusto, which
were purchased by the
University of Deusto, and
which are now in the
possession of the University
of Deusto.

F. I. N. I. S.

THE END

Printed by the University of Deusto,
Deusto, Vizcaya, Spain.
1911.

Liber Primus.

Conciliumq; vocat remut in ora nulla nocens:
Lactea nomen habet candore notabilis ipso.
Hac iter est superis ad magni tecta rotantis
Regaleq; domus dextra laeuag decorum
Attria nobilium palus celabratur apertis.

